

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

ADALET

**DENETİMLİ SERBESTLİK BÜROSU
GÖZLEM İŞLEMLERİ**

Ankara, 2018

- Bu bireysel öğrenme materyali, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan çerçeve öğretim programlarında yer alan kazanımların gerçekleştirilmesine yönelik öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmıştır.
- Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
- **PARA İLE SATILMAZ.**

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	iv
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	3
1. DENETİMLİ SERBESTLİK BÜROSU MÜRACATLARI DENETİM PLANLAMA İŞLEMLERİ.....	3
1.1. Denetimli Serbestlik Müracaat İşlemleri.....	4
1.2. Denetim Planlaması.....	7
1.2.1. Denetim Planı	8
1.2.2. Denetim Bürosundaki Görevlilerin Denetim Çalışmalarını Gerçekleştirirken Dikkat Etmesi Gereken Durumlar	10
1.2.3. İnfaz Bürosu Görevleri	12
1.2.4. Denetim Planının Hazırlanması.....	22
1.3. Yükümlüye Uygulanacak Denetimli Serbestlik Tedbirleri ve Planlamaları... ..	29
1.4. Mesleki Programda Denetimli Serbestlik Müracaat İşlemleri	31
1.4.1. UYAP Üzerinden Tedavi ve Denetimli Serbestlik (İyileştirme) Dosyalarda Denetim Planı Hazırlama.....	31
UYGULAMA FAALİYETİ.....	37
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	38
ÖĞRENME FAALİYETİ-2.....	39
2. İNFAZIN PLANLANMASI VE DEĞERLENDİRİLMESİ İŞLEMLERİ.....	39
2.1. Yükümlü İyileştirme Program Çalışmaları	39
2.1.1. Yükümlülerin İyileştirilmesine Yönelik Çalışmalar	42
2.1.3. Risk ve İhtiyaçların Belirlenmesi	44
2.1.4. Yükümlü İyileştirme Programlarında Bulunan Kurumsal Eğitim ve Programlar ve Çalışanların Nitelikleri.....	45
2.1.5. İyileştirme Programlarında Görev Alacak Gönüllü Personel Nitelikleri.....	46
2.1.6. Yükümlülerin Eğitim Programına Devamı.....	46
2.2. Denetimli Serbestlik Kararları	48
2.3. Denetimli Serbestlik Kararlarının İnfazı	53
2.3.1. İnfaz İşlemleri Değerlendirme Komisyonu	54
2.3.2. İnfaz İşlemleri Değerlendirme Komisyonunun Görevleri	54
2.3.3. İnfaz İşlemleri Değerlendirme Komisyonunun Toplanması ve Kararların Alınması.....	55
2.3.4. Adli Kontrol Tedbirlerinin Yerine Getirilmesi.....	57
2.4. Denetimli Serbestlik Yükümlülükleri ve Uyması Gereken Kurallar	59
2.4.1. Denetimli Serbestlikten Yararlanan Kişinin Uyması Gereken Kurallar.....	59
2.4.2. Yükümlülerin İzin ve Nakilleri.....	61
2.4.3. Yükümlülerin Uyarılması	62
2.5. Yükümlü İyileştirme Programları ve Denetimli Serbestlik Yükümlülükleri İçin Mesleki Program (UYAP) Ekranları.....	64
UYGULAMA FAALİYETİ.....	70
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	71
ÖĞRENME FAALİYETİ-3.....	72

3. YÜKÜMLÜNÜN DENETİM İŞLEMLERİ VE İZLEMESİ	72
3.1. Yükümlünün Denetim ve Takip İşlemleri.....	72
3.1.1. Yükümlülerin Takip İşlemleri	73
3.1.2. Denetim Bürosunda Görevli Denetimli Serbestlik Memurlarının Görevleri.....	73
3.2. Elektronik Kelepçe Kullanımı.....	74
3.2.1. Elektronik Kelepçe İzleme Yükümlüsü Olabilecek Kişiler.....	75
3.2.2. Elektronik Kelepçe Kullanımı ve Avantajları	76
3.2.3. Elektronik İzlemenin Uygulanması	77
3.2.4. Elektronik Kelepçe İzleme Yükümlülüğünün Reddedilmesi	78
3.2.5. Elektronik Cihaz İle Takip Edilecek Yükümlülerin Belirlenmesi.....	78
3.2.6. Elektronik Cihazların Kurulması ve Kelepçe Takılması	79
3.2.7. Elektronik Cihazların ve Kelepçenin Sökülmesi	79
3.3. Elektronik İzleme	80
3.3.1. Elektronik İzleme Merkezi	81
3.3.2. Elektronik İzleme Müdahale Ekibi.....	83
3.4. Mesleki Programda Elektronik İzleme Ekranları	83
UYGULAMA FAALİYETİ.....	88
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	89
ÖĞRENME FAALİYETİ-4.....	90
4. MAĞDUR TALEPLERİ VE MAĞDUR DESTEK HİZMETLERİ	90
4.1. Viktimoloji	90
4.2. Mağdurun Yargılama Sürecinde Yapması Gerekenler	92
4.2.1. Soruşturma ve Kovuşturma Aşamasında Mağdur Hakları	94
4.2.2. Ceza Muhakemesinde Mağdur Hakları	95
4.2.3. Çağdaş Ceza Adaleti İçinde Mağdur	96
4.3. Mağdurun Yardım Alacağı Kişi ve Kuruluşlar ile Kurumlardan Beklentiler	97
4.3.1. Mağdur Destek Hizmetleri Bürosu	98
4.3.2. Adalet Bakanlığı.....	100
4.3.3. İçişleri Bakanlığı.....	100
4.3.4. Yerel Yönetimler (Valilik, Kaymakamlık, Belediye, İl Özel İdaresi, Muhtarlık)	100
4.3.5. Sosyal Hizmetler İl Müdürlükleri.....	101
4.3.6. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları.....	101
4.3.7. Sağlık Bakanlığı	101
4.3.8. Milli Eğitim Bakanlığı.....	101
4.3.9. Barolar Birliği / Baro Başkanlıkları.....	101
4.3.10. Sivil Toplum Kuruluşları	102
4.4. Mağdurun Olay Sonrasında Yaşamış Olduğu Psikolojik Durumlar	103
4.4.1 Türkiye’de Mağdur Haklarının Gelişimi	103
4.4.2. Mağdur Destek Hizmetleri	104
4.4.3. Mağdur Psikolojisi.....	106
4.4.4. Mağdurun Suç Sonrası Sıkıntıları.....	107
4.4.5. Mağdurda Suç Sonrası Oluşabilecek Hastalıklar ve Sendromlar (Belirtiler)	108
4.4.6. Mağdurun Suç Sonrası Kişisel Sorunları.....	109
4.4.7. Mağdurun Terapisi.....	109

4.4.8. Mağdurun Psikolojik Sorunlarının Giderilmesi.....	111
4.4.9. Suçtan Sonra Mağdurun Olası Psikolojik Duyguları.....	112
4.5. Mesleki Programda Mağdur Destek Hizmetleri.....	113
DEĞERLER ETKİNLİĞİ.....	118
UYGULAMA FAALİYETİ.....	119
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	120
MODÜL DEĞERLENDİRME.....	121
CEVAP ANAHTARLARI.....	125
KAYNAKÇA.....	127

AÇIKLAMALAR

ALAN	Adalet
DAL	İnfaz ve Koruma
MODÜLÜN ADI	Gözlem ve Denetim İşlemleri
MODÜLÜN SÜRESİ	80/46
MODÜLÜN AMACI	Bireye / öğrenciye; denetimli serbestlik bürosu değerlendirme ve planlama işlemleri hakkında bilgi ve becerileri kazandırmaktır.
MODÜLÜN ÖĞRENME KAZANIMLARI	<ol style="list-style-type: none">1. Denetimli serbestlik bürosu müracaatlarını alarak denetim planlaması yapabileceksiniz.2. Yükümlüye uygulanacak infazı planlayarak mevzuata uygun zaman aralığında bir değerlendirme yapar.3. Yükümlünün denetim işlemlerini ve izlemesini yapabileceksiniz.4. Mağdurların taleplerini öğrenip ve alacakları destek hizmetlerini yürütebileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Ortam: Sınıf-kalem hizmetleri laboratuvarı Donanım: Konuyla ilgili modül, yardımcı kaynaklar, bilgisayar ve İnternet ağ bağlantısı, yasal mevzuat metinleri
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Bireysel öğrenme materyali içinde yer alan ve her öğrenme faaliyetinden sonra verilen ölçme araçları ile kendinizi değerlendirebileceksiniz.

GİRİŞ

Sevgili Öğrencimiz,

Denetimli serbestlik mekanizması, kişinin işlediği iddia edilen suç nedeniyle tutuklanması veya cezaevine girmesi yerine, cezasını toplum içerisinde gözetim ve denetim altında çekmesini ifade eden, toplum temelli, alternatif bir sistemdir. Denetimli serbestlik, ceza yargılamasının bir parçası ve ceza infaz sistemidir. Sistemi, hapis cezalarına alternatif olarak bir kısım yükümlülüklerin ve cezaların toplum içinde uygulanması, infaz edilmesi olarak da tanımlayabiliriz.

Denetimli serbestlik dersinin ilk modülünde denetimli serbestlik evrak işlemleri başlığı altında denetimli serbestlik müdürlüklerinin genel olarak temel görevleri açıklanmaya çalışılmıştır.

Bu bireysel öğrenme materyali ise, denetimli serbestlik müdürlüklerinin temel görevlerini yerine getirirken hangi yöntemleri takip edeceği üzerine durulacaktır. Çok genel ifadeyle, mahkemelerce alınan adli kontrol kararları yerine getirilirken denetimli serbestlik müdürlüklerin takip ettikleri prosedürler incelenecektir.

Denetimli serbestlik birimleri, adli kontrol kararlarının yerine getirilmesine yönelik denetim planlamaları yapar. Bu denetim planlarının amacına yönelik olması içinde iyileştirme ve takip planlamalarının yapılması lazımdır.

Bireysel öğrenme materyali içeriğinde, denetimli serbestlik müdürlüklerine gelen kararların geldiği andan, kararın yerine getirilmesi ve infazın tamamlanmasına kadar olan süreç incelenecektir. Bu sürecin sizlere aktarılmasının faydasını, denetimli serbestlik bürolarında görev yaparken işini ve sorumluluklarını bilen bir çalışan olarak daha iyi anlamış olacaksınız.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

ÖĞRENME KAZANIMI

Bu öğrenme faaliyeti ile kazanılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda, denetimli serbestlik bürosu müracaatlarını alarak, denetim planı yapmak için genel bilgi ve becerilere sahip olacaksınız.

ARAŞTIRMA

- Denetimli serbestlik kanununda ve yönetmeliğinde kayıt kabul bürosunun görevlerini araştırınız.
- Adalet Bakanlığı mesleki programın içeriğini (UYAP), **Yargı Bilişim Sistemleri** modülünden araştırınız.
- Denetimli serbestlik uygulamalarından, **denetim planlaması** kavramını internet üzerinden araştırınız.
- Yükümlünün risk ve ihtiyacı kavramlarını araştırınız.
- Yükümlünün denetimli serbestlik bürolarında infazı kavramı ile hükümlülerin cezaevinde infazı arasındaki farkı araştırınız.

1. DENETİMLİ SERBESTLİK BÜROSU MÜRACATLARI DENETİM PLANLAMA İŞLEMLERİ

Denetimli serbestlik değerlendirme ve planlama işlemlerinden anlaşılması gereken mahkeme kararlarının denetimli serbestlik müdürlüklerine ulaşması ve denetimli serbestlik müdürlüklerince gereğinin yerine getirilmesi sürecidir.

Mahkemelerce alınan ve cumhuriyet savcılıklarınca kontrol edilen adli kontrol (denetimli serbestlik) kararları UYAP aracı ile denetimli serbestlik müdürlüklerine ulaştırılır. Yükümlüler, mahkeme kararında aksine bir süre belirtilmemişse 10 günlük kanuni süre içerisinde denetimli serbestlik müdürlüklerine başvurmak zorundadır. Aksi durumda kişi cezanın infazını cezaevinde geçirilebileceği gibi, denetimli serbestlik kararı da geçerliliğini yitirir.

1.1. Denetimli Serbestlik Müracaat İşlemleri

Denetimli serbestlikten yararlanmak isteyen hükümlülerin yasal temsilcileri tarafından infazı gerçekleştiren hâkimliğe bir dilekçe ile başvurulur.

İSTANBUL ANADOLU İNFAZ HÂKİMLİĞİNE	
DOSYA NO	: 2013/..... ESAS
KARAR NO	: 2013/..... KARAR
İLAMAT NO	: 2013/..... İLAMAT
HÜKÜMLÜ	: Adı Soyadı, T.C NO:
Hükümlünün Adresi:	
VEKİLİ	: Avukat XXXXX
KONU	: DENETİMLİ SERBESTLİKTEN YARARLANMA VE TAHLİYE TALEBİMİZDİR.
AÇIKLAMALAR	
<p>1- Müvekkilimiz XXXXXXXXXXXXXXX hakkında İstanbul Anadolu Ceza Mahkemesi tarafından XX.XX.XXXX tarihinde 2013/XXXX Esas ve 2013/XXXX Karar numarası ile cezalandırma kararı verilmiştir.</p> <p>2- Bu kararın sonrasında müvekkilimiz XX.XX.XXXX tarihinde ceza evine girmiş ve cezaevinde XX aydır kalmaktadır.</p> <p>3- Müvekkilimiz XX.XX.XXXX tarihi itibariyle cezasının belirli bir bölümünü iyi halli olarak çekmiş ve toplamda 6 aydan fazla bir süredir açık cezaevinde bulunmaktadır.</p> <p>4- Müvekkilimiz sabit ikametgâh sahibi, evli ve 2 çocukludur. Aile hayatı yeteri kadar bu olaylardan zarar görmüştür.</p> <p>5- Müvekkilimiz XX yıldır ticaretle uğraşmaktadır. Ticari işletmesi müvekkilimizin yokluğunda zor durumda kalmıştır. Bu sebeplerle müvekkilimiz için denetimli serbestlik hükümlerinin uygulanarak hâkimliğinizce tahliye kararı verilmesini talep ediyoruz.</p> <p>SONUÇ ve İSTEM: Yukarıda kısaca arz ve izah ettiğimiz sebeplerle müvekkilimiz denetimli serbestlik için sahip olunması gereken tüm koşullara sahip olduğundan müvekkilimiz hakkında hâkimliğinizce uygun görülecek denetimli serbestlik tedbirinin uygulanarak müvekkilimizin tahliyesine karar verilmesini görüş ve tensiplerinize arz ederiz.</p>	
HÜKÜMLÜ VEKİLİ Avukat	

Tablo 1.1: Denetimli serbestlik dilekçe örneği

Haklarında denetimli serbestlik kararı verilen yükümlülerin kanuni sürede müracaatları hâlinde kayıt ve kabul işlemleri, denetimli serbestlik müdürlükleri kayıt kabul bürosunca yapılır.

Kayıt ve kabul işlemleri tamamlanan yükümlüler değerlendirme ve planlama bürosuna, adli kontrol, belli hakları kullanmaktan yoksun bırakılma ve cezanın konutta çektirilmesi kararları ile haklarında tedavi ve denetimli serbestlik kararı verilen yükümlüler ise doğrudan vaka sorumlusuna yönlendirilir.

Yükümlü mahkemenin almış olduğu karara karşın hangi adli kontrol yöntemine tabi olduğu konusunda bilgilendirilir.

Mahkemelerce, Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilen denetimli serbestlik kararları en geç üç gün içerisinde UYAP bilişim sistemine kaydedilir.

Adli kontrol tedbirleri kapsamında verilen yurt dışına çıkış yasağına ilişkin kararlar, Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından aynı zamanda derhal kolluğa da gönderilir.

Denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazına ilişkin kararlar, ceza infaz kurumu idaresince tüm ekleri ile birlikte ilgili denetimli serbestlik müdürlüğüne gönderilir ve denetimli serbestlik müdürlüğünce bu karar aynı gün UYAP'a kaydedilir.

**ÇAĞRI KÂĞIDI
GÖNDERİLEN**

**T.C.
ANKARA
CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI
AĞIR CEZA İLAMAT İNFAZ BÜROSU**

İNFAZ İŞİ-ÇOK ACELE

İLAMAT NO: 2009/1-0000

27/11/2013

ANKARA DENETİMLİ SERBESTLİK MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Sincan İnfaz Hâkimliğinin 04/01/2013 gün 2013/00 Esas, 2013/00 sayılı kararı ile hakkında "Denetimli Serbestlik Tedbiri Kararı" bulunan hükümlü AXXXXX ÇXXXXX hakkında Ankara 10. Asliye Ceza Mahkemesinin 2008/251 esas 2010/562 karar sayılı dosyasından 6 ay hapis, 6 ay hapis, 4 ay hapis cezaları infaz için Cumhuriyet Başsavcılığımıza geldiği UYAP Sistem kayıtlarının tetkikinden anlaşılmıştır.

Bu itibarla;

- 1- 6291 sayılı Yasa ile değişik 5275 sayılı CGTİH Yasanın 105/A-7 maddesi uyarınca Denetimli Serbestlik Tedbirine ilişkin kararın kaldırılıp kaldırılmayacağı hususunda İnfaz Hâkimliğinden karar istenilmesi,
- 2- Yeni gelen hapis cezalarının ceza içtima kararına dâhil edilmesi ve infaz edilebilmesi için adı geçen hükümlünün halen denetime devam ettiği kolluk birimi ile irtibat kurularak Cumhuriyet Başsavcılığımıza müracaatının sağlanması rica olunur.

MXXXXX SXXXXX 2000
Ankara Cumhuriyet Savcısı

KİMLİK BİLGİLERİ :

AXXXX ÇXXXXX
CXXX ve MXXXXX'den olma
01/01/1969 doğumlu XXXXX ili
XXXXX ilçesi nüfusunda yazılı.

CEZA BİLGİLERİ :

Ankara 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nin
2005/000 esas 2007/00 karar
sayılı ilamı ile verilen 5 YIL HAPİS cezası

NOT: Bu evrak UYAP DYS üzerinden gönderilmiş olup ayrıca fiziki olarak gönderilmeyecektir.

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı Ağır Ceza İlamat İnfaz Bürosu
Tel :0.312.5092832-5092874 Faks : 0.312.312394

Tablo 1.2: Denetimli serbestlik tedbiri uygulaması

1.2.Denetim Planlaması

Denetim çalışmaları, mahkeme tarafından şüpheli, sanık veya hükümlü hakkında verilen yükümlülüklerin yerine getirilip getirilmediğini denetleme planı ile takip edilmesidir. Denetleme planında sadece mahkeme tarafından belirlenen hükümlülüğe yer verilip psiko-sosyal yardım çalışmalarına yer verilmez. Bu nedenle denetim çalışmalarının amacı; şüpheli, sanık veya hükümlünün mahkeme tarafından verilen hükümlülüklere uyup uymadığının tespit edilmesidir.

Denetim çalışmaları denetimli serbestlik müdürlüğü tarafından belirlenen denetleme memuru, gerektiğinde denetim görevlisi tarafından yürütülmelidir. Denetim çalışmalarının daha etkin yürütülmesini sağlamak amacıyla şüpheli sanık veya hükümlüler, olanaklar elverdiğince aynı denetim görevlisi tarafından takip edilmelidir.

Denetleme çalışmalarının devamlılığının sağlanması amacıyla denetim görevlisi, denetim çalışmalarını tamamladıklarında gözlemlerini içeren bir tutanak hazırlayarak hükümlünün dosyasında muhafaza etmelidir.

Denetim çalışmaları; denetimli serbestlik müdürlüğü veya büroca şüpheli, sanık veya hükümlü hakkında 5271 sayılı CMK'nin 109'ncü maddesinin 3'üncü fıkrası ve 231'inci maddesinin 8'inci fıkrası; 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununun 20'inci maddesi; 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 50'inci maddesinin 1'inci fıkrasının (c),(d),(e) ve (f) bentleri, 53'üncü maddesinin beş ve altıncı fıkraları, 58'inci maddesinin 9'uncu fıkrası, 221'inci maddesinin 5'inci fıkrası; 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 105'inci maddesinin 4'üncü fıkrası, 108'inci maddesinin dört ve altıncı fıkraları ile 110'uncu maddesinin ikinci fıkrası gereğince adli kontrol veya denetimli serbestlik kararlarına karar verilmesi hâlinde yerine getirilir. Yukarıda isim ve sayı numaraları belirtilen kanunlar cezaların belirlenmesi ve infazı hakkında hazırlanan kanun metinleridir. Denetimli serbestlik bürolarında görev alacak olanların temel görevi belirtilen kanun metinlerine göre denetim planlaması yapmak ve uygulamaktır.

Yukarıda sayılan kanun maddeleri kapsamında verilen kararlarda denetleme planı hazırlanır, bu planda mahkemelerce belirlenen yükümlülükler dışında başka bir çalışmaya ve yükümlülüğe yer verilmez

Soruşturmanın ve kovuşturmanın her bir aşamasında ve sonrasında alınan adli kontrol kararlarını yerine getirmekle yükümlü denetimli serbestlik müdürlükleri bunlarla ilgili denetim planı hazırlamakla yükümlüdürler. Alınan her bir adli kontrol kararı, bir denetim planının olmasını zorunlu kılar.

Her bir benzer ceza veya adli kontrol kararı için geçerli tek bir denetim planı uygulaması bulunmamaktadır. Yani planlar kişiye özel olarak hazırlanmaktadır. Kişinin içinde bulunduğu sosyal çevre, meslek, psikolojik vb. özelliklerine göre denetim planlamaları düzenlenir. Hangi özelliklerde bir denetim planının hazırlanacağı husus; kişiye yapılan sosyo-psikolojik testlerden sonra kesinlik kazanır. Bu testler, bilgisayar ortamında UYAP uyumlu bir paket program aracılığıyla hazırlanır ve değerlendirilir.

Türk Ceza Kanununda ve Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Kanunu'nda, denetimli serbestlik birimlerine cezaların infazı yönünde pek çok görev verilmiştir. Denetimli serbestlik birimleri bu cezalarının infazını gerçekleştirirken en önemli dayanakları yükümlüler için hazırlanan denetim planlarıdır. Modülde örnek bir denetim planı sunulacaktır.

Denetim neden önemlidir?

- Denetim, denetimli serbestlik sisteminin "toplumun korunması" misyonunu gerçekleştirmesinde önemli yere sahiptir.
- Yükümlülerin denetlenmesinde asıl sorumluluk denetimli serbestlik sistemine aittir.
- Denetim, sadece kişiler için değildir tüm sistemi, tüm çalışmalarını da denetim ve kontrol altında tutmamızı sağlar.
- Denetim, sistem içerisindeki kişilere kurallar dışına çıkmasalar bile kontrol altında olduklarını hatırlatır.
- Denetim, toplumun ve paydaş kurumlarının toplumun korunması ve kişinin suçtan uzak kalması vb. yöndeki işbirliklerinde yalnız olmadıkları hissini kazanmalarını sağlar, kişilerin ve toplumun sisteme güvenlerini güçlendirir.
- Denetim, şüpheli, sanık ve hükümlüler için gerçekleştirilen tüm çalışmalarını destekler.
- Denetim, sistemin dışarıdaki görünen yüzüdür.

1.2.1. Denetim Planı

Denetim planı; sanık veya hükümlü hakkında verilen kararların toplum içinde infazının, denetim sürecinin, hükümlünün iyileştirilmesi ve topluma kazandırılmasına yönelik çalışmaların planlandığı, denetimli serbestlik personelinin çalışma yöntemini belirleyen belgedir.

Sanık veya hükümlünün belirlenen risk ve ihtiyaçları göz önüne alınarak denetim planı hazırlanır.

Sanık ve hükümlüler için hazırlanan denetim planında; iyileştirme ve topluma kazandırma için belirlenen risk ve ihtiyaçlara yönelik müdahale çalışmaları, denetim ve kontrole ilişkin hususlar, uyulması gereken kural ve yükümlülükler, denetimin ve yükümlülüklerin süresi, çalışmaların yürütülmesinde iş birliği yapılacak kişi ve kuruluşlara ilişkin hususlar yer alır.

Resim 1.1: Denetim Ekibi

Denetim planı, risk ve ihtiyaç değerlendirmesinin yapıldığı gün, bunun mümkün olmaması durumunda en geç beş iş günü içinde hazırlanır.

Denetim planında, planı hazırlayan denetimli serbestlik memuruyla, denetim ve planlama bürosunda görevli uzman ile sanık veya hükümlünün imzası bulunur.

İmzadan imtina hâlinde denetim planını imzalamamanın yükümlülükten muafiyet anlamına gelmediği sanık veya hükümlüye bildirilerek bu husus denetim planının altına yazılıp imzalanır. Çocuklar hakkında hazırlanan denetim planında öngörülen yükümlülükler ve çocuğun katılması gereken programlar kanuni temsilcisine de açıklanır.

Sanık veya hükümlüye, denetim planında belirlenen yükümlülükler ile uyması gereken kurallar ve dikkat etmesi gereken hususları içeren bilgilendirme formu verilir.

Yükümlünün; yükümlülüklerinin neler olduğu, hangi durumların ihlal sayılacağı ile plan süresince dikkat etmesi gereken hususları doğru ve yeterli olarak anlayıp anlamadığı teyit edilir.

Denetim planı, hazırlandığı andan itibaren yürürlüğe girer ve derhal komisyonun onayına sunulur. Planın onaya sunulması yürürlüğü durdurmaz.

Risk ve ihtiyaçların yeniden değerlendirilmesinden sonra, gerekli görülmesi hâlinde denetim planında değişiklikler yapılabilir.

Haklarında;

- Tedavi ve denetimli serbestlik,
- Adli kontrol,
- Belli hakları kullanmaktan yoksun bırakılma,
- Cezanın konutta çektirilmesi kararı verilenler için denetim planı hazırlanmaz.

Bu yükümlülere yükümlülükleri ile uyması gereken kuralları ve dikkat etmesi gereken hususları içeren bilgilendirme formu tebliğ edilir. Bu form denetim planı yerine geçer.

Denetim raporu; sanık veya hükümlünün, denetim sürecinin, uygulanan iyileştirme programları kapsamında topluma uyumdaki başarısının, olumsuz davranışlarını değiştirmek için gösterdiği çabanın ve bu doğrultuda genel gelişiminin değerlendirildiği rapordur.

Haklarında mahkemece;

- Rehberlik çalışmalarına katılma yükümlülüğü,
- Tedavi ve denetimli serbestlik tedbiri verilen yükümlüler için üç ayda bir ilgili hâkime verilmek üzere denetim raporu hazırlanır.

Denetim raporu, infaz ve denetim ile iyileştirme çalışmalarının değerlendirildiği iki bölümden oluşur. Rapor, vaka sorumlusu tarafından; denetim ile eğitim ve iyileştirme bürosundan, sanık veya hükümlü hakkında bilgi alınarak hazırlanır. Raporun iyileştirme çalışmaları ile değerlendirme ve önerilerine ilişkin bölümü, ilgili denetimli serbestlik uzmanı tarafından doldurulur.

Özetlemek gerekirse; denetim planı, yükümlünün denetim süresi içerisinde denetimli serbestlik birimlerince hazırlanan rehberlik ve iyileştirme programındaki etkinliklere katılmasını sağlayan, topluma kazandırılması ve suç işlemesini önleyen iyileştirme programının adıdır. Bu programın bir amacı da yükümlüyü hayata hazırlamak, yükümlülük sonrası yaşantısını planlayarak kaliteli bir yaşam sürmesini sağlamaktır. Bu planda katılacağı eğitim ve iyileştirme faaliyetlerinin adı-zamanı ve kimler tarafından verileceği belirtilir. Yükümlülük sürecinde bu faaliyetlere katılması beklenir.

1.2.2. Denetim Bürosundaki Görevlilerin Denetim Çalışmalarını Gerçekleştirirken Dikkat Etmesi Gereken Durumlar

- Denetim ekibi denetimlerini bir plan çerçevesinde yapmalıdır.
- Gün içerisinde denetlenecek yükümlülerin kimler olduğu, nerede ve nasıl denetlenecekleri denetim öncesi planlanmalı ve bu plan müdürlükte amirler tarafından bilinmelidir.
- Denetimler iki personel tarafından yapılmalıdır.
- Denetimlerin zamanı ve sıklığı yükümlü tarafından bilinmemelidir.
- Yükümlüye özgü özel durumlar dikkate alınmalıdır. Örneğin; Yükümlünün mevcut durumunun bilinmemesini istediği durumlarda mümkün olduğu kadar denetim, bu istek dikkate alınarak gerçekleştirilmelidir.
- Denetim ekibi bir kurumu temsil ettiğini, kurumun dışarıdaki görünen yüzü olduğunu unutmamalıdır.
- Denetim ekibi yükümlüler ile diyaloglarında dikkatli ve mesafeli olmalıdır. Yükümlünün denetimin konusu dışındaki diyaloglarına mümkün olduğu kadar imkan vermemeli, yükümlünün denetim altında olduğu izlenimini hissetmesi sağlanmalıdır.
- Denetim ekibi içerisinde bürolar ile iletişimi kuracak denetimleri koordine edecek sorumlu bir personel belirlenmelidir.

- Denetim ekibi denetimleri ile ilgili günlük raporlar oluşturmalı bu raporları ilgili birim ve amirlerine iletmelidir. Raporda denetimlerin sonuçları ile birlikte yükümlülerin ilettikleri sıkıntılara, görülen aksaklıklara yer verilmelidir.

Yükümlülerin toplum içinde denetim ve takibi, gerektiğinde kollukla işbirliği içerisinde denetim bürosunda görevli denetimli serbestlik memurları tarafından yerine getirilir. Denetimli serbestlik müdürü, yükümlü sayısını ve yükümlülerin risk durumlarını göz önünde bulundurarak, yeteri kadar denetimli serbestlik memurunu denetim bürosunda görevlendirir.

Denetim bürosunda görevli personel içerisinde, izleme merkezi ile birebir çalışmak ve iletişimi sağlamak üzere elektronik izleme müdahale ekibi oluşturulur.

Denetimli serbestlik personeli denetim ve kontrollerde, yükümlülerin özel hayatlarının gizliliğine dikkat ederler, yükümlülere onur kırıcı ve aşağılayıcı muamelede bulunamazlar.

Denetim bürosunda görevli denetimli serbestlik memurları, denetime ihtiyaç duyulan hallerde iş durumu gözetilerek müdürlüklerde mesai saatleri içinde veya mesai saatleri dışında vardiya usulü ile çalıştırılabilirler.

Denetim bürosunda görevli denetimli serbestlik memurları, işin niteliğine göre üniformalı olarak da çalıştırılabilirler.

T.C.
ADALET BAKANLIğI
.....CUMHURİYET BAŞSAVCILIğI
Denetimli Serbestlik Müdürlüğü
Takip Çizelgesi

ADI VE SOYADI	
T.C. KİMLİK NUMARASI	
DENETİMLİ SERBESTLİK NO	
DENETİM GÖREVLİSİ ADI	
ÇALIŞMAYA BAŐLADIđI TARİH	
ÇALIŐMANIN SONA ERDİğİ TARİH	

KURUMUN ADI	
KURUM GÖZETMENİNİN ADI VE SOYADI	
KURUM GÖZETMENİNİN İLETİŞİM BİLGİLERİ	

Tablo 1.3: Yükümlü takip çizelgesi kapağı

1.2.3. İnfaz Bürosu Görevleri

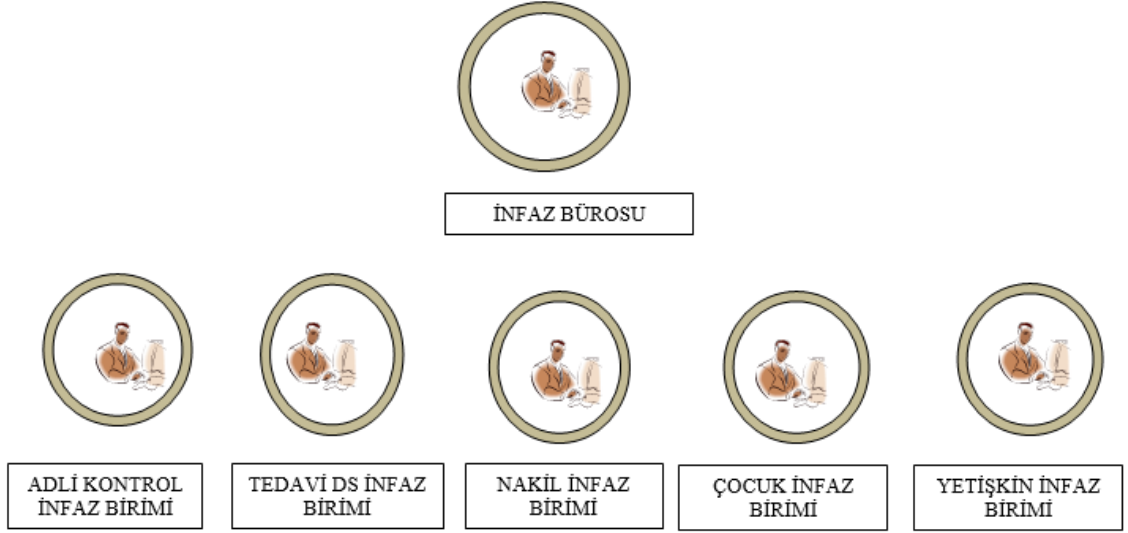
Değerlendirme ve planlama bürosunca hazırlanan denetim planı doğrultusunda, yükümlüler hakkında belirlenen denetimli serbestlik kararlarının infazı ile yükümlülerin toplum içinde denetimine, takibine ve iyileştirilmesine yönelik çalışmaların koordinasyonu infaz bürosunca yapılır.

İnfaz bürosunun çalışanları vaka sorumlularıdır. Vaka sorumlusu, denetimli serbestlik altındaki kişilere ait değerlendirme ve planlama bürosunca hazırlanan planların eyleme geçirilmesinden ve takibinden sorumlu kişidir. Denetimli serbestlik müdürü, hizmetin gerektirdiği bilgi ve yeterli beceriye sahip, bu konuda eğitim almış, yeteri kadar "denetimli serbestlik memuru"nu infaz bürosunda görevlendirir.

İnfaz bürosunda, kararların niteliğine göre, kamu hizmeti, adli kontrol, tedavi ve denetimli serbestlik, çocuk hizmetleri gibi özel infaz birimleri oluşturabilir. Örneğin adli kontrol kararlarını bir vaka sorumlusu, kamu hizmeti kararlarını bir vaka sorumlusu takip edebilir. Bazı karar türlerinde kararların fazlalığı ve kararın infaz özelliği nedeniyle yardımcı olarak vaka sorumlusuna eşlik edilmesi gerektiği düşünülebilir. Böyle durumlarda müdür görevlendirmeler ile o karar türündeki vaka sorumlusu sayısını arttırabilir, yardımcı olarak memur ya da memurlar görevlendirebilir. Örneğin kamu hizmeti kararlarının fazla olduğu bir müdürlükte kamu hizmeti infaz birimi oluşturularak vaka sorumlusu sayısı arttırılabilir veya yardımcı memurlar görevlendirilerek birim güçlendirilebilir.

İnfaz bürosu, yükümlünün denetim süreci içinde yürütülen denetim ve iyileştirme çalışmalarını düzenli olarak takip eder; yükümlünün durumu, gösterdiği gelişme ve benzeri durumlar hakkında geri bildirimler alır. Yükümlünün denetim süreci içinde, denetim planında değişiklik yapılmasını gerektiren bir durum olduğu tespit edilirse, altı aylık gözden geçirme süresi beklenmeksizin, değerlendirme ve planlama bürosundan denetim planının yeniden hazırlanması talep edilir.

Müdür infaz bürosunda, kararların niteliğine göre, kamu hizmeti, adli kontrol, tedavi ve denetimli serbestlik, çocuk hizmetleri gibi özel infaz birimleri oluşturabilir.

Resim 1.2: Denetimli Serbestlik İnfaz Bürosu Birimleri

1.2.3.1. Vaka Sorumlusu Kimdir?

Vaka Sorumlusu kararların infaz sürecini koordine eden, infaz dosyasının takibinden sorumlu, infaz sürecini planlayan ve yöneten kişidir.

Denetimli Serbestlik Yönetmeliği ile yeni bir çalışma organizasyonu düzenlenirken belki de üzerinde en fazla durulan konulardan birisi infaz bürosu içerisinde görev alan vaka sorumlusu kavramı olmuştur. Yeni çalışma organizasyonunun neden gerekli olduğunu bölümün giriş kısmında ele almıştık. Yeni yapı, aslında bu yönetmelik öncesi zaten müdürlüklerimizde bir şekilde gerçekleştirilen çalışmaları tekrar gözden geçirilmesi ve sayılan nedenlerle müdürlük içerisindeki çalışma sürecini yeniden düzenlenmesini gerektiğinin düşünülmesi ile oluşturulmuştu. İnfaz Bürosu da büronun çalışanları vaka sorumluları da aslında müdürlüklerimizde önceden gerçekleştirilen çalışmalara ek bir görev edinmemektedirler. Burada yer alan görev ve çalışmalar hali hazırda müdürlüklerimizde gerçekleştirilen veya gerçekleştirilmesi beklenen çalışmalardır. Vaka sorumlusu görevini üstlenen denetimli serbestlik memurlarımız da bu büroda yine eski yapıda farklı birimlerde gerçekleştirilen çalışmaları gerçekleştireceklerdir. Ancak artık infaz bürosunda görev alan denetimli serbestlik memurlarımız vaka sorumlusu olarak daha koordine eden, bürolar ile oluşan uzmanlaşmış birimlerin iletişimini sağlayan, planların hayata geçirilmesinden ve plana ait tüm sürecin takibinden sorumlu olarak çalışacaklardır.

Resim 1.3: Vaka Sorumlusu

➤ **Vaka Sorumlusunun Görevleri Nelerdir?**

- Denetim planının uygulanmasından, (ifadesi ile denetim planı içerisinde yer alan iş, görev, sorumluluk ve eylemlerin hayata geçirilmesi anlatılmak istenmiştir. Bu görev ile vaka sorumlusu planda yer alan işlerin uygun birimlerden yapılmasını isteyerek takibini yapacaktır. Denetim planının uygulanmasını sağlayan vaka sorumlusu artık o vakanın sorumlusudur.)
- Yükümlüyü, denetim planının uygulanması, yükümlülükleri, hakları, ihlalleri ve sonuçları hakkında bilgilendirmekten, (Vaka sorumlusu sorumlu olduğu denetim planı ile aynı zamanda yükümlünün de danışmanı konumunda gelmektedir. Çünkü yükümlü ile ilgili tüm süreci en iyi vaka sorumlusu bilecektir. Hatırlanacak olursa müdürlüğe ilk geldiğinde yükümlü denetimli serbestlik hakkında bilgilendirilmişti artık hakkında bir plan hazırlanan yükümlünün hakkında hazırlanan plan çerçevesinde bilgilendirilmesi, süreci en iyi bilen ve takip edecek olan vaka sorumlusuna aittir.)
- Yükümlünün, iyileştirilmesine ve toplumla bütünleştirilmesine yönelik programlara katılımının sağlanmasından, (Burada yükümlü hakkında hazırlanan denetim planında yükümlünün iyileştirme çalışmalarına katılımı konusunda bir planlama yapıldığını düşünmeliyiz. Bu görev de vaka sorumlusundan istenen, denetim planında belirtilen iyileştirme çalışmalarının hangi büro ve hangi denetimli serbestlik uzmanı tarafından yapılacağını belirlemek ve süreci takip etmektir.)
- Yükümlünün toplum içinde denetim ve takibinin sağlanmasından, (Burada da bir yükümlü hakkında hazırlanan denetim planı çerçevesinde yükümlünün denetim ve takip çalışmalarını ilgili birime iletme ve denetim sonuçlarını

takip etme görevi vaka sorumlusuna verilmiştir. Bilindiği üzere denetim ve takip çalışmaları denetim bürosunca yapılmaktadır. Ancak bu büroda hangi yükümlülerin nerede, ne şekilde takip edileceğini ilgili büroya iletecek ve denetim sonuçlarını alarak değerlendirecek kişi vaka sorumlusudur.)

- Yükümlü hakkında verilen denetimli serbestlik kararlarının yerine getirilmesinden, (Bu fıkra genel bir yaklaşım ile vaka sorumlusunun görev kapsamının ne kadar geniş olduğu ortaya koyulmaktadır. Bu görev, vaka sorumlusunun bir kişi olduğunu düşünürsek çok büyük ve sorumluluklu gibi görünebilir. Ancak burada da vaka sorumlusunun görevinin koordinasyon ve takip olduğu unutulmamalıdır. Bu fıkra da c ve ç bentlerindeki yaklaşımla ele alınmalıdır.)
- Kararın infazına ilişkin yazışmaların yapılmasından, (Vaka sorumlusu kendi sorumluluğundaki yükümlü ile ilgili tüm yazışmaların yapılmasında sorumludur.)
- Yükümlülükler uymayanlar ile denetimli serbestlik personelinin uyarı, öneri ve çağrılarını dikkate almayanların uyarılması için hazırlanacak yazıların kurul onayından sonra ilgili makama gönderilmesinden, (Bir önceki bendde olduğu gibi yazışmalar yükümlünün bağlı olduğu vaka sorumlusunun sorumluluğundadır.)
- Hâkim veya komisyon tarafından uyarılmasına karar verilen yükümlülere uyarı kararını tebliğ etmekten ve gerektiğinde yükümlünün müdürlüğe davet edilerek ihlalin sonuçlarının açıklanıp sözlü olarak uyarılmasından,
- Denetim planının uygulanması için kurumlar arası yazışmaların yapılmasından, (Sorumluluğundaki yükümlü ile ilgili tüm yazışmalardan sorumlu olan vaka sorumlusu bura da yükümlüsü ile ilgili kurumlar arası yazışmalardan sorumludur. Örneğin bir yükümlü ile ilgili olarak kolluk ile bir yazışma yapılması gerekiyorsa bunu o yükümlünün vaka sorumlusu yapacaktır. Yine yükümlü ile ilgili gelen her türlü cevabi yazı da ilgili vaka sorumlusuna iletilmelidir.)
- Kararların infazı ile ilgili mahkemelere ve savcılıklara gönderilecek rapor ve yazıların hazırlanmasından, (Sorumlu olduğu yükümlü ile ilgili mahkemeler ve savcılıklara gönderilecek her türlü yazışmadan ilgili vaka sorumlusu sorumludur. Yine hatırlatmak gerekirse raporun kalem hizmeti kapsamında gerçekleştirilecek hazırlığı vaka sorumlusuna aittir. Raporun uzman yorumlarını gerektiren bölümleri denetimli serbestlik uzmanının sorumluluğundadır.)

- Denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezası infaz edilen hükümlülerden, koşullu salıverilmelerine bir aydan az süre kalanlar hakkında koşullu salıverilme kararı alınması için gerekli hazırlıkların yapılmasından ve koşullu salıverme öncesi değerlendirme raporunun hazırlanmasından,(Denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezası infaz edilen hükümlülerin koşullu salıverilme kararı alınması yönündeki hazırlıklarının sorumluluğu vaka sorumlularına aittir.)
- Denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezası infaz edilen hükümlüler hakkında bir soruşturma veya kovuşturma olup olmadığının takibinden, (Bilindiği üzere denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezası infaz edilen hükümlülerin sürelerini denetimli serbestlik altında geçirebilmeleri için belli koşulları sağlamaları ve devam ettirmeleri gerekmektedir. Yönetmeliğin **Kapalı ceza infaz kurumuna iade** başlıklı **91. maddesinde** bu koşullar belirtilmiştir. Maddenin 2. fıkrasında yer alan durumların kontrol ve takibi görevi vaka sorumlularına aittir.)
- Haklarında uyuşturucu, uyarıcı veya uçucu maddeler ile alkol bağımlılığından arınmak amacıyla tedavi kararı verilen yükümlülerin sevklerinin yapılmasından ve tedavi süreçlerinin takip edilmesinden, (Bilindiği üzere Denetimli Serbestlik Yönetmeliği ile haklarında uyuşturucu, uyarıcı veya uçucu maddeler ile alkol bağımlılığından arınmak amacıyla tedavi kararı verilen yükümlüler müdürlüklerimize çağrılmaları sonrası tedavi kurumlarına sevk edilmektedirler. Vaka sorumluları bu yükümlüler müdürlüklere başvurduklarında mutlaka bir görüşme planlamalıdır. Yükümlüleri süreç hakkında bilgilendirmeli ve uymaları gereken kuralları hatırlatmalıdır. Bu yükümlüler ile ilgili sevk işlemleri ve tedavi süreçlerinin takibi vaka sorumlularına aittir.)
- Gerektiğinde yükümlünün devam ettiği eğitim kurumu ile çalıştığı kurumun ya da işin değiştirilmesinden, (Vaka sorumlusu infaz sürecinin merkezinde yer almaktadır. Yükümlü hakkında denetim ekibinden gelen denetim sonuçlarını, eğitim iyileştirme biriminden gelen geri bildirimleri vb. bilgileri alan kişi vaka sorumlusudur. Bilindiği üzere kimi zaman çeşitli olumlu ya da olumsuz nedenlerle veya yükümlünün haklı görülen mazeretleri sonucunda yükümlünün devam ettiği eğitim kurumunun, çalıştığı kurumun ya da işin değiştirilmesi gerekmektedir. Böyle bir durumda değişiklik işlemini vaka sorumlusu gerçekleştirecektir. Vaka sorumlusundan, yükümlü için yeni kurumun ya da eğitim kurumunun neresi olacağını belirlemesi beklenmemektedir. Bu görev iyileştirme çalışmalarını yürüten büronun görevidir. Denetim planının yürütücüsü vaka sorumlusu bu konudaki çalışmaları ve kalem hizmetini gerçekleştirecektir.)

- İnfaz dosyalarının kapatılmasına yönelik işlemlerin yapılmasından ve dosyaların Cumhuriyet başsavcılığına veya ilgili mahkemeye gönderilmesinden, (Sayılan görevlerdeki kalem hizmetleri vaka sorumlusu tarafında gerçekleştirilecektir.)
- Risk ve ihtiyaçlarının yeniden değerlendirilmesi gereken yükümlülerin listesinin, görüş ve önerilerle birlikte değerlendirme ve planlama bürosuna gönderilmesinden, (Burada da vaka sorumlusundan yükümlü ile ilgili bir işlem için koordinatör olması beklenmektedir.)
- İnfaz sürecinin işleyişi ve diğer çalışmaların yürütülmesini değerlendirmek üzere yükümlü ile en az ayda bir görüşme yapılmasından ve aldığı geri bildirimlerin ilgili büroya iletilmesinden, sorumludur.

➤ **Vaka Sorumlusu Neden Yükümlülerle Görüşüyor?**

Denetimli Serbestlik Hizmetleri Yönetmeliği vaka sorumlusunu infaz sürecinin işleyişi ve diğer çalışmaların yürütülmesini değerlendirmek üzere yükümlü ile en az ayda bir görüşme yapılmasından ve aldığı geri bildirimlerin ilgili büroya iletilmesinden, sorumlu tutmaktadır. Yönetmelik vaka sorumlusuna verdiği bu görev ile vaka sorumlusunu yükümlülere yönelik gerçekleştirilen çalışmaların merkezine almaktadır. Yükümlü hakkında gerçekleştirilen değerlendirme sonrası ortaya çıkarılan planı hayata geçiren, koordine eden vaka sorumlusu tüm bu süreçte yaşanan sıkıntıları da ele alan ve değerlendiren kişi olmalıdır. Yükümlü de, kendisi hakkında yürütülen iş ve çalışmaların yöneticisi olarak vaka sorumlusunu bilmelidir.

İşte bu koordinasyon görevinin sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi, yükümlü ile ilgili infaz çalışmalarının ve yürütülen iyileştirme çalışmalarının gözden geçirilmesi amacıyla vaka sorumlusunun sorumluluğu altında olan yükümlüler ile en az ayda bir görüşme gerçekleştirmesi gerekli görülmüştür.

Resim 1.4: Vaka Sorumlusu çalışma şeması

**T.C.
ADALET BAKANLIĞI
..... CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI
Denetimli Serbestlik
Müdürlüğü**

DENETLEME PLANI (DLP)

ADI SOYADI:	
T.C. KİMLİK NUMARASI:	
D.S. NO:	

Tablo.1.4: Denetim planı ön sayfası

(Bu plan 05.03.2013 tarihli ve 28578 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Denetimli Serbestlik Yönetmeliği'ne yer alan denetleme planı doğrultusunda hazırlanmıştır. Gizli bir belgedir.)

Denetleme memuru tarafından hazırlanan denetleme planının her sayfasında denetim görevlisi ve planı hazırlayan denetleme memurunun, denetim görevlisi tarafından hazırlanan denetleme planının her sayfasında ise planı hazırlayan denetim görevlisinin imzası bulunmalıdır.

HAKKINDA DP DÜZENLENEN KİŞİNİN	
Hukuki statüsü:	Şüpheli Sanık Hükümlü ☐ ☐ ☐
İsnat edilen / Hükmolunan fiili:	
DP ile ilgili bilgiler:	
İnfaz kararının müdürlüğe havale edildiği tarih:/.../20...
Denetim görevlisine havale edildiği tarih:/.../20...
Düzenleyen kişinin adı soyadı:
Tedbir / Yükümlülük ile ilgili bilgiler:	
Kararı veren mahkeme:	
Kararın tarih ve numarası:	
Tedbir/Yükümlülük:	
Başlama tarihi:	
Bitiş tarihi:	

..../..../.....

EXXX PXXXX

1. Denetimin Planlanması	
1.1	Denetimin kim tarafından, hangi aralıklarla ve nasıl yapılacak? Ayrıntılı olarak açıklayınız.
2. Denetim Süresince Birlikte Çalışılacak Kurumlar	
2.1	Çalışmalara denetimli serbestlik müdürlüğü dışında herhangi bir kişi, kurum ve kuruluşun dâhil olması hâlinde; isim iletişim bilgileri irtibat sıklığı, iş birliğindeki görevi vs. bilgilerini açıklayınız.
3. Şüpheli / Sanık veya Hükümlünün Denetim Süresinde Uyması Gereken Kurallar ve Yükümlülükleri	
3.1	Mahkeme veya denetimli serbestlik müdürlüğü tarafından verilen şüpheli / sanık veya hükümlünün uyması gereken yükümlülükleri açıkça yazınız.
4. Onay İmzası	
4.1	Planı hazırlayan denetim görevlisi veya denetleme memurunun:
	Adı-soyadı: Exxxx Pxxxx İmza: Tarih:..../..../20..
4.2	Denetleme memuru tarafından hazırlanmış ise onaylayan denetim görevlisinin:
	Adı-Soyadı: Cxxx Dxxxxx Unvanı: İmza: Tarih:..../..../20..

Tablo 1.5: Denetim planı örneği

1.2.4. Denetim Planının Hazırlanması

Denetim planı; sanık veya hükümlü hakkında verilen kararların toplum içinde infazının, denetim sürecinin, hükümlünün iyileştirilmesi ve topluma kazandırılmasına yönelik çalışmaların planlandığı, denetimli serbestlik personelinin çalışma yöntemini belirleyen belgedir.

1.2.4.1. Denetimin Planlanması

Denetim planı değerlendirme ve planlama bürosu tarafından yapılır. Gerekğinde denetim esnasında diğer kurum, kuruluş veya kişilerle iş birliği yapılması hâlinde ilgili kuruluş veya kişi ismi bu bölüme yazılmalıdır.

Sanık veya hükümlünün belirlenen risk ve ihtiyaçları göz önüne alınarak denetim planı hazırlanır. Sanık ve hükümlüler için hazırlanan denetim planında; iyileştirme ve topluma kazandırma için belirlenen risk ve ihtiyaçlara yönelik müdahale çalışmaları, denetim ve kontrole ilişkin hususlar, uyulması gereken kural ve yükümlülükler, denetimin ve yükümlülüklerin süresi, çalışmaların yürütülmesinde iş birliği yapılacak kişi ve kuruluşlara ilişkin hususlar yer alır.

Denetim planı, risk ve ihtiyaç değerlendirmesinin yapıldığı gün, bunun mümkün olmaması durumunda en geç beş iş günü içinde hazırlanır. Denetim planında, planı hazırlayan denetimli serbestlik memuruyla, denetim ve planlama bürosunda görevli uzman ile sanık veya hükümlünün imzası bulunur. İmzadan imtina halinde denetim planını imzalamamanın yükümlülükten muafiyet anlamına gelmediği sanık veya hükümlüye bildirilerek bu husus denetim planının altına yazılıp imzalanır. Çocuklar hakkında hazırlanan denetim planında öngörülen yükümlülükler ve çocuğun katılması gereken programlar kanuni temsilcisine de açıklanır.

Sanık veya hükümlüye, denetim planında belirlenen yükümlülükler ile uyması gereken kurallar ve dikkat etmesi gereken hususları içeren bilgilendirme formu verilir. Yükümlünün; yükümlülüklerinin neler olduğu, hangi durumların ihlal sayılacağı ile plan süresince dikkat etmesi gereken hususları doğru ve yeterli olarak anlayıp anlamadığı teyit edilir.

Denetim planı, hazırlandığı andan itibaren yürürlüğe girer ve derhal komisyonun onayına sunulur. Planın onaya sunulması yürürlüğü durdurmaz.

Risk ve ihtiyaçların yeniden değerlendirilmesinden sonra, gerekli görülmesi halinde denetim planı da yenilenir.

Haklarında;

- Tedavi ve denetimli serbestlik,
- Adli kontrol,

- Belli hakları kullanmaktan yoksun bırakılma,
 - Cezanın konutta çektirilmesi,
- kararı verilenler için denetim planı hazırlanmaz. Bu yükümlülere yükümlülükleri ile uyması gereken kuralları ve dikkat etmesi gereken hususları içeren bilgilendirme formu tebliğ edilir. Bu form denetim planı yerine geçer.

1.2.4.2. Denetim Süresince Birlikte Çalışılacak Kurumlar

Denetim çalışmalarına denetimli serbestlik müdürlüğü dışında herhangi bir kişi kurum kuruluşun dâhil olduğu durumlarda kurum veya kişinin isim iletişim bilgileri, ne sıklıkla irtibat vb. bilgilere yer verilmelidir.

1.2.4.3. Şüpheli/Sanık veya Hükümlünün Denetim Süresinde Uyması Gereken Kurallar ve Yükümlülükleri

Bu bölümde şüpheli sanık veya hükümlünün yerine getireceği yükümlülükler eksiksiz bir şekilde doldurulmalıdır. Bunun için mahkeme kararının hüküm bölümünden faydalanılabilir. Ayrıca bu yükümlülükler ve kurallar kişiye sözlü hatırlatılmalıdır. Her bir tedbir için şüpheli sanık veya hükümlünün denetim süresinde uyması gereken **kurallar ve yükümlülükleri** aşağıda belirtilmiştir.

- Adli kontrol yükümlülükleri
- Hükümün açıklanmasının geri bırakılması kararı (HAGB)
- Eğitim kurumuna devam etme yaptırımı ve yükümlülüğü
- Belli yerlere gitmekten veya belirli etkinlikleri yapmaktan yasaklanma ile belli yerlere devam yaptırımı
- Ehliyet ve ruhsat geri alınması, belli bir meslek veya sanatı yapmaktan yasaklanma yaptırımı
- Çalışma yaptırımı veya yükümlülüğü
- Hapis cezasının konutta infazı
- Belli hak ve yetkinin kullanılmasının yasaklanması
- Meslek veya sanatın icrasının yasaklanması ya da sürücü belgesinin geri alınması

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
..... CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI
Denetimli Serbestlik ve Yardım Merkezi Şube M¼d¼rl¼Đ¼

DENETİM RAPORU

ADI VE SOYADI	
T.C. KİMLİK NUMARASI	
DENETİMLİ SERBESTLİK NO	
RAPOR DEFTERİ NUMARASI	

Tablo 1.6: Denetim raporu

(Bu rapor, Resmî Gazetede yayımlanan Denetimli Serbestlik Yönetmeliği'nin yer alan Denetim Raporu tanımı doğrultusunda hazırlanmıştır.)

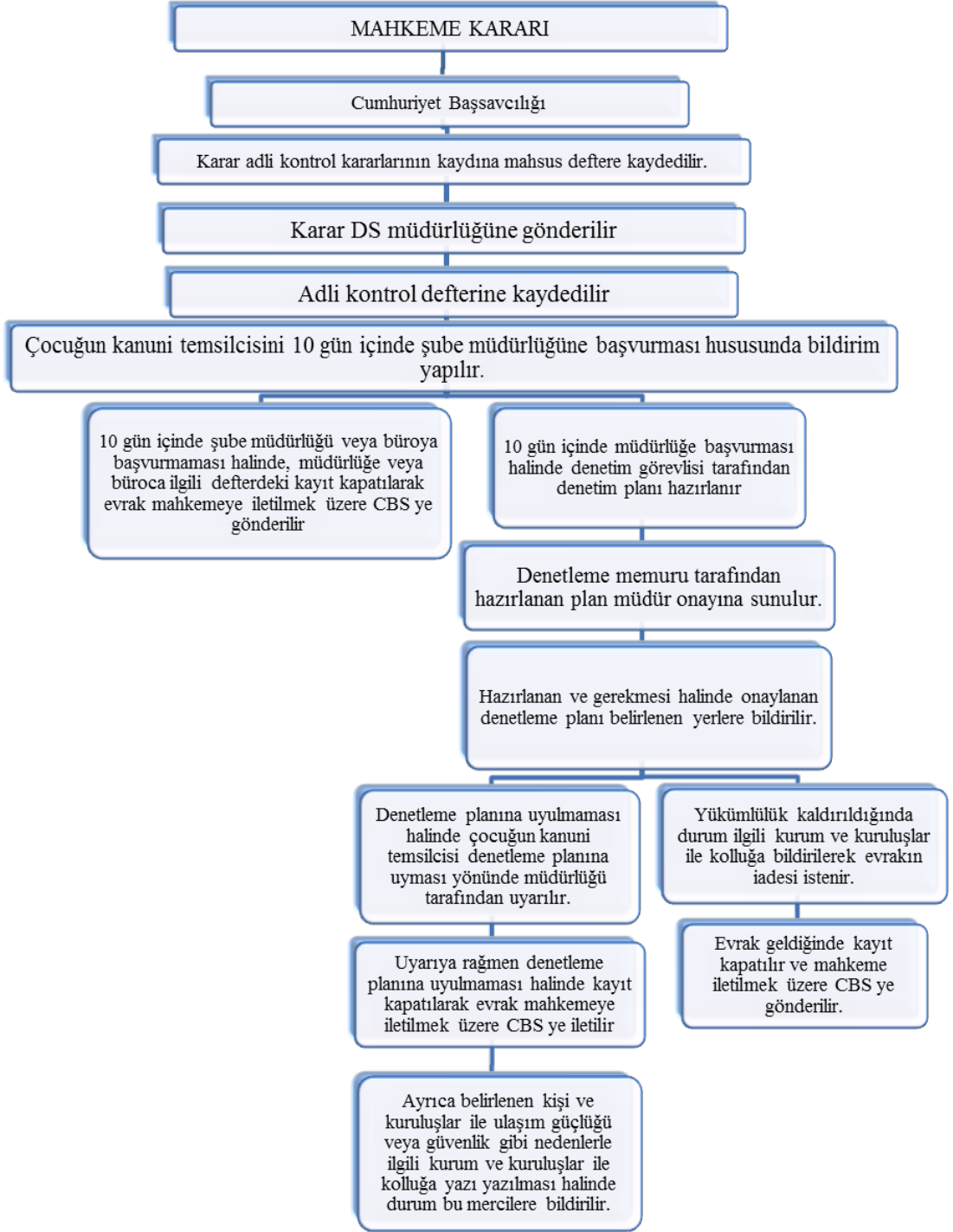
HAKKINDA DP DÜZENLENEN KİŞİNİN	
Hukuki statüsü:	Şüpheli ☐ Hükümlü ☐
İsnat edilen / hükmolunan fiili:	
DR ile ilgili bilgiler:	
Denetim planı veya düzenlenmişse gözden geçirilmiş denetim planının tarihi:	.../.../20...
Denetim planının veya düzenlenmişse gözden geçirilmiş denetim planının çocuk hâkimi tarafından onaylandığı tarih (Bu bölüm yalnızca 5395 sayılı Kanun'un 36'ncı maddesi gereğince mahkeme tarafından denetim altına alma kararı verilmesi hâlinde doldurulacaktır.)	.../.../20...
DR'nin düzenlendiği tarih:	.../.../20...
Kişi hakkında hazırlanan... ncı denetim raporu :	
Tebdir / yükümlülük ile ilgili bilgiler	
Kararı veren mahkeme:	
Kararın tarih ve numarası:	
Hükmedilen tebdir / yükümlülük:	
Başlama tarihi:	
Bitiş tarihi:	

.../.../20...

.....

1.Genel değerlendirme		
1.1	Denetim planı veya gözden geçirilmiş denetim planında belirtilen hedeflere ilişkin çalışmalarını belirtiniz.	
1.2	Hedeflere ilişkin çalışmalar etkili oldu mu?	☐ Evet ☐ Hayır ☐ Kısmen
1.3	Denetim süresi etkili oldu mu?	☐ Evet ☐ Hayır ☐ Kısmen
1.3.a	1.2 ve 1.3 de hayır kısmen işaretlediyseniz nedenlerini belirtiniz.	
1.4	Sanık veya hükümlünün denetim planına veya gözden geçirilmiş denetim planına uyup uymadığını nedenleriyle belirtiniz.	
1.5	Sanık veya hükümlünün denetim ve takibinde iş birliği yapılan kişi, kurum ve kuruluşlar ile ilgililerin hükümlüye ilişkin görüşlerini belirtiniz.	
SONUÇ / DEĞERLENDİRME / ÖNERİLER		
.../.../20..		
Denetim raporunu hazırlayan denetim görevlisinin adı-soyadı ve imzası		

Tablo 1.7: Denetim planı örneği

Şekil 1.1: Yetki alanında denetimli serbestlik müdürlüğü bulunan Cumhuriyet Başsavcılıklarında belirlenen bazı yerlere gidememek veya ancak bazı yerlere gidebilmek yükümlülüğündeki evrak akış şeması (Denetimli serbestlik hizmetleri el hizmetleri kitabından alınmıştır.)

T.C.	
..... CEZA MAHKEMESİ	
ESAS NO	:
KARAR NO	:
HÂKİM	:
KÂTİP	:
DAVACI	:
HÜKÜMLÜ	:
SUÇ	:
KARAR TARİHİ	:
<p>..... Cumhuriyet Başsavcılığı ilgili yazısı ile ... suçundan hükümlü ...nın cezasını ceza infaz kurumunda iyi hâlli geçirdiğini belirtmiş ve hakkında koşullu salıverilmesini talep etmiştir.</p> <p>Dosya üzerinde yapılan inceleme sonucunda;</p>	
GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ	
<p>Cumhuriyet Başsavcılığının talebi, ceza infaz kurumunca hazırlanan gerekçeli rapor, sanığa ait gözlem ve sicil dosyası mahkememizce değerlendirildiğinde hükümlünün ceza infaz kurumundaki süresini iyi halli olarak geçirdiği, hakkında düzenlenen raporların olumlu olduğu anlaşılacakla koşullu salıvermeye hak kazandığı anlaşılmıştır.</p> <p>Hükümlünün; 18 yaşından küçük olduğu, eğitim çağında bulunduğu, ceza infaz kurumunda aldığı eğitimine devam etmesi gerektiğine ve eğitim süresince barınacak yerinin bulunduğu anlaşıldığından denetim süresi içinde bir eğitim kurumunda devam etmesini karar vermek gerekmiştir.</p>	
KARAR	
Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;	
<ol style="list-style-type: none"> 1.Hükümlünün... Tarihinden itibaren KOŞULLU SALIVERİLMESİNE, 2.Hükümlünün ... DENETİM SÜRESİNE TABİ TUTULMASINA, 3.Hükümlünün 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun'un 107. maddesinin 8. fıkrası gereğince denetim süresi içerisinde, BİR EĞİTİM KURUMUNA DEVAM ETMESİNE, 4.Dosyanın infazı ve ikmali için CBS'ye gönderilmesine, 5.Kanun yolu..... 	
dair karar	Tarih
Katip	Hâkim
Exxxxx Pxxxxx	Mxxxx Pxxxxx

Tablo 1.8: Denetimli serbestlik bürolarına gönderilen mahkeme kararı örneği

1.2.4.4. Hükümlülerin Salıvermeye Hazırlanması Sürecinde Değerlendirme Raporu

Denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezasının infazını talep eden hükümlü hakkında ceza infaz kurumu psiko-sosyal ve eğitim servisinde görevli uzman veya öğretmen tarafından değerlendirme raporu düzenlenir.

Hazırlanan raporda hükümlünün;

- Eğitim ve iyileştirme programlarına katılımı ve bu konudaki çaba ve gayreti,
- Ceza infaz kurumundaki uyumu ve iş birliği,
- Kişisel tutum ve davranışları,
- Tekrar suç işleme riski,
- Topluma veya mağdura zarar verme riski,
- Hükümlünün toplumla bütünleşmeye hazır olup olmadığı,
- Salıverme sonrasına kendini ne kadar hazırladığı,
- Olası sorunlarının farkında olup olmadığı ve bunları çözmek için ne tür planlar yaptığı, değerlendirilir.

Değerlendirme raporunda hükümlünün, tekrar suç işleme, topluma veya mağdura zarar verme riskinin bulunup bulunmadığı, toplumla bütünleşmeye hazır olup olmadığı gerekçeleri ile birlikte açıkça belirtilir.

1.3. Yükümlüye Uygulanacak Denetimli Serbestlik Tedbirleri ve Planlamaları

Adli kontrol kararları soruşturma evresi sonrası, kovuşturma evresi, kovuşturma evresi sonrası ve salıverme sonrası görevler olarak 4 ana başlıkta toplanır.

5275 sayılı Ceza Güvenliği Tedbirleri Hakkında Kanununun 109. maddesinde adli kontrol kararlarının tutukluluk dönemlerinde neler olduğu sayılmıştır. Bu kararlar aşağıdaki sıralanmış bulunmaktadır.

Bir suç sebebiyle yürütülen soruşturmada:

Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 100. maddesinde belirtilen tutuklama sebeplerinin varlığı hâlinde, şüphelinin tutuklanması yerine adli kontrol altına alınmasına karar verilebilir.

Kanunda tutuklama yasağı öngörülen hâllerde de, adli kontrole ilişkin hükümler uygulanabilir.

Adli kontrol, şüphelinin aşağıda gösterilen bir veya birden fazla yükümlülüğe tabi tutulmasını içerir. Tutuklama kararının yerine mahkeme tarafından alınabilecek adli kontrol kararları aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

- Yurt dışına çıkamamak
- Hâkim tarafından belirlenen yerlere, belirtilen süreler içinde düzenli olarak başvurmak
- Hâkimin belirttiği merci veya kişilerin çağrılarına ve gerektiğinde meslekî uğraşlarına ilişkin veya eğitime devam konularındaki kontrol tedbirlerine uymak
- Her türlü taşıtları veya bunlardan bazılarını kullanamamak ve gerektiğinde kaleme, makbuz karşılığında sürücü belgesini teslim etmek
- Özellikle uyuşturucu, uyarıcı veya uçucu maddeler ile alkol bağımlılığından arınmak amacıyla, hastaneye yatmak dâhil, tedavi veya muayene tedbirlerine tabi olmak ve bunları kabul etmek
- Şüphelinin parasal durumu göz önünde bulundurularak, miktarı ve bir defada veya birden çok taksitlerle ödeme süreleri, Cumhuriyet Savcısının isteği üzerine hâkimce belirlenecek bir güvence miktarını yatırmak
- Silâh bulduramamak veya taşıyamamak, gerektiğinde sahip olunan silâhları makbuz karşılığında adli emanete teslim etmek
- Cumhuriyet savcısının istemi üzerine hâkim tarafından miktarı ve ödeme süresi belirlenecek parayı suç mağdurunun haklarını güvence altına almak üzere aynı veya kişisel güvenceye bağlamak
- Aile yükümlülüklerini yerine getireceğine ve adli kararlar gereğince ödemeye mahkûm edildiği nafakayı düzenli olarak ödeyeceğine dair güvence vermek
- Konutunu terk etmemek
- Belirli bir yerleşim bölgesini terk etmemek
- Belirlenen yer veya bölgelere gitmemek

Adli kontrol altında geçen süre, şahsî hürriyeti sınırlama sebebi sayılarak cezadan mahsup edilemez. Buradan anlaşılması gereken adli kontrolde geçen sürenin, hükümlünün alacağı cezadan düşürülemez olmasıdır.

Kanunlarda öngörülen tutukluluk sürelerinin dolması nedeniyle salıverilenler hakkında da adli kontrole ilişkin hükümler uygulanabilir.

Şüpheli, Cumhuriyet Savcısının istemi ve sulh ceza hâkiminin kararı ile soruşturma evresinin her aşamasında adli kontrol altına alınabilir.

Hâkim, Cumhuriyet Savcısının istemiyle, adli kontrol uygulamasında şüpheliyi bir veya birden çok yeni yükümlülük altına koyabilir; kontrolün içeriğini oluşturan yükümlülükleri bütünüyle veya kısmen kaldırabilir, değiştirebilir veya şüpheliyi bunlardan bazılarını uymaktan geçici olarak muaf tutabilir.

1.4. Mesleki Programda Denetimli Serbestlik Müracaat İşlemleri

2013 tarihli denetimli serbestlik yönetmeliğe göre, CMK'nin 109. maddesinde öngörülen adli kontrol kararlarının tamamının takibi ve denetimi, denetimli serbestlik müdürlükleri tarafından yapılmaktadır.

UYAP üzerinden tedavili denetim planı hazırlama için yapılacak işlemler aşağıda sıralanmıştır. Bu sıralama öğrencilere bilgi maksatlı olarak verilmektedir. UYAP paket programıyla pratik olarak çalışma fırsatı bulunduğu anda, öğrencilerimiz işlemleri elektronik ortamda daha kolay yapabileceklerdir.

Fotoğraf 1.1: Denetimli serbestliğe tabi yükümlüler

1.4.1. UYAP Üzerinden Tedavi ve Denetimli Serbestlik (İyileştirme) Dosyalarda Denetim Planı Hazırlama

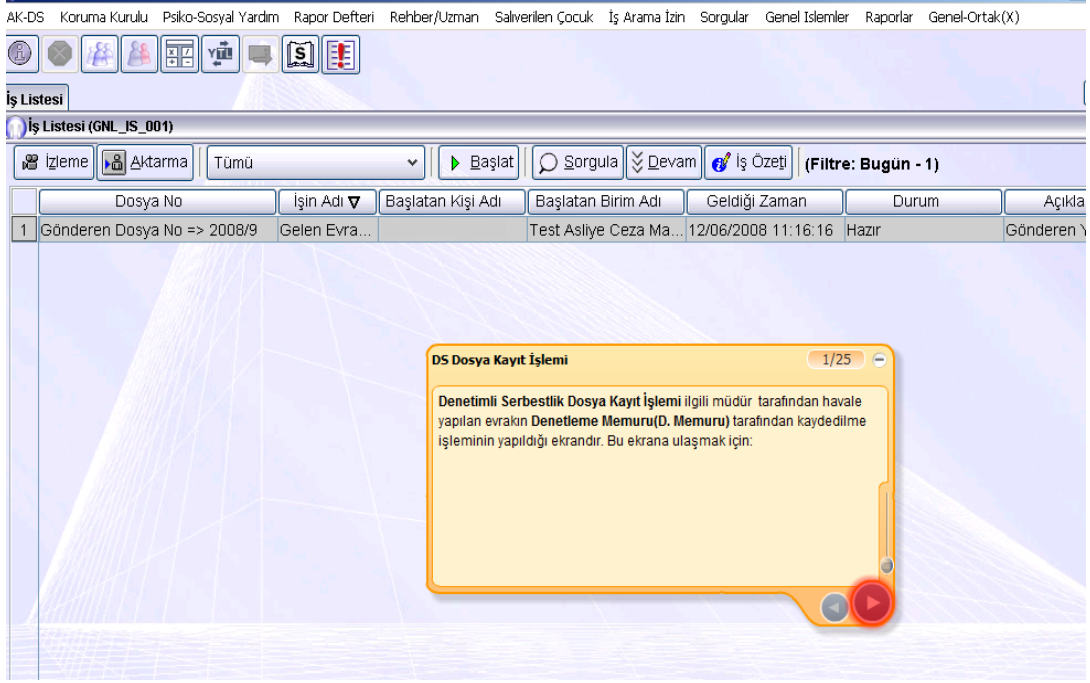
Denetimli serbestlik bürolarında tüm işlemler, (elektronik kelepçe işlemleri hariç) UYAP üzerinden gerçekleştirilmektedir. Her bir işlemin ekran görüntüsünün verilmesi modülün sınırlarını zorlayacaktır. Bu gerekçeyle herhangi bir denetim planlaması için geçerli olan işlem basamakları şu şekilde sıralanabilir.

Buradan öğrencilerden beklentimiz işlem basamaklarında belirtilen menü ve alt menülerin adlarını kavramalarıdır.

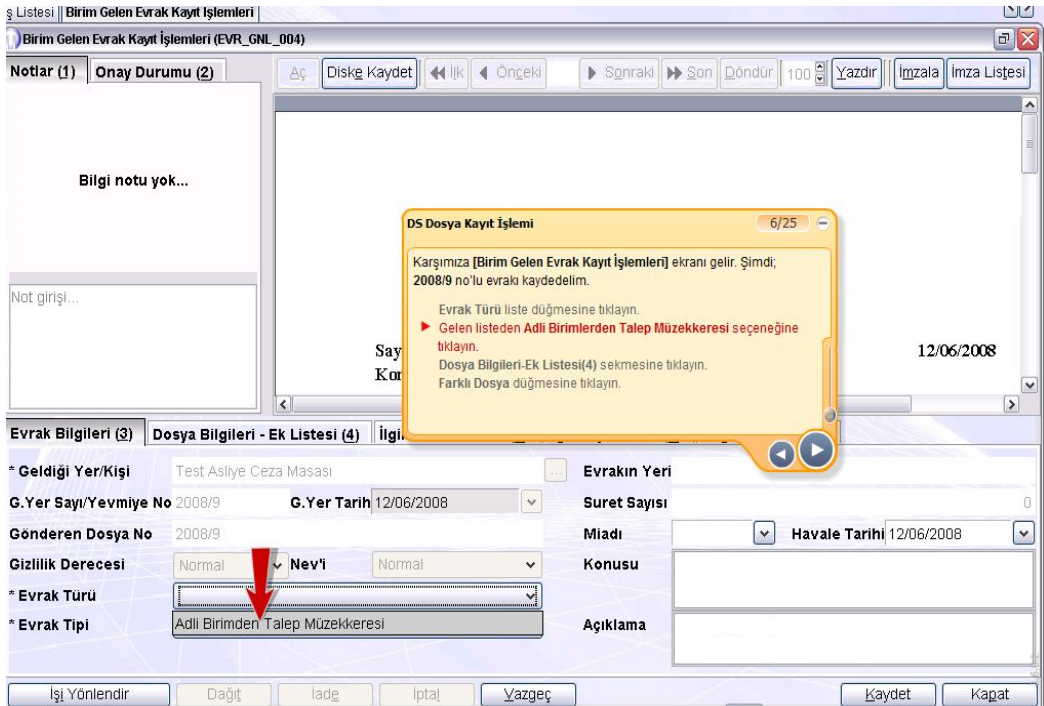
- “Tevzi / İnfaz Bürosunu Dosya Gönderme”
- “Genel İşlemler / Denetim Planı Hazırlama”
- “Plan Tedbir / Yükümlülük Kısmı” seçilir.
- “Bireysel Görüşme Belirleme” sekmesi seçilir.
- Açılan pencereden “personel seç” sekmesinden görüşmeyi gerçekleştirecek denetimli serbestlik uzmanı belirlenir (Uzman üzerindeki iş sayıları isimlerinin sonunda görülebilir.).
- “Görüşme Takvimi” alanından ilk görüşme tarihi ve bireysel görüşme saati seçilir (Uzmanın önceden belirlenmiş görüşmesi varsa görüşme saatinin aktif olmadığı görülecektir.).
- “Ekle” işlemi yapılır.
- Bu şekilde 3 bireysel görüşme planlanır.

- “Görüşme takviminin” altında hesaplama butonundan görüşme aralıklarının otomatik olarak gelmesi sağlanabilir (Örneğin 21 gün aralıklarla görüşme verilme istenilirse hesaplama butonuna “21” yazılarak “+” butonuyla UYAP’a otomatik hesaplama yaptırılabilir.).
- “Kaydet” işlemi yapılır.
- Açık olan pencere kapatılır.
- “Program Seminer Belirle” sekmesi seçilir.
- Açılan pencereden “Program / Seminer Seç” sekmesinden planlanacak iyileştirme çalışması seçilir ve “Sorgula” işlemi yapılır.
- “PROGRAM” seçilmişse hükümlünün infaz süresi için gerçekleştirilecek olan bütün programlar ekrana gelecektir.
- İstenilen program işaretlenir (programın üzerine tıklanarak).
- “Ekle” işlemi yapılır.
- Başka bir iyileştirme çalışması planlanmayacak ise “Kaydet” işlemi yapılır.
- “Program / Seminer Seç” sekmesinden “SEMİNER” seçilmiş ise, hükümlünün infaz süresi için gerçekleştirilecek olan bütün seminerler ekrana gelecektir.
- İstenilen seminerler işaretlenir (seminerin üzerine tıklanarak).
- “Ekle” ve ardından “Kaydet” işlemleri yapılır.
- Açık olan pencere kapatılır.
- Diğer (Ek iyileştirme Yönlendirme) sekmesi seçilir.
- Yükümlülük / Başlangıç Tarihi / Bitiş Tarihi / Süre / Açıklama / Adres alanları girilir.
- “Ekle” ve ardından “Kaydet” işlemleri yapılır.
- Açık olan pencere kapatılır.
- “Plan hazırla” butonu seçilir.
- Yeni açılacak “Belge Göster / Düzenle” butonundan verilen yükümlülüklerin evraka aktarılmış hali görülecektir, kontrol yapılarak, hükümlünün ikamet adresi planına işlenerek e-imza ile imzalanır.
- “Evrakı Onayla” işlemi yapılır.

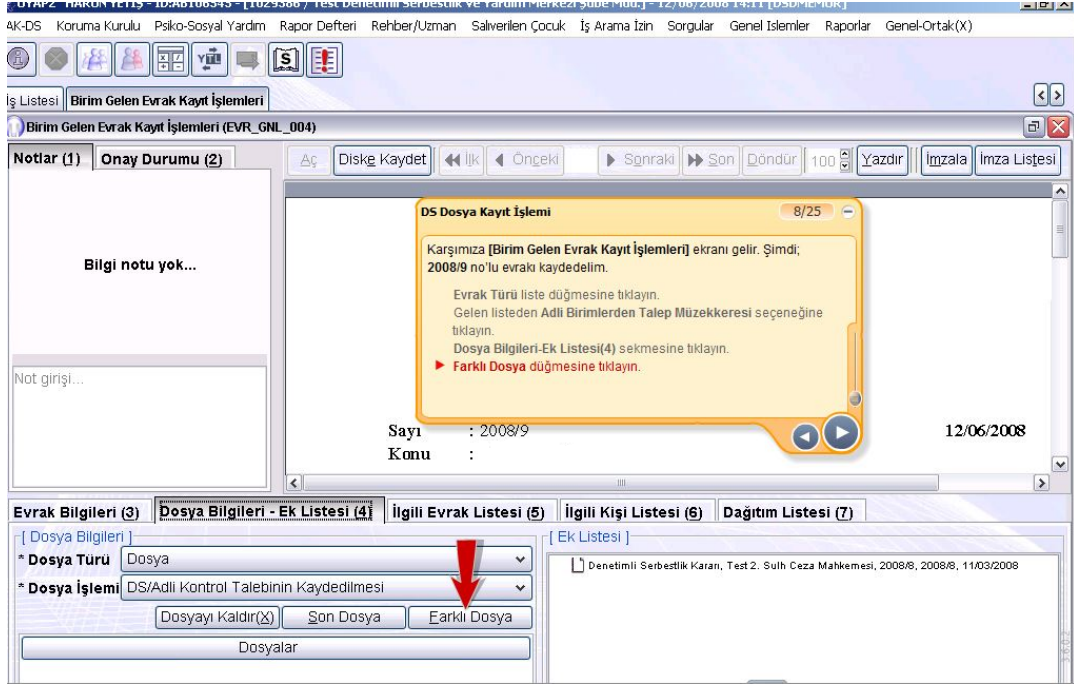
Yükümlünün müracaatı esnasında ve sonrasında mesleki program uygulamalarından örnek ekran görüntülerinden bazıları şunlardır:

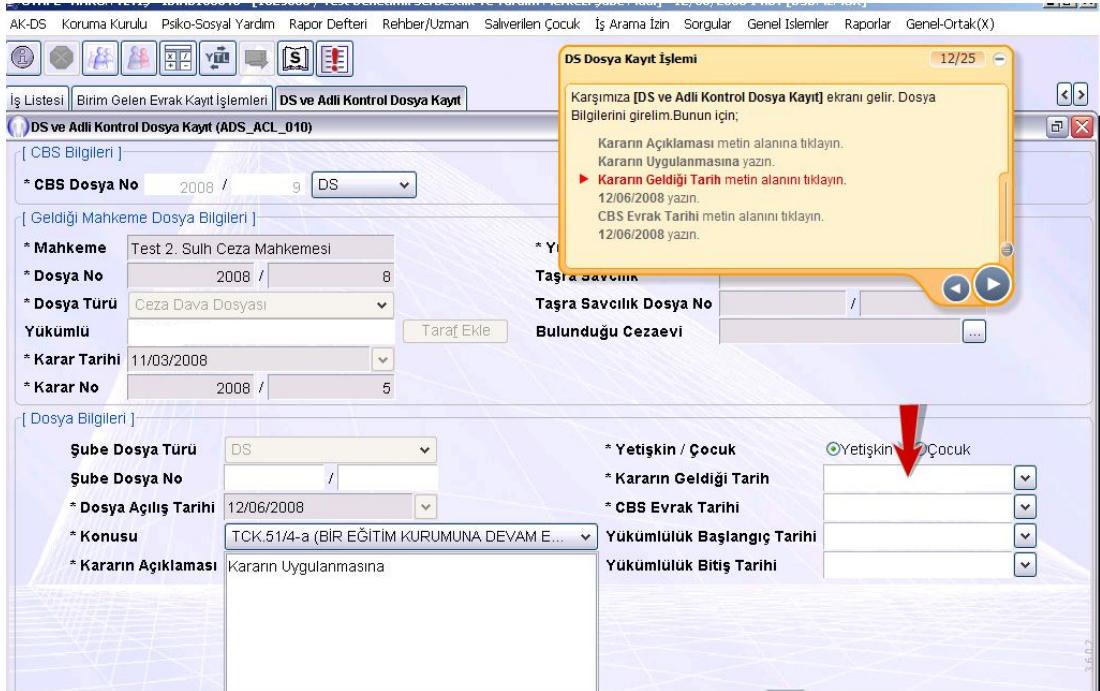
Fotoğraf 1.2: Denetimli serbestlik dosya kayıt işlem menüsü

Fotoğraf 1.3: Adli birimlerden gelen talep müzekkeresi ekran menüsü

Fotoğraf 1.4: Adli birimlerden gelen evrak kayıt ekran menüsü

Fotoğraf 1.5: Adli birimlerden gelen eğitim kurumuna devam evrak kayıt ekran menüsü

Seçilen Dosyalar

Seçili Doküman Listesi

Gösterilecek belge yok

Evrak Bilgileri (1) Dosya Bilgileri - Ek Listesi (2) İlgili Evrak Listesi (3) İlgili Kişi Listesi (4)

* Geldiği Yer/Kişi

G.Yer Tarihi

Evrakın Yeri

Gönderen Dosya No

G.Yer Tarihi

Suret Sayısı

Mıadı

Havale Tarihi

Gizlilik Derecesi

Nev'i

Konusu

Evrak Türü

Evrak Tipi

Açıklama

Kaydet Kapat

Fotoğraf 1.6: Adli birimlerden gelen dosya evrak kayıt ekran menüsü

AK-05 | Personal İşlemleri | Sorgular | Genel İşlemler | Raporlar | Ceza İnfaz Kurumundan Nakil | Tevizi | Genel-Ortak(0) | Menü Arama

TVZ_DGT_010

[Büro Bilgileri]

[Büro Girişi]

Büro Adı

Dosya Sorumlusu

[Gönderilecek Büro]

Aktarılabilecek Büro

[' Dosya Seç]

Adı

Soyadı

Dosya No

Sorgula

Son Dosya

Temizle

[Dosya Listesi]

Dosya No	Dosya Türü	Adı Soyadı	Konusu

Dosya Ayrıntı Bilgileri

[Dosya Aktarma Bilgi Girişi]

*Kişinin Başvuru Tarihi

*Aktarma Notu

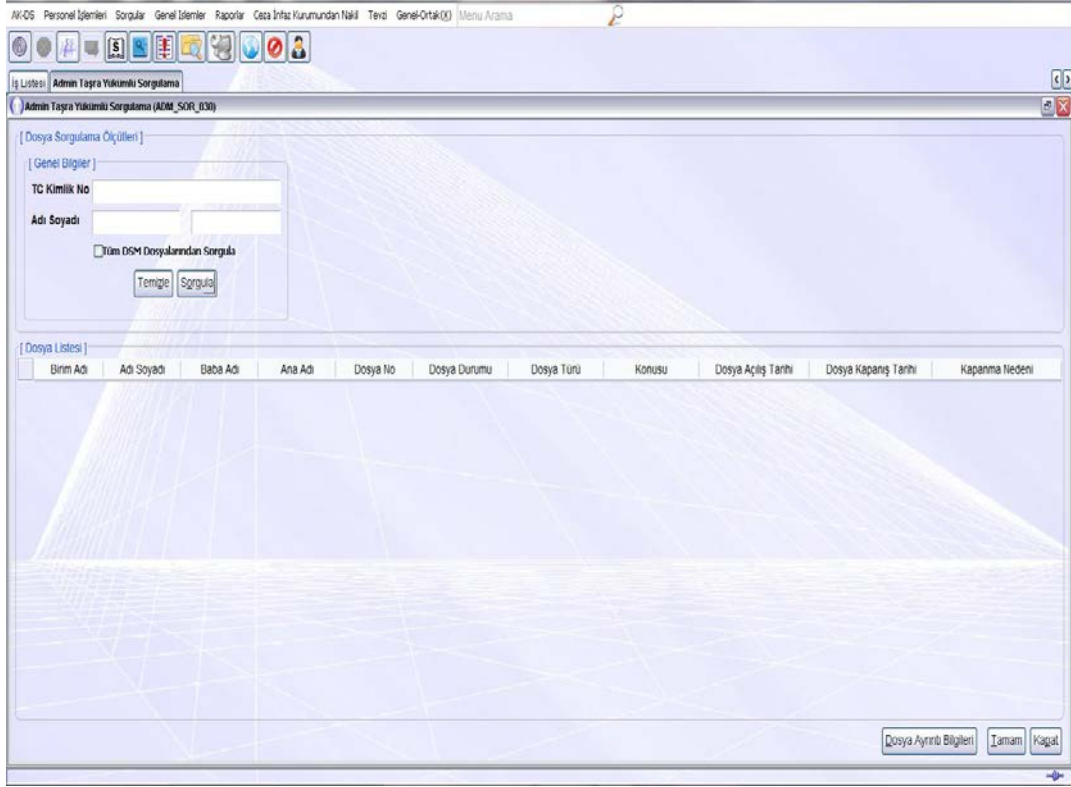
Okişi Cezaevindedir.

Okişi Çağın Yazılmadan Önce Başvuru Yapmıştır.

Okişi Askerdedir.

Kaydet Kapat

Fotoğraf 1.7: Dağıtım (tevzi) ekran menüsü

Fotoğraf 1.8: Yüklümü sorgulama menüsü

UYGULAMA FAALİYETİ

Aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek denetimli serbestlik müdürlüklerince hazırlanması gereken hayali yükümlü hakkında denetim planı hazırlayınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Hayali kişi hakkında bilgileri ediniz.	➤ Hayali bir kişi tanımlayabilirsiniz.
➤ Denetim planınız için yasal mevzuatı araştırınız.	➤ Denetimli Serbestlik Yönetmeliği'nden ilgili maddeleri bulabilirsiniz.
➤ Kişinin hukuki statüsünü ve isnat olunan fiili belirleyiniz.	➤ Denetimli Serbestlik Yönetmeliği'nden ilgili maddeleri bulabilirsiniz.
➤ Denetim Planı düzenlenme tarihini ve evrakın havale edildiği tarihi belirleyiniz.	➤ Hayali bir tarih kurgulayabilirsiniz.
➤ Kararı veren mahkeme tarih ve numarasını tedbir başlangıç ve bitiş tarihi belirleyiniz.	➤ Modül örnek formundan faydalanabilirsiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

1. () Her yükümlü için denetimli serbestlik bürosunda görevli bir denetimli serbestlik memuru, vaka sorumlusu olarak belirlenir.
2. () Cezanın konutta çektirilmesi, adli kontrol verilenler için denetim planı hazırlanmaz.
3. () Denetim planı, risk ve ihtiyaç değerlendirmesinin yapıldığı gün, bunun mümkün olmaması durumunda en geç yirmi iş günü içinde hazırlanır.
4. () Tutuklular için verilen adli kontrol kararlarında geçen süreler, cezaevinde geçirilmiş olarak değerlendirilir ve toplam hapis cezasından düşürülür.
5. () Hâkim, Cumhuriyet Savcısının istemiyle, adli kontrol uygulamasında şüpheliyi birden fazla yükümlülük altına koyacak karar alamaz.
6. () Denetimli serbestlik müdürlüklerin salıverme sonrası görevleri kurum yönetmeliğinde tanımlanmamıştır.
7. () Mahkemelerce Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilen denetimli serbestlik kararları en geç üç gün içerisinde UYAP bilişim sistemine kaydedilir.
8. () Haklarında denetimli serbestlik kararı verilen yükümlülerin kanuni sürede müracaatları hâlinde kayıt ve kabul işlemleri, denetimli serbestlik müdürlükleri evrak kayıt bürosunca yapılır.
9. () Haklarında denetimli serbestlik kararı yükümlüler, mahkeme kararında aksine bir süre belirtilmemişse 10 günlük kanuni süre içerisinde denetimli serbestlik müdürlüklerine başvurmak zorundadır.
10. () Denetimli serbestlik bürolarına zamanında müracaat etmeyenlerin dosyalarını komisyonun onayından sonra kapatılarak ilgili mahkemelere geri gönderilir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

ÖĞRENME KAZANIMI

Bu öğrenme faaliyeti ile kazanılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda, denetimli serbestlik bürolarında yükümlüye uygulanacak infazı planlayarak mevzuata uygun zaman aralığında bir değerlendirmenin nasıl yapılacağı konusunda bilgi ve beceri sahibi olabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Yükümlülüklerle uygulanacak iyileştirme programlarını denetimli serbestlik yönetmeliğinden araştırınız.
- Denetimli serbestlik müdürlüklerinde açılan eğitim programlarını denetimli serbestlik müdürlüklerinden veya internet sitelerinden araştırınız.
- Denetimli serbestlik yükümlüsü olan kişilerin sorumluluklarını ve bu sorumluluklarının hukuki kaynaklarını yasal metinlerden araştırınız.

2. İNFAZIN PLANLANMASI VE DEĞERLENDİRİLMESİ İŞLEMLERİ

Yasalara uygun olarak mahkemeler, kişiler hakkında özgürlüğü kısıtlayıcı kararlar alarak hukuk düzeninin devamını sağlar. Ancak mahkemelerin aldıkları kararların hepsi özgürlüğü kısıtlayıcı kararlar olarak değerlendirilmez. Herhangi bir haktan mahrumiyet kararları da olabilir. Daha önce de belirtildiği gibi denetimli serbestlik kararları da birer mahkeme kararıdır. Bu kararları yerine getirilmesi ise “kararın infazı” olarak tanımlanır.

Bu öğrenim faaliyetinde denetimli serbestlik kararlarının infazı ile denetimli serbestlik kararlarının bir kısmını oluşturan iyileştirme programları açıklanacaktır.

2.1. Yükümlü İyileştirme Program Çalışmaları

Denetimli serbestlik müdürlükleri, yükümlünün toplum içinde denetim ve takibi ile iyileştirilmesine yönelik yapılacak çalışmaları da planlamakla yükümlüdür.

Denetimli serbestlik hizmetleri kapsamında, risk ve ihtiyaç değerlendirmesi sonucunda gerek duyulması veya mahkeme tarafından rehberlik çalışmalarına hükmedilmesi hâlinde, sanık veya hükümlünün riskleri göz önünde bulundurularak, ihtiyaçlarına uygun

iyileştirme çalışmaları yapılır. Bu çalışmalar, eğitim ve iyileştirme bürosunda görevli denetimli serbestlik uzmanları tarafından yürütülür.

Yükümlülerin iyileştirilmesi ve topluma kazandırılmasında sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği yapılmasına ve toplumsal katılım sağlanmasına önem verilir.

Toplum içinde denetim ve takibi yapılan sanık veya hükümlülerin iyileştirilmesi ve topluma kazandırılması; diğer kurumlarla ve sivil toplum kuruluşları ile iş birliği içerisinde, bireysel görüşme ve grup çalışması yapılması, boş zamanların yapılandırılması, yükümlülerin meslek kursları ve eğitim programlarına katılmalarının sağlanması gibi faaliyetlerle yerine getirilir.

İyileştirme çalışmalarına sanık veya hükümlüleri tanımak amacıyla, bireysel görüşme yapılması ile başlanır. Sanık veya hükümlünün grup çalışmasına hazır hâle gelmesi ve gerekli görülmesi hâlinde iyileştirme çalışmalarına grup çalışması ile devam edilebilir.

İyileştirmesine yönelik denetimli serbestlik uzmanlarınca yapılacak çalışmalardan bazıları aşağıda belirtilmiştir.

- **Bireysel görüşme**, sanık veya hükümlü ile birebir ve uygun fiziki koşullarda, önceden belirlenmiş bir amaç ve plan çerçevesinde yürütülür. Kişiyi tanımak ve infaz sürecine hazırlamak için her yükümlü ile en az üç bireysel görüşme yapılmaktadır. Bireysel görüşme sayısı on ikiden, görüşme aralıkları üç haftadan fazla olamaz. Her bir görüşme otuz dakikadan az, kırk beş dakikadan fazla yapılamaz. Bireysel görüşmeyi planlamak ve gerçekleştirmek, eğitim ve iyileştirme bürosunda görevli denetimli serbestlik uzmanının sorumluluğundadır. Bireysel görüşmeler hem süreç hem de oturumlar açısından başlangıç, gelişme ve sonlandırma olmak üzere üç aşamadan oluşacak şekilde planlanır.

Fotoğraf 2.1: Bireysel görüşme

- **Grup çalışması**, uygun fiziki koşullarda en az dört, en fazla on altı kişilik gruplar hâlinde en fazla on beş gün arayla yapılır. Müdürlüğün grup çalışmalarına uygun fiziki mekâna sahip olmaması hâlinde, başka kurum ya da kuruluşlar ile sivil toplum kuruluşlarına ait uygun mekânlar, grup çalışmaları için kullanılabilir. Grupların oluşturulmasında, sanık ve hükümlülerin yaş

gruplarına, benzer sorun alanlarına ve benzer risk düzeyine sahip olmalarına dikkat edilir.

Fotoğraf 2.2: Grup çalışması

Sanık ve hükümlüler, haklarında verilen yükümlülük kararlarının niteliğine bakılmaksızın, rehberlik ve iyileştirme çalışmaları kapsamında aynı grup içerisinde yer alabilirler. Grup çalışması sürecinde sanık veya hükümlülerin durumu periyodik olarak değerlendirilir ve ihtiyaç duyulması hâlinde iyileştirme çalışmaları bireysel görüşmelerle de desteklenir. Yükümlüler, diğer kurum ve kuruluşlar ile gönüllü kişilerce yürütülen yapılandırılmış grup çalışmalarına da yönlendirilebilir.

Yükümlülerle yapılan bireysel görüşmeler ile grup çalışmaları, görüşme formu ile kayıt altına alınır. Görüşme formuna, yükümlülerle ilgili tüm görüşme içeriği ve yapılan çalışmalar yazılır. Yükümlülere ilişkin bilgiler, özel hayatın gizliliği gerekçesiyle kayıt altına alınmazlık yapılamaz. Görüşmelerin içeriği ve yapılan çalışmalar denetlenebilir ve hesap verilebilir şekilde forma yansıtılır. Görüşmeler sırasında öğrenilen özel hayata ilişkin bilgilerin gizliliğine özen gösterilir ve bu bilgiler ilgili olmayan kişi veya kurumlarla paylaşılmaz.

Grubun işleyişini bozabilecek özelliğe sahip olan sanık veya hükümlüler grup çalışmasına dâhil edilmezler. Bu sanık veya hükümlülerle bireysel görüşme yürütülür. Sanık veya hükümlünün grup çalışmasına hazır hale gelmesi hâlinde iyileştirme çalışmaları grup çalışması ile yürütülebilir.

Kişiler, ihtiyaçları gözetilerek yapılandırılmış müdahale programlarına alınmaktadır.

- Çocuk Müdahale Programları,
- Sigara, Alkol Madde Bağımlılığı Programı,
- Öfke Kontrolü Programı,
- Hayat İçin Değişim programı vb.

Diğer kamu ve özel kuruluşlarının uzman kaynağından da yararlanılarak kişiye özgü iyileştirme çalışmaları yürütülmektedir.

- **Boş zamanların yapılandırılması;** sanık veya hükümlünün, toplumla bütünleşmesini desteklemek, olumlu sosyal davranışlarını, ilgi alanlarını ve becerilerini geliştirerek uyumlu bir birey olmasını sağlamak amacıyla, sanık veya hükümlünün ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda eğitsel, sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif etkinliklere yönlendirilmesidir. Boş zamanların yapılandırılması çalışmaları; diğer kurumların ve sivil toplum kuruluşlarının programlarına yönlendirme şeklinde yürütülebileceği gibi müdürlük içinde de yapılabilir.

Yükümlüye yönelik yürütülen eğitim, iyileştirme ve rehberlik çalışmalarının, müdürlük dışında diğer kurum ve kuruluşlar ile sivil toplum kuruluşlarının veya gönüllü kişilerin yürütmüş olduğu programlara yönlendirmek suretiyle yapılmasına karar verilmesi hâlinde, yükümlünün bu programlara katılması bir yükümlülük olarak belirlenebilir.

İyileştirme faaliyetlerinin tamamlanmasından sonra on gün içerisinde tüm süreçlerin izlenmesine imkân veren bir belge düzenlenir ve ilgili vaka sorumlusuna iletilir.

Fotoğraf 2.3: Hükümlülerin eğitim kurslarından bir görüntü

2.1.1. Yükümlülerin İyileştirilmesine Yönelik Çalışmalar

Yükümlülerin risk ve ihtiyaçlarının belirlenmesi, risk ve ihtiyaçlarına uygun olarak toplum içinde denetim ve takibi ile iyileştirilmesine yönelik yapılacak çalışmaların planlanması, değerlendirme ve planlama bürosunca yapılır.

Denetimli serbestlik müdürü, işin gerektirdiği bilgi ve yeterli beceriye sahip, değerlendirme ve planlama konusunda eğitim almış, yeteri kadar denetimli serbestlik memurunu değerlendirme ve planlama bürosunda görevlendirir. Büroda danışmanlık yapmak, değerlendirme ve planlamanın uygunluğunu kontrol etmek ve gerektiğinde değerlendirme ve planlama yapmak üzere denetimli serbestlik uzmanı da görevlendirilebilir.

Büroya gelen yükümlüler hakkında önce risk ve ihtiyaç değerlendirmesi anketi yapılır, daha sonra belirlenen risk ve ihtiyaçlara uygun olarak denetim planı hazırlanır. Değerlendirme ve planlama aynı personel tarafından yapılabileceği gibi, değerlendirmeyi yapan personelle planlamayı yapan personel farklı olabilir.

Büroda görevli denetimli serbestlik personeli, yükümlü hakkında denetim planı hazırlarken;

- Toplumun ve mağdurun korunmasını,
- Kararın infaz kabiliyetini,
- Yükümlünün ihtiyaçlarını, uygunluğunu ve becerilerini,
- Kamu kurum ve kuruluşları ile kamu yararına çalışan sivil toplum kuruluşlarının katkı ve desteğini, dikkate alır.

2.1.2. Sosyal araştırma raporu

Sosyal araştırma raporu; şüpheli veya sanığın geçmişi, ailesi, çevresi, eğitimi, kişisel, sosyal, ekonomik, ruhsal ve psikolojik durumu ile çevresinin sistemli bir bakış açısıyla değerlendirildiği, topluma ve mağdura karşı taşıdığı risk ile ihtiyaçlarının belirlendiği ve bu ihtiyaçlara yönelik hizmet, program ve kaynaklarla ilgili önerileri içeren hüküm öncesi rapordur.

Rapor; soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısının talep etmesi veya kovuşturma evresinde hâkim ya da mahkemenin isteği üzerine denetimli serbestlik uzmanı tarafından hazırlanır.

Rapor; şüpheli veya sanık ile bunların aile ve sosyal çevreleriyle görüşülerek hazırlanır. Gerekli görülmesi halinde mağdur ile de görüşülebilir.

Raporda; şüpheli veya sanığın kimlik bilgileri, varsa önceki suç bilgileri, sağlık bilgileri, ailesi, yaşadığı yer, arkadaş çevresi, eğitimi, kişisel özellikleri, sosyal ve ekonomik durumu, bilişsel ve psikolojik durumu, topluma ve mağdura karşı taşıdığı risk ile tutum ve davranışları belirtilir. Raporun sonuç bölümünde, suç işlenmesinde risk oluşturabilecek unsurlar ve kişinin topluma ve kendisine zarar verme riski değerlendirilir.

Denetimli serbestlik uzmanı, kişinin hapis dışı ceza veya tedbir kararı ile toplum içinde iyileştirilmesinin mümkün olduğu kanaatinde ise hapis cezası verilmesinin kişi üzerinde oluşturabileceği olumsuz etki ve sonuçları değerlendirerek, hapis dışı ceza veya tedbir kararı verilmesi durumunda şüpheli veya sanığın iyileştirilmesi ve yeniden topluma kazandırılması için ihtiyaç duyacağı hizmet, program veya kaynakları belirtir. Raporun sonunda takdirin mahkemeye ait olduğu açıkça yazılır.

Raporun hazırlanması sürecinde kişinin yanlış beyan verdiğine dair izlenim edinilmesi veya verilen cevapların çelişkili olması durumunda bu husus gerekçeleri ile birlikte raporun sonuç bölümünde açıklanır. Ayrıca raporun hazırlanmasıyla ilgili

bütün kaynaklar ve bilgi toplama biçimleri ile gerekli olduğu halde yapılamayan işlemler, görüşmelerin yerine getirilememesi gerekçesi ile birlikte raporda belirtilir.

Rapor hazırlanırken şüpheli veya sanığın ceza infaz kurumunda bulunması hâlinde, rapor, ceza infaz kurumuna gidilerek hazırlanır. Raporu hazırlayan denetimli serbestlik uzmanı, ceza infaz kurumuna giderek şüpheli veya sanık ile konuşulanları başkalarının duymayacağı ancak görüşmenin güvenlik nedeniyle ceza infaz kurumu görevlilerince izlenebileceği bir ortamda açık görüş usulüne tabi olarak yapar. Denetimli serbestlik uzmanının talep etmesi halinde görüşmede, ceza infaz kurumu görevlisi hazır bulunur. Ceza infaz kurumu, denetimli serbestlik uzmanının şüpheli veya sanık ile görüşebilmesi için gerekli işlemleri yerine getirir.

Denetimli serbestlik uzmanı tarafından iki nüsha olarak düzenlenen sosyal araştırma raporu, müdürlüğe sunulur. Bir nüshası talep eden ilgili makama iletilir, diğer nüshası sosyal araştırma raporu kartonunda ve UYAP bilişim sistemi ortamında saklanır. Sosyal araştırma raporu, kişisel bilgiler içerdiğinden bu raporun saklanmasında özel hayatın gizliliğine dikkat edilir.

Şüpheli ve sanıkların sadece kişisel ve ekonomik durumlarının tespitine ilişkin talepler sosyal araştırma raporu kapsamında değerlendirilmez, bu talepler kolluk ya da ilgili birimlerce yerine getirilir.

2.1.3. Risk ve İhtiyaçların Belirlenmesi

Denetimli serbestlik hizmetleri kapsamında, toplum içinde denetim, takip ve iyileştirilmesine karar verilen sanık veya hükümlülerin, yeniden topluma kazandırılmalarına yönelik çalışmalara temel oluşturması amacıyla objektif bir değerlendirme sistemi ile risk ve ihtiyaçlarının belirlenmesi, denetimli serbestlik uygulamalarının temelini oluşturur.

Denetimli serbestlik uygulamalarında risk değerlendirmesi; sanık veya hükümlünün kendisine, ailesine, mağdura, topluma ve denetimli serbestlik personeline karşı taşıdığı zarar verme riski ile tekrar suç işleme riskinin belirlenmesidir.

Denetimli serbestlik uygulamalarında ihtiyaçların belirlenmesi; sanık veya hükümlülerin suç tekrarının ve zarar verme risklerinin en aza indirilmesi ve topluma kazandırılması amacıyla kişinin ihtiyaç duyduğu hizmet ve programların belirlenmesidir.

Sanık veya hükümlüye yönelik yürütülecek iyileştirme çalışmaları, risklerinin ve ihtiyaçlarının değerlendirilmesinin ardından belirlenir. Sanık veya hükümlülerin değerlendirilmesi araştırma ve değerlendirme formu (ARDEF formu) ile yapılır.

Araştırma ve değerlendirme formu, sanık veya hükümlü müdürlüğe ilk başvurduğunda değerlendirme ve planlama bürosunda görevli denetimli serbestlik personeli tarafından doldurulur.

Araştırma ve değerlendirme formu, en geç altı ayda bir gözden geçirilir. Yükümlünün infazının sona ermesine üç aydan daha az süre kalmışsa gözden geçirme yapılmaz.

Araştırma ve değerlendirme formu doldurulduktan sonra, yükümlü hakkında denetim planı hazırlanır.

Haklarında;

- Tedavi ve denetimli serbestlik,
- Adli kontrol,
- Belli hakları kullanmaktan yoksun bırakılma,
- Cezanın konutta çektirilmesi,
kararı verilen yükümlülerin risk ve ihtiyaç değerlendirilmesi yapılmaz.

2.1.4. Yükümlü İyileştirme Programlarında Bulunan Kurumsal Eğitim ve Programlar ve Çalışanların Nitelikleri

Müdürlük, eğitim programına devam etme kararlarının yerine getirilmesi, yükümlülerin topluma kazandırılması ve iyileştirme çalışmaları kapsamında, bulunduğu yargı çevresindeki kamu kurumlarının, özel sektörün ve sivil toplum kuruluşlarının yürüttükleri eğitim programları, iş ve meslek kursları ile yükümlülerin boş zamanlarının yapılandırılacağı eğitsel, sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif etkinliklere yönelik faaliyet ve programları tespit eder.

Müdürlük tarafından her yılın aralık ayının sonuna kadar oluşturulan veya yıl içerisinde güncellenen programlar listesi, değerlendirme ve planlama bürosunda görevli personele ve vaka sorumlusuna bildirilir.

Hazırlanan kurumsal eğitimler ve programlar listesi ile çalışılacak sivil toplum kuruluşları infaz işleri değerlendirme komisyonunun onayına sunulur.

2.1.5. İyileştirme Programlarında Görev Alacak Gönüllü Personel Nitelikleri

İyileştirme programlarında denetimli serbestlik elamanlarının yanı sıra gönüllü çalışanlar da görev alabilirler. Denetimli serbestlik müdürlüklerinde çalışmalara gönüllü katılacakların nitelikleri aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

- Türk vatandaşı olmak,
- Başvuru tarihinde on sekiz yaşını bitirmiş olmak,
- 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 48'inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (5) numaralı alt bendinde sayılan suçlardan hükümlü bulunmamak,
- Çalışmak isteyen gönüllüler müdürlüğe dilekçe ile başvurur. Gönüllülerden; gönüllü başvuru formunu doldurmaları ve yerleşim yeri belgesi istenir. Başvurana ait adli sicil belgesi müdürlük tarafından temin edilir. Başvurular, komisyon tarafından incelenerek karara bağlanır. Başvurusu kabul edilen gönüllülere müdürlükçe tanıtım kartı verilir.
- Gönüllülerin hizmet verecekleri alana yönelik programların hazırlanması, takibi ve değerlendirilmesi müdürün görevlendirdiği uzmanın rehberliğinde olur. Gönüllüler çalışmak istedikleri alanı seçme konusunda bilgi, beceri ve ilgi alanları göz önüne alınarak yönlendirilir.
- Gönüllü çalışanlardan; psikolog, sosyal çalışmacı, sosyolog, pedagoğ, eğitim uzmanı, psikolojik danışmanlık ve rehberlik öğretmenliği unvanına sahip olanlara, sosyal araştırma raporu düzenleme ve sorumluluğunu yazılı olarak kabul etmeleri hâlinde rapor hazırlama görevi verilebilir.
- Gönüllülerin çalışmalarından en iyi şekilde yararlanabilmek için onları hizmete teşvik edecek ortam müdürlük tarafından sağlanır.
- Gönüllüler, çalıştıkları müdürlüğün genel işleyişi ile çalışma usul ve esaslarına doğrudan veya dolaylı müdahalede bulunamaz.
- Belirlenen kurallara ve çalışma programına uymayan gönüllülere yazılı uyarı yapılır. Uyarıya rağmen kurallara ve çalışma programına uygun davranmayan gönüllülerin görevine müdürün teklifi üzerine komisyon tarafından son verilir.

2.1.6. Yükümlülerin Eğitim Programına Devamı

Eğitim programına devam etme; mahkemelerce kişisel, sosyal ve eğitim durumu dikkate alınarak, meslek veya sanat sahibi olmayan sanığın bir meslek veya sanat edinmesini sağlamak amacıyla, mahkemenin belirleyeceği süreyle, bir eğitim programına devam etmesini zorunlu kılan yükümlülüktür.

- Eğitim programına devam etme yükümlülüğünün infazında; sanığın yaşı, eğitim ve sağlık durumu, bilgi ve becerileri ile kurumların yürüttükleri eğitim programları dikkate alınır. Bu yükümlülük kararları, örgün eğitime devam eden çocuk ve gençlerin eğitimlerine, fiziksel ve duygusal gelişimlerine engel olmayacak şekilde yerine getirilir.
- Eğitim programına devam etme yükümlülüğünün yerine getirilmesi kapsamında sanığın eğitim programına kayıt işlemleri gerektiğinde eğitim ve iyileştirme bürosunda görevli denetimli serbestlik uzmanı refakatiyle yapılır. Programlar belirlenirken kurumsal eğitimler ve programlar listesinden yararlanılır. Sanığın programlara devam etmesi ve topluma kazandırılmasına yönelik çalışmalarda programın uygulandığı kurum yetkilisi veya program yöneticisi ile iş birliği yapılır.
- Bu yükümlülüğün yerine getirilmesinde; sanığın durumu, kurum yetkilisi veya program yöneticisi haricinde kimseyle paylaşamaz. Kurum yetkililerinden sanığın ifşa olmaması ve dışlanmaması için gerekli önlemlerin alınması istenir.
- Eğitim programına devam etme yükümlülüğünün infazı, sanığın denetim planında belirlenen programa başlaması ile başlar ve mahkeme kararında belirtilen sürenin tamamlanmasıyla sona erer.

REHBERLİK VE İYİLEŞTİRME PROGRAM TAKVİMİ			
Yükümlü: S. AXXXXXXX		Tarih: 02.03.2016	
Vaka Sorumlusu	Bxxxx EXXX	Bu program, sizi hayata hazırlamak, bundan sonraki yaşamınızı planlamak ve kaliteli bir yaşam sürmenizi sağlamak üzere hazırlanmıştır. Programlara katılımınız kararların infazını sağlayacak ve sizin hayat standardınızı düzeltmenize yardımcı olacaktır.	
Dosya Numarası	2016/255		
Hazırlayan	143506		
TEDBİR BİTİŞ TARİHİ	31.12.2016		
PROGRAM TAKVİMİ			
PROGRAM ADI	1	2	3
	TARİH/ SAAT	TARİH/ SAAT	TARİH/ SAAT
VAKA SORUMLUSU İLE GÖRÜŞME <u>Barış ELBİR</u>	<u>03.03.2016</u> <u>14.30</u>	<u>03.04.2016</u> <u>14.30</u>	<u>03.06.2016</u> <u>14.30</u>
RESİM KURSU 16 (Behil KUZUBAŞ)	<u>06.03.2016</u> <u>15.00</u>	<u>06.05.2016</u> <u>15.00</u>	<u>06.07.2016</u> <u>15.00</u>
GENÇLİK SORUNLARI ÇÖZÜMLERİ (Gökhan OCAK)	<u>08.03.2016</u> <u>13.00</u>	<u>08.04.2016</u> <u>13.00</u>	<u>08.09.2016</u> <u>13.00</u>
AİLE VE TOPLUM İLİŞKİLERİ (Metehan HANGÜL)	<u>12.03.2016</u> <u>12.30</u>	<u>12.04.2016</u> <u>12.30</u>	<u>12.08.2016</u> <u>12.30</u>
ADRES:	SAMSUN DENETİMLİ SERBESTLİK MÜDÜRLÜĞÜ (4. KAT)		

Tablo 2.1: Rehberlik ve iyileştirme program örneği

2.2. Denetimli Serbestlik Kararları

Denetimli serbestlik hizmetleri yönetmeliğinde, tutuklular için adli kontrol kararları 55. maddede sıralanmış bulunmaktadır. Ama denetimli serbestlik kararlarının tamamı denetimli serbestlik hizmetleri yönetmeliğinde belirtilmemiştir.

Denetimli serbestlik kararlarıyla ilgili olarak referans kaynağımız Türk Ceza Kanunu ve Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'dur. Denetimli serbestlik kararları hükmün kesinleşmesinden sonra mahkemelerin almış olduğu kararlar olmasına rağmen adli kontrol kararları soruşturma veya kovuşturma evresine alınan kararlardır.

ŞÜPHELİ, SANIK VE HÜKÜMLÜLER HAKKINDA MAHKEMELER TARAFINDAN VERİLEBİLECEK DENETİMLİ SERBESTLİK KARARLARI	
İLGİLİ KANUN MADDESİ	KARARIN İÇERİĞİ
CMK 109/3 a	Yurt dışına çıkamamak
CMK 109/3 b	Hâkim tarafından belirlenen yerlere, belirtilen süreler içinde düzenli olarak başvurmak.
CMK 109/3 c	Hâkimin belirttiği merci veya kişilerin çağrılarına ve gerektiğinde meslekî uğraşlarına ilişkin veya eğitime devam konularındaki kontrol tedbirlerine uymak.
CMK 109/3 d	Her türlü taşıtları veya bunlardan bazılarını kullanamamak ve gerektiğinde kaleme, makbuz karşılığında sürücü belgesini teslim etmek.
CMK 109/3 e	Özellikle uyuşturucu, uyarıcı veya uçucu maddeler ile alkol bağımlılığından arınmak amacıyla, hastaneye yatmak dahil, tedavi veya muayene tedbirlerine tâbi olmak ve bunları kabul etmek.
CMK 109/3 f	Şüphelinin parasal durumu göz önünde bulundurularak, miktarı ve bir defada veya birden çok taksitlerle ödeme süreleri, Cumhuriyet savcısının isteği üzerine hâkimce belirlenecek bir güvence miktarını yatırmak.
CMK 109/3 g	Silâh bulunduramamak veya taşıyamamak, gerektiğinde sahip olunan silâhları makbuz karşılığında adlî emanete teslim etmek.

CMK 109/3 h	Cumhuriyet savcısının istemi üzerine hâkim tarafından miktarı ve ödeme süresi belirlenecek parayı suç mağdurunun haklarını güvence altına almak üzere aynî veya kişisel güvenceye bağlamak.
CMK 109/3 i	Aile yükümlülüklerini yerine getireceğine ve adlî kararlar gereğince ödemeye mahkûm edildiği nafakayı düzenli olarak ödeyeceğine dair güvence vermek.
ÇKK 20/1 a	Belirlenen çevre sınırları dışına çıkmamak.
ÇKK 20/1 b	Belirlenen bazı yerlere gidememek veya ancak bazı yerlere gidebilmek.
ÇKK 20/1 c	Belirlenen kişi ve kuruluşlarla ilişki kurmamak.
CMK 171 ve ÇKK 36	Kamu davasının açılmasının ertelenmesine karar verilen çocukların denetim altına alınmasına karar verilebilir.
CMK 231 ve ÇKK 36	Hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilen çocukların denetim altına alınmasına karar verilebilir.
ÇKK 5 ve ÇKK 36	Hakkında koruyucu ve destekleyici tedbir verilen çocukların denetim altına alınmasına karar verilebilir.
CMK 231/8-a	Bir meslek veya sanat sahibi olmayan hükümlü hakkında, meslek veya sanat sahibi olmasını sağlamak amacıyla bir eğitim programına devam etmesine karar verilebilir.
CMK 231/8-b	Bir meslek veya sanat sahibi olmayan hükümlü hakkında, bir kamu kurumunda veya özel olarak aynı meslek veya sanatı icra eden bir başkasının gözetimi altında ücret karşılığında çalıştırılmasına karar verilebilir.
CMK 231/8-c	Hükümlü hakkında, belli yerlere gitmekten yasaklanmasına, belli yerlere devam etmek hususunda yükümlü kılınmasına ya da takdir edilecek başka yükümlülüğü yerine getirmesine karar verilebilir.
TCK 50/1 c	En az iki yıl süreyle, bir meslek veya sanat edinmeyi sağlamak amacıyla, gerektiğinde barınma imkânı da bulunan bir eğitim kurumuna devam etme kararı.
TCK 50/1 d	Mahkûm olunan cezanın yarısından bir katına kadar süreyle, belirli yerlere gitmekten veya belirli etkinlikleri yapmaktan yasaklama kararı.

TCK 50/1 e	Sağladığı hak ve yetkiler kötüye kullanılmak suretiyle veya gerektirdiği dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı davranılarak suç işlenmiş olması durumunda; mahkûm olunan cezanın yarısından bir katına kadar süreyle, ilgili ehliyet ve ruhsat belgelerinin geri alınmasına, belli bir meslek ve sanatı yapmaktan yasaklama kararı.
TCK 50/1 f	Mahkûm olunan cezanın yarısından bir katına kadar süreyle ve gönüllü olmak koşuluyla kamuya yararlı bir işte çalıştırma kararı. *4857 sayılı İş Kanununun hükümleri göz önünde bulundurulmalıdır.
TCK 51/4 a	Hapis cezasının ertelenmesi durumunda denetim süresi içinde; Bir meslek veya sanat sahibi olmayan hükümlünün, bu amaçla bir eğitim programına devam etmesi kararı.
TCK 51/4 b	Hapis cezasının ertelenmesi durumunda denetim süresi içinde; bir meslek veya sanat sahibi hükümlünün, bir kamu kurumunda veya özel olarak aynı meslek veya sanatı icra eden bir başkasının gözetimi altında ücret karşılığında çalıştırılması kararı.
TCK 51/4 c	Hapis cezasının ertelenmesi durumunda denetim süresi içinde; on sekiz yaşından küçük olan hükümlülerin, bir meslek veya sanat edinmelerini sağlamak amacıyla, gerektiğinde barınma imkânı da bulunan bir eğitim kurumuna devam etmesi kararı.
TCK 51/5	Hapis cezası ertelenen kişilerin denetim süresinde hükümlüye rehberlik edecek bir uzman kişiyi görevlendirebilir.
TCK 53/5	Sağladığı hak ve yetkilerden birinin kötüye kullanılması suretiyle işlenen suçlar dolayısıyla hapis cezasına mahkûmiyeti hâlinde, ayrıca, cezanın infazından sonra işlemek üzere, hükmolunan cezanın yarısından bir katına kadar bu hak ve yetkinin kullanılmasının yasaklanmasına karar verilebilir.
TCK 53/6	Meslek veya sanatın icrasının yasaklanmasına ya da sürücü belgesinin geri alınmasına karar verilebilir.
TCK 58/9	İşlemiş olduğu suçtan dolayı verilen hüküm kesinleştikten sonra yeni bir suçun işlemesi hâlinde ve itiyadi suçlu, suçu meslek edinen kişi veya örgüt mensubu çocuk hakkında cezanın infazından sonra denetimli serbestlik tedbiri uygulanır.

TCK 191/2 ve TCK 191/3	Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanan kişi hakkında, tedaviye ve denetimli serbestlik tedbirine; kullanmamakla birlikte, kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alan, kabul eden veya bulunduran kişi hakkında, denetimli serbestlik tedbirine hükmolunur.
-----------------------------------	---

Tablo 2.2: Denetimli Serbestlik Kararları

➤ **Adli kontrol tedbirleri**

Adli kontrol, şüpheli veya sanığın tutuklanması yerine bir veya birden fazla yükümlülüğe tabi tutularak toplum içinde denetimini öngören bir koruma tedbidir. Adli kontrol kararlarını sadece sanığın tutuklanmasının yerine alınan kararlar olarak değerlendirilemez. Mahkemeler adli kontrol kararlarını yasalarda belirtilen esaslara uygun olarak hükümlülere de uygulanmasına karar verebilirler.

Denetimli serbestlik kararları ile adli kontrol kararları arasında hukuki açıdan farklar bulunmaktadır. Denetimli serbestlik kararlarında mahkemenin almış olduğu bir karar ve bu kararın infazı söz konusu iken adli kontrol kararı bir tedbir kararıdır. Denetimli serbestlik hizmetleri yönetmeliğinde açıklanan adli kontrol kararlarının tutuklular için mahkemelerce alınan bazıları aşağıda açıklanmıştır.

- **Yurt dışına çıkamamak**
 - Hâkim tarafından belirlenen yerlere, belirtilen süreler içinde düzenli olarak başvurmak
 - Hâkimin belirttiği merci veya kişilerin çağrularına ve gerektiğinde meslekî uğraşlarına ilişkin veya eğitime devam konularındaki kontrol tedbirlerine uymak
 - Her türlü taşıtı veya bunlardan bazılarını kullanamamak ve gerektiğinde kaleme makbuz karşılığında sürücü belgesini teslim etmek
- **Hâkim tarafından belirlenen yerlere, belirtilen süreler içinde düzenli olarak başvurmak**

Şüpheli veya sanığın kararda belirlenen yerlere, belirtilen aralıklarla düzenli olarak başvurmasını,

- **Tedavi veya muayene tedbirine uymak**

Özellikle uyuşturucu, uyarıcı veya uçucu maddeler ile alkol bağımlılığında arınmak amacıyla, hastaneye yatmak dâhil, tedavi veya muayene tedbirlerine tâbi olmayı ve bunları kabul etmeyi,

- **Güvence**

Şüphelinin parasal durumu göz önünde bulundurularak, miktarı ve bir defada veya birden çok taksitlerle ödeme süreleri, Cumhuriyet Savcısının isteği üzerine hâkimce belirlenecek bir güvence miktarını yatırmayı,

- **Hâkimin belirttiği merci veya kişilerin çağrularına ve gerektiğinde meslekî uğraşlarına ilişkin veya eğitime devam konularındaki kontrol tedbirlerine uymak**

Şüpheli veya sanığın müdürlük ya da bir başka kişi veya mercie, kararda belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde çağrılmasını ve bu kişiye veya mercie gerektiğinde çalıştığı iş veya meslek uğraşı hakkında ya da devam etmekte olduğu eğitim hakkında bilgi vermesini ve bu konuda denetlenmesini,

- **Her türlü taşıtı veya bunlardan bazılarını kullanamamak ve gerektiğinde kaleme makbuz karşılığında sürücü belgesini teslim etmek**

Şüpheli veya sanığın her türlü taşıtı veya bazılarını kararda belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde kullanamamasını ve kararda öngörölmüş ise sürücü belgesinin makbuz karşılığında alınmasını,

- **Silâh bulunduramamak veya taşıyamamak**

Şüpheli veya sanığın mahkeme veya hâkim kararı ile silah taşımamasını veya bulundurmasının yasaklanması ile gerektiğinde sahip olduğu silahların Cumhuriyet Başsavcılığına bağlı adli emanet memurluğuna teslimini,

- **Suç mağdurunun haklarını güvence altına almak**

Cumhuriyet Savcısının istemi üzerine hâkim tarafından miktarı ve ödeme süresi belirlenecek parayı, suç mağdurunun haklarını güvence altına almak üzere aynî veya kişisel güvenceye bağlamayı,

- **Aile yükümlülüklerini yerine getireceğine ve adli kararlar gereğince ödemeye mahkûm edildiği nafakayı düzenli olarak ödeyeceğine dair güvence vermek**

Aile yükümlülüklerini yerine getireceğine ve adli kararlar gereğince ödemeye mahkûm edildiği nafakayı düzenli olarak ödeyeceğine dair güvence vermeyi,

- **Konutunu terk etmemek**

Şüpheli veya sanığın mahkeme tarafından belirlenen konutunu mazereti olmaksızın veya izin olmaksızın terk etmemeyi,

- **Belirli bir yerleşim bölgesini terk etmemek**

Şüpheli veya sanığın mahkeme tarafından belirlenen yeri veya yerleşim bölgesini mazereti olmaksızın veya izin olmaksızın terk etmemeyi,

- **Belirlenen yer veya bölgelere gitmemek ya da ancak bazı yerlere gidebilmek**

Şüpheli veya sanığın mahkeme tarafından belirlenen yere veya yerleşim bölgesine mazereti olmaksızın veya izin olmaksızın gitmemeyi ya da ancak bazı yerlere gidebilmesini,

- **Belirlenen kişi ve kuruluşlarla ilişki kurmamak**

Mahkeme kararında belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde suça sürüklenen çocuğun belirlenen kişi ve kuruluşlarla ilişki kurmamasını ifade eder.

2.3. Denetimli Serbestlik Kararlarının İnfazı

Denetimli Serbestlik Müdürlüğüne gelen yükümlülerin dosyaları gelen evrak bürosundaki işlemlerden sonra kayıt kabul bürosuna gönderilir. Kayıt işlemlerinin ardından yükümlü değerlendirme ve planlama bürosuna yönlendirilir. Komisyon kişi ile ilgili kararını verdikten sonra cezanın infazına başlanır. İnfaz sırasında eğitim ve iyileştirme çalışmaları yürütülerek yükümlünün sorumluluklarını yerine getirip getirmediği Denetim Bürosu tarafından takip edilir.

Adli kontrol kararı kaydedildikten sonra, infaz işlemlerinin başlatılması için karar doğrudan vaka sorumlusuna gönderilir. Hakkında adli kontrol kararı verilen şüpheli veya sanığa gönderilen tebligatta; adli kontrol tedbirinin türü, tedbirin ne şekilde ve ne zaman yerine getirileceği, uyulması gereken kurallar, tedbire uymamanın sonuçları ile adli kontrol tedbirinin gereklerinin derhal yerine getirilmesi gerektiği açıklanır. Kararın niteliğine göre gerekli ise ilgili kişi, kurum veya kuruluşa derhal yazı yazılarak adli kontrol tedbirinin içeriği açıklanır; şüpheli veya sanığın hakkındaki adli kontrol tedbirinin gereklerini süresinde yerine getirip getirmediği ve adli kontrol tedbirine devam edip etmediği hususlarında bilgi istenir.

Tebliğata rağmen mazereti olmaksızın ve kasıtlı olarak adli kontrol tedbirinin gereklerini yerine getirmeyen, tedbirin infazına başlandıktan sonra tedbirin gereklerini yerine getirmeye devam etmeyen veya tedbiri ihlal eden şüpheli veya sanık uyarılmaksızın hakkında karar verilmesi için dosya Cumhuriyet başsavcılığına veya mahkemesine gönderilir.

Suçta sürüklenen çocuklara yönelik adli kontrol kararlarının infazında çocuğun ailesi veya sosyal çevresi ile iş birliği yapılmasının gerekli olması halinde her aşamada özel hayatın gizliliğine dikkat edilir ve çocuğun ifşa olmaması için gerekli önlemler alınır.

Adli kontrol tedbirlerinin yerine getirilmesinde, şüpheli veya sanık hakkında risk ve ihtiyaç değerlendirilmesi yapılmaz, denetim planı hazırlanmaz.

2.3.1. İnfaz İşlemleri Değerlendirme Komisyonu

Denetimli serbestlik müdürlüğünde; şüpheli, sanık veya hükümlüler hakkında verilen kararları ve bu kararların yerine getirilmesine ilişkin hususlar ile komisyona yapılan başvuruları değerlendirmek ve bu konuda karar vermek üzere, müdürün veya müdürün görevlendireceği müdür yardımcısının başkanlığında, değerlendirme ve planlama, infaz, eğitim ve iyileştirme ile denetim bürolarında görevli birer personelin katılımıyla **İnfaz İşlemleri Değerlendirme Komisyonu** oluşturulur.

Komisyon listesi bir yıl için oluşturularak Genel Müdürlüğün onayına sunulur. Komisyon listesi onaylanana kadar eski komisyon görevine devam eder. Üyelerden birinin yokluğunda toplantıya aynı bürodan başka bir personel katılır.

2.3.2. İnfaz İşlemleri Değerlendirme Komisyonunun Görevleri

Komisyon; yükümlüler hakkında hazırlanan denetim planının ve belirlenen yükümlülüklerin, Kanun ve Yönetmelik hükümleri ile yükümlünün ihtiyaçlarına uygun olup olmadığının incelenmesine, hazırlanan denetim planının onaylanmasına veya reddine karar verir.

- Denetimli serbestlik uzmanları tarafından veya sivil toplum kuruluşlarınca ya da gönüllü kişiler tarafından grup çalışmasında uygulanacak programı onaylar.
- Vaka sorumlusu tarafından yükümlülerin uyarılmasına ilişkin yapılan taleplerin değerlendirilmesine,
- Elektronik izleme ile denetim ve takibi yapılacak yükümlülerin belirlenerek elektronik izleme şube müdürlüğüne önerilmesine,
- Yükümlülüğün kaldırılmasına veya değiştirilmesine ya da yükümlülüğe ara verilmesine ilişkin taleplerin değerlendirilmesine,
- Yükümlünün başka denetimli serbestlik müdürlüğüne nakil taleplerinin değerlendirilip karara bağlanmasına,
- İhlal nedeniyle dosyanın kapatılarak mahkemeye gönderilmesine,
- Yükümlüler tarafından yapılan itirazların değerlendirilmesine,
- Müdürlükte gönüllü çalışmak isteyenlerin başvuru taleplerinin kabulüne, reddine ve gönüllü çalışanın görevine son verilmesine,
- Konutta infaz kararlarının yerine getirilmesinde, konutun değiştirilmesi ile yükümlünün evden ayrılabilceği sürelerle ilişkin vaka sorumlusunun önerisinin incelenerek karara bağlanmasına,
- Kurumsal eğitimler ve programlar listesi ile çalışılacak sivil toplum kuruluşlarının onaylanmasına veya reddine ilişkin işlemleri yapar.

Komisyon, gerekli gördüğünde denetim planlarının denetimli serbestlik hizmetleri yönetmeliğinde belirlenen usul ve esaslara uygun olup olmadığını inceleyebilir. Eksik bulunan hususların, değerlendirme ve planlama bürosu tarafından tamamlanmasını ve denetim planının yeniden düzenlenmesini ister.

Hazırlanan denetim planının bu Yönetmeliğe ve yükümlünün ihtiyaçlarına uygun olmadığı gerekçesiyle komisyon tarafından onaylanmaması hâlinde, bu süreçte yükümlülüğün ihlal edilip edilmediğinin değerlendirilmesinde onaylanmama gerekçeleri de göz önünde bulundurulur.

2.3.3. İnfaz İşlemleri Değerlendirme Komisyonunun Toplanması ve Kararların Alınması

Komisyonun toplantı zamanı ve gündemi diğer üyelerin de görüşü alınarak müdür tarafından belirlenir. Komisyon önüne gelen işleri yedi gün içerisinde karara bağlar.

Komisyon, müdürlükte yeterli sayıda personel bulunmaması hâlinde başkan hariç en az iki üyeye toplanır. Komisyon kararları, katılanların oy çokluğu ile alınır, oyların eşitliği hâlinde başkanın bulunduğu tarafa üstünlük tanınır. Karara muhalif olan üye muhalefetine ilişkin gerekçeyi kararın ekine yazar. Komisyon kararları, infaz işlemleri değerlendirme komisyonu karar kartonuna konulur.

Müdür komisyonun sekretarya işlerini yürütmek üzere yeteri kadar denetimli serbestlik personeli görevlendirebilir. Görevlendirilen personel, gündeme alınacak talepleri inceler, araştırır, toplantı gündemini hazırlar.

**REHBERLİK VE İYİLEŞTİRME PROGRAMI KURALLAR VE
YÜKÜMLÜLÜKLER**

Denetimli serbestlik altında olduğunuz süreç;

- 1) Tedavi ve denetimli serbestlik kararı gereğince yapılan program ve çalışmalara, kararın infazı ve denetim için belirlenen kurallara, denetimli serbestlik ve sağlık personelinin uyarı, öneri ve çağrılarına uymak ve katlanmak zorundasınız.
- 2) Denetimli serbestlik personeli ile hakkınızda belirlenen hükümlülüklerin tedavi, rehberlik ve iyileştirme çalışmalarının yerine getirilmesinde görev alan diğer kurumların personeline saygılı davranmak, müdürlüğün ve diğer kurumların işleyişinin bozulmaması ve güvenliğinin tehlikeye düşürülmemesi için gerekli özeni ve dikkati göstermek zorundasınız.
- 3) Tedavi ve denetimli serbestlik kararlarının infazı sırasında herhangi bir problem ile karşılaşırsanız, öncelikle dosyanızı takip eden vaka sorumlunuz ile görüşmelisiniz. Vaka sorumlusuna ulaşamamanız hâlinde denetimli serbestlik müdürlüğündeki ilgili görevlilerle irtibata geçmelisiniz.
- 4) Herhangi bir özel durumunuz veya mazeretiniz nedeniyle hakkınızda hazırlanan programa katılmamanız veya randevulara gidememeniz söz konusu olacak ise durumu önceden vaka sorumlusuna bildirmek zorundasınız. Mazeretiniz kabul edilmez ise programlara katılmak ve randevulara gitmek zorundasınız, aksi halde hakkınızda uyarı işlemi yapılabilir.
- 5) Mevcut işiniz veya başka meşguliyetleriniz tedavi ve rehberlik programlarına katılmamanın bir mazereti olamaz. İşinizi ve mevcut uğraşlarınızı hakkınızda hazırlanan programlara göre ayarlamak zorundasınız.
- 6) Tedavinizin tamamlanmasından bir yıl süreyle hakkınızda denetimli serbestlik uygulamasına devam edilecektir. Denetimli serbestlik tedbiri kapsamında yapılan rehberlik çalışmalarına katılmak zorundasınız.
- 7) Dosyanızı takip eden vaka sorumlunuz ile ayda bir görüşmek ve vaka sorumlusu tarafından sizden istenen hususlara dikkat etmek zorundasınız.
- 8) Başka bir denetimli serbestlik müdürlüğüne nakli gerektirecek durumlarda yerleşim yeri adresinizi izinsiz olarak değiştiremezsiniz.
- 9) Başka bir denetimli serbestlik müdürlüğüne nakli gerektirmeyen adres değişikliklerini derhal denetimli serbestlik müdürlüğüne bildirmek zorundasınız. Aksi hâlde eski adresinize yapılan tebligat geçerli olacaktır.

Hazırlayan
123456

Değerlendirme ve Planlama Uzmanı

02.03.2016 TARİHİNDE REHBERLİK VE İYİLEŞTİRME TAKVİMİ TARAFIMA
TEBLİĞ EDİLMİŞTİR.

Tebliğ Eden

Tebellüğ Eden

A. Bxxxx Çxxxxxx

Hxxxxxx Çxxxxxx

Tablo 2.2: Yükümlünün uyacağı kurallar listesi

2.3.4. Adli Kontrol Tedbirlerinin Yerine Getirilmesi

Tutuklular için alınan adli kontrol kararı kaydedildikten sonra, infaz işlemlerinin başlatılması için karar doğrudan vaka sorumlusuna gönderilir. Hakkında adli kontrol kararı verilen şüpheli veya sanığa gönderilen tebligatta; adli kontrol tedbirinin türü, tedbirin ne şekilde ve ne zaman yerine getirileceği, uyulması gereken kurallar, tedbire uymamanın sonuçları ile adli kontrol tedbirinin gereklerinin derhal yerine getirilmesi gerektiği açıklanır.

Kararın niteliğine göre gerekli ise ilgili kişi, kurum veya kuruluşa derhal yazı yazılarak adli kontrol tedbirinin içeriği açıklanır; şüpheli veya sanığın hakkındaki adli kontrol tedbirinin gereklerini süresinde yerine getirip getirmediği ve adli kontrol tedbirine devam edip etmediği hususlarında bilgi istenir.

Tebliğata rağmen mazereti olmaksızın ve kasıtlı olarak adli kontrol tedbirinin gereklerini yerine getirmeyen, tedbirin infazına başladıktan sonra tedbirin gereklerini yerine getirmeye devam etmeyen veya tedbiri ihlal eden şüpheli veya sanık uyarılmaksızın hakkında karar verilmesi için dosya Cumhuriyet Başsavcılığına veya mahkemesine gönderilir.

Suçta sürüklenen çocuklara yönelik adli kontrol kararlarının infazında çocuğun ailesi veya sosyal çevresi ile iş birliği yapılmasının gerekli olması hâlinde her aşamada özel hayatın gizliliğine dikkat edilir ve çocuğun ifşa olmaması için gerekli önlemler alınır.

Adli kontrol (tutuklular için alınan) tedbirlerinin yerine getirilmesinde, şüpheli veya sanık hakkında risk ve ihtiyaç değerlendirilmesi yapılmaz, denetim planı hazırlanmaz.

Ancak kovuşturma sonrası, Türk Ceza Kanunu ve Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'a dayanak yapılarak alınan şahıslar hakkında denetimli serbestlik kararları için denetleme planı yapılır.

2.3.5. Denetimli serbestlik kararlarının değiştirilmesi, durdurulması veya kaldırılması

Denetimli serbestlik kararının;

- Yükümlünün elinde olmayan nedenlerle yerine getirilememesi,
- İnfazının mümkün olmaması,
- Yükümlünün tutuklanması, hapis cezasının infazına başlanması veya askere alınması nedeniyle infazının imkânsız hale gelmesi,
- 5395 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinin birinci fıkrası uyarınca tedbirden beklenen yararın elde edilmesi,
- Hapis cezasından daha ağır sonuçlar doğurması,

durumunda kanunda aksine bir düzenleme yoksa, vaka sorumlusunun önerisi üzerine komisyon tarafından ilgili mahkemeden denetimli serbestlik kararının değiştirilmesi, kaldırılması veya uygun olan başka karar verilmesi talep edilebilir.

Denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazına karar verilen hükümlüler hakkında belirlenen yükümlülüklerin değiştirilmesine komisyon tarafından karar verilir.

Denetimli Serbestlik Hizmetleri Yönetmeliğinin dördüncü kısmının ikinci ve dördüncü bölümü ile beşinci kısmının üçüncü ve dördüncü bölümünde yer alan yükümlülüklerin yerine getirilmesi sırasında yükümlünün işlediği bir suç nedeniyle; tutuklanması veya mahkûm olduğu hapis cezasının infazına başlanması ya da askere alınması durumunda mahkemece aksine bir hüküm de verilmez ise yükümlülüğün yerine getirilmesi durdurulur. Yükümlü denetim süresi içerisinde serbest bırakılır veya askerlik hizmeti sona ererse yükümlülüğün yerine getirilmesine devam edilir. Denetim süresinin sonunda yükümlünün mahpusluk halinin veya askerlik durumunun devam etmesi durumunda dosya kapatılarak mahkemesine gönderilir. Ceza infaz kurumunda veya askerlikte geçirilen süreler denetim süresinden sayılır. Bu süre içinde rehberlik kapsamında verilen yükümlülüğün yerine getirilmesinde mahkemeye verilecek raporlar ceza infaz kurumu ile işbirliği içerisinde hazırlanır. Hâkime gönderilecek rapora esas olmak üzere üç ayda bir kişinin gelişimi ve davranışları hakkında ceza infaz kurumu idaresinden bilgi istenir.

2.3.6. Kaydın kapatılması

Denetimli serbestlik yükümlülüğünün;

- Usulüne uygun tebligata rağmen yerine getirilmesine başlanmaması,
- Uyarılara rağmen ihlal edilmesi,
- Mahkeme tarafından kaldırılması,
- İnfaz edilmesi,

halinde kayıt kapatılarak durum Cumhuriyet başsavcılığı aracılığıyla mahkemeye bildirilir.

Tedbir veya yükümlülüğün infazının tamamlanması ya da yükümlülüğün herhangi bir nedenle sona ermesi halinde, ilgili kurum ya da kuruluştan yükümlüyle ilgili yapılan işlemlere dair belgelerin gönderilmesi istenir.

Denetimli serbestlik kararlarının infazının tamamlanması veya ihlal nedeniyle dosyanın kapatılması yükümlüye tebliğ edilerek ilgili mahkemeye itiraz hakkı olduğu bildirilir.

2.3.7. Şikâyet ve itiraz

Yükümlüler ile kanuni temsilcileri, infaz hizmetlerinin yürütülmesi sırasında müdürlükçe hazırlanan denetim planları ve raporları ile müdürlükçe yapılan uyarılar gibi işlem ve eylemlerin kanun, tüzük ve yönetmelik hükümleri ile genelgelere aykırı

olduğu gerekçesiyle müdürlüğe itirazda ya da infaz hâkimliğine şikâyette bulunabilirler.

Yükümlü, hakkındaki işlem ve eylemleri öğrendiği tarihten itibaren on beş gün, her halde işlem ve eylemlerin yapıldığı tarihten itibaren otuz gün içinde şikâyet yoluyla infaz hâkimliğine başvurabilir.

Şikâyet, dilekçe ile doğrudan infaz hâkimliğine yapılabileceği gibi; Cumhuriyet başsavcılığı veya denetimli serbestlik müdürlüğü aracılığıyla da yapılabilir. Doğrudan infaz hâkimliğine yapılmayan başvurular hemen ve en geç üç gün içinde infaz hâkimliğine gönderilir. Sözlü yapılan şikâyet, tutanağa bağlanır ve tutanağın bir sureti başvurana verilir.

Şikâyet yoluna başvurulması, yapılan işlem veya faaliyetin yerine getirilmesini durdurmaz. Ancak, infaz hâkimi giderilmesi güç veya imkânsız sonuçların doğması ve işlem veya faaliyetin açıkça hukuka aykırı olması koşullarının birlikte gerçekleşmesi durumunda işlem veya faaliyetin ertelenmesine veya durdurulmasına karar verebilir.

Müdürlük işlemlerine karşı yapılan itirazlar komisyon tarafından, koruma kurulu kararlarına karşı itirazlar koruma kurulu tarafından incelenerek sonuçlandırılır. Kararlara karşı infaz hâkimliğine şikâyette bulunulabilir. Müdürlük işlemlerine ve koruma kurulu kararlarına yapılan itirazlar şikâyetteki usullere tabidir.

Yükümlüyle ilgili birinci fıkra kapsamında yapılan karar ve işlemlere ilişkin yazışmalarda veya belgelerde, yükümlülerin şikâyet ve itiraz hakkı ile süresi açıkça belirtilir.

2.4. Denetimli Serbestlik Yükümlülükleri ve Uyması Gereken Kurallar

Denetimli serbestliğe tabi yükümlülerin uyması gereken çeşitli kuralları ve yerine getirmesi gereken yükümlülükler bulunmaktadır. Bunların yerine getirilmemesi durumunda infazda sıkıntılar yaşanmakta ve ihlallerin sonucunda yükümlü ceza infaz kurumuna gönderilmektedir.

2.4.1. Denetimli Serbestlikten Yararlanan Kişinin Uyması Gereken Kurallar

Hakkında denetimli serbestlik kararı verilen yükümlülerin uyması gereken kurallar denetimli serbestlik hizmetleri yönetmeliğinde şu şekilde sıralanmıştır.

- Yapılan çağrılara ve hazırlanan denetim planına,
- İyileştirme çalışmaları kapsamında belirlenen yükümlülüklere,

- Kararın infazı ve denetim için belirlenen kurallara,
- Denetimli serbestlik personelinin uyarı ve önerilerine, uymak ve katlanmak zorundadır.
- İyileştirme çalışmaları kapsamında belirlenen kurallara harfiyen uymak,
- Denetimli serbestlik bürosunda görevini sürdüren çalışanların uyarı ve önerilerine uymak,
- Yükümlü, denetimli serbestlik personeli ile cezaların infazında görev alan diğer kurumların personeline saygılı davranmak, müdürlüğün ve diğer kurumların işleyişinin bozulmaması ve güvenliğinin tehlikeye düşürülmemesi için gerekli özeni ve dikkati göstermek zorundadır.
- Kendisine yapılmış olan çağrılara kulak asma ve hazırlanmış olan denetim planına mutlak suretle uyma,
- Yükümlülüğün elektronik cihazlar kullanılmak suretiyle yerine getirilmesine karar verilmesi durumunda, yükümlü elektronik kelepçe ve diğer cihazlar ile ilgili üniteyi usulüne uygun olarak kullanmak ve korumak zorundadır.
- Yükümlü, denetimli serbestlik personeli ile cezaların infazında görev alan diğer kurumların personeline saygılı davranmak, müdürlüğün ve diğer kurumların işleyişinin bozulmaması ve güvenliğinin tehlikeye düşürülmemesi için gerekli özeni ve dikkati göstermek zorundadır.
- Yükümlü, müdürlüğe alkol, uyuşturucu veya uyarıcı madde etkisi altında ya da kesici, delici aletler ve ateşli silahlarla gelemmez ve bu şekilde yükümlülüklerin yerine getirilmesine yönelik çalışmalara katılamaz.
- Yükümlü yerleşim yeri adresini değiştirir ise yeni adresini müdürlüğe bildirmekle yükümlüdür. Yeni adresin bildirilmemesi ve adres kayıt sisteminden de tespit edilememesi hâlinde, yükümlünün eski adresine yapılan tebligat geçerli sayılır.
- Askere alınan yükümlü, müdürlüğe durumunu bildirmek ve ilgili belgeleri iletmek, mahpusluk ya da askerlik durumu sona eren yükümlü on gün içerisinde denetimli serbestlik müdürlüğüne müracaat etmek zorundadır.

Yukarıda belirtilen kurallar yükümlülük yerine geçer. Yükümlü bu kurallara uymak ve katlanmak zorundadır.

Fotoğraf 2.4: Denetimli serbestlik yükümlüsünün kamu yararına çalıştırılması

2.4.2. Yüklümlülerin İzin ve Nakilleri

- Yüklümlü başka denetimli serbestlik müdürlüğüne nakli gerektirecek şekilde yerleşim yeri adresini değiştirmek isterse bu durumu ve yeni adresini önceden denetimli serbestlik müdürlüğüne yazılı olarak ve gerekçesiyle birlikte bildirmekle yükümlüdür.
- Adres değişikliği talebi komisyon tarafından değerlendirilip dosyanın başka bir denetimli serbestlik müdürlüğüne gönderilmesine karar verilene kadar yükümlülüklerin yerine getirilmesine devam edilir. Yüklümlünün daha önce müdürlüğe bildirdiği eski adresine yapılan tebligat geçerli sayılır.
- Yüklümlünün yerleşim yeri adresi değişikliği veya başka bir nedenle infazının başka bir denetimli serbestlik müdürlüğünde yapılmasına ilişkin talebi değerlendirilirken, ileri sürülen mazeretin doğruluğu ile gerekliliği araştırılır. İnfazdan kaçmak veya yükümlülüğü etkisiz kılmak amacıyla yapıldığı anlaşılan nakil talepleri reddedilir.
- Nakil talebi kabul edilen yükümlü, nakil kararının tebliğinden itibaren beş gün içinde yeni yerleşim yeri adresinin bulunduğu denetimli serbestlik müdürlüğüne müracaat etmek zorundadır.
- Yüklümlü, hakkında belirlenen yükümlülükleri etkisiz kılmak ya da aksatacak şekilde müdürlüğün yetki sınırları dışına izinsiz olarak çıkamaz. Yüklümlünün haklı bir mazerete dayanan talebi ve vaka sorumlusunun uygun görüşü doğrultusunda denetimli serbestlik müdürü tarafından yükümlüye beş güne kadar izin verilebilir. Denetim süresi boyunca toplam kullanılan izin süresi, yükümlünün ikinci derece dâhil kan veya kayın hısımlarından birinin ya da eşinin ölümü veya ağır hastalığı hariç olmak üzere, on beş günü geçemez. İzinde geçen süreler infazdan sayılır.
- İzin kullanan yükümlüye izin belgesi verilir. Yüklümlü, iznini geçirdiği yerdeki denetimli serbestlik müdürlüğüne müracaat ederek izin belgesini denetimli serbestlik müdürlüğüne imzalatmak zorundadır.
- Haklarında adli kontrol tedbiri verilen şüpheli veya sanıkların izin ya da başka denetimli serbestlik müdürlüğüne nakil talepleri değerlendirilmek üzere ilgili Cumhuriyet Savcılığına veya mahkemeye gönderilir.

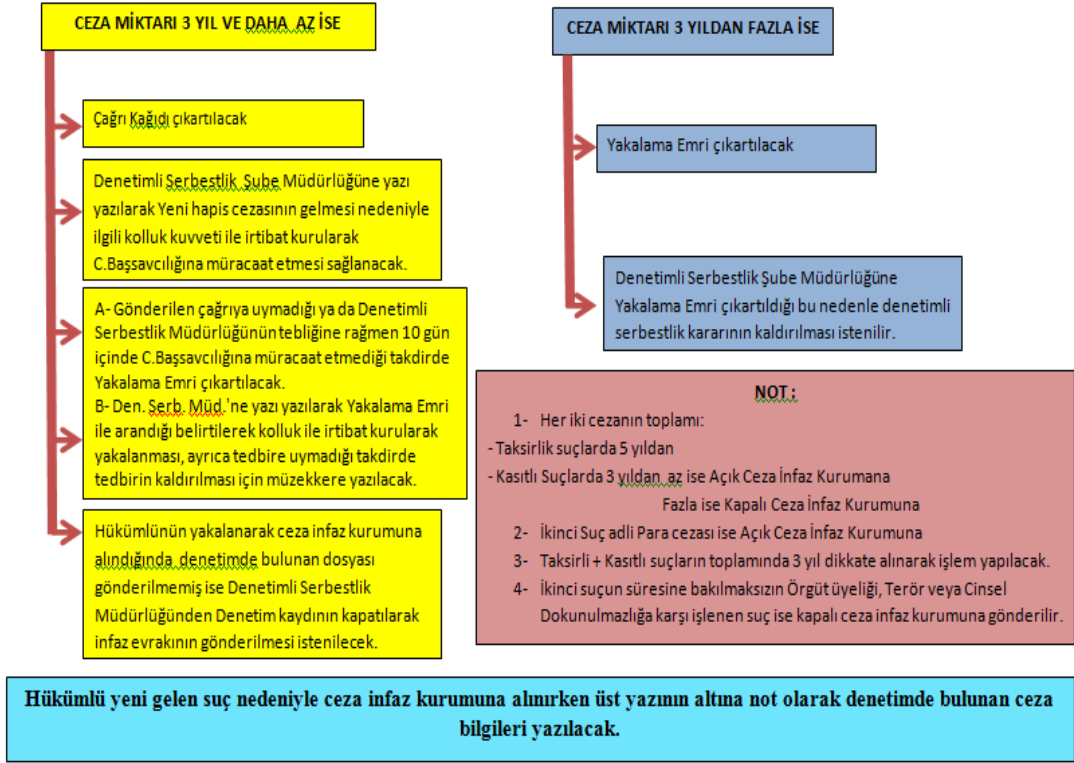

Fotoğraf 2.5: Denetimli serbestlik müdürlüklerinin ana hizmet birim logosu

2.4.3. Yüklümlüelerin Uyarılması

- Yüklümlülüğün yerine getirilmesi için uyulması gereken kurallar ile karara uygun olarak hazırlanan programa ve denetimli serbestlik personelinin bu kapsamdaki uyarı ve çağrılarına uyulmaması yüklümlülüğün ihlali sayılır. Yüklümlülüğün ihlal edilmesi durumunda vaka sorumlusunun teklifi üzerine yüklümlü, komisyon tarafından veya kanunda yazılı hallerde komisyonun önerisi üzerine ilgili hâkim tarafından uyarılır.
- Uyarı bir yazı ile yüklümlüye tebliğ edilir. Gerektiğinde yüklümlü, müdürlüğe davet edilerek yüklümlülüklerine ilişkin hususlar ve ihlalin sonuçları vaka sorumlusu tarafından kendisine sözlü olarak da açıklanır. Yüklümlünün gelmemesi durumunda daha önce yapılmış olan yazılı uyarı yeterli sayılır.
- Denetimli serbestlik kararlarının infazında, yüklümlülüğün bir yıl içerisinde iki defa ihlal edilmesi yüklümlülüğe uymamada ısrar etme sayılır. Yüklümlünün uyarılmasının ardından bir yıl içerisinde ikinci ihlalin tespit edilmesi hâlinde infaza son verilerek kayıt kapatılır.
- Uyarı için yapılan tebligatta, bir yıl içerisinde yeni bir ihlal durumunun tespit edilmesi hâlinde tekrar bir uyarının yapılmayacağı, dosyanın kapatılarak gereği için mahkemeye gönderileceği yüklümlüye ihtar edilir.
- Mahkemeler tarafından alınan “hapis cezasının ertelenmesi ve koşullu salıvermede” durumlarının ihlali hâlinde yüklümlünün uyarılmasına hâkim tarafından diğer yüklümlülüklerin ihlalinde ise komisyon tarafından karar verilir.
- Adli kontrol tedbirlerinin infazında tedbir kararının gereklerini mazereti olmaksızın ve kasıtlı bir şekilde ihlal eden şüpheli veya sanık uyarılmaz, varsa mazereti komisyon tarafından değerlendirilir.

HAKKINDA DENETİMLİ SERBESTLİK TEDBİR KARARI UYGULANAN HÜKÜMLÜ HAKKINDA YENİ BİR HAPİS CEZASI GELDİĞİNDE YAPILACAK İŞLEMLER

Şekil 2.1: Yeni bir hapis cezası geldiğinde yapılacak işlemler

671 sayılı KHK ile yapılan düzenlemede aşağıda belirtilen oranlarda cezalarını çekenlere denetimli serbestlik tedbiri uygulanabilir.

Hükümlülerin dış dünyaya uyumlarını sağlamak, aileleriyle bağlarını sürdürmelerini ve güçlendirmelerini temin etmek amacıyla;

- Açık ceza infaz kurumunda cezasının son altı ayını kesintisiz olarak geçiren,
- Çocuk eğitimevinde toplam cezasının beşte birini tamamlayan, koşullu salıverilmesine **iki yıl** veya daha az süre kalan iyi hâlli hükümlülerin talebi hâlinde, cezalarının koşullu salıverilme tarihine kadar olan kısmının denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infazına, ceza infaz kurumu idaresince hükümlü hakkında hazırlanan değerlendirme raporu dikkate alınarak, infaz hâkimi tarafından karar verilebilir.

2.5. Yüklü İyileştirme Programları ve Denetimli Serbestlik Yüklülükleri İçin Mesleki Program (UYAP) Ekranları

Denetim planı; Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un adli para cezaları (Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 106/3'e göre) dosyaların hazırlaması aşamasında yapılacak işlemler aşağıya sıralanmıştır.

Değerlendirme ve Planlama Bürosu DS Uzmanı / DS Memur ekranından;

- “Tevzi / İnfaz Bürosunu Dosya Gönderme”
- “Genel İşlemler / Denetim Planı Hazırlama”
- Açılan penceren hükümlünün “Plan İçerik Durumu Seçimi” bölümünden “risk durumu” girilir.
- “Plan Tedbir / Yüklülük Kısmı” seçilir.
- Tedbir / Yüklülük Belirleme,
- Açılan pencereden yüklülük “başlama” ve” bitiş” tarihleri girilir.
- Süre alanı girilir (çalıştırılacak saat sayısı).
- Yüklülük saat aralığı girilir (çalıştırılacak saat aralığı).
- Varsa bir açıklama “Açıklama” alanına girilir (Çalıştırılacak günler girilebilir.).

- Çalıştırılacak kurumun adı ve adresi girilir.
- “Ekle” ve ardından “Kaydet” işlemleri yapılır.
- Açılmış olan pencere kapatılır.
- “Plan hazırla” butonu seçilir.
- Yeni açılacak “Belge Göster / Düzenle” butonundan verilen yükümlülüklerin evraka aktarılmış hâli görülecektir, kontrol yapılarak, hükümlünün ikamet adresi planına işlenerek e-imza ile imzalanır.
- “Evrakı Onayla” işlemi yapılır.
- İşlem sonlandırılır.

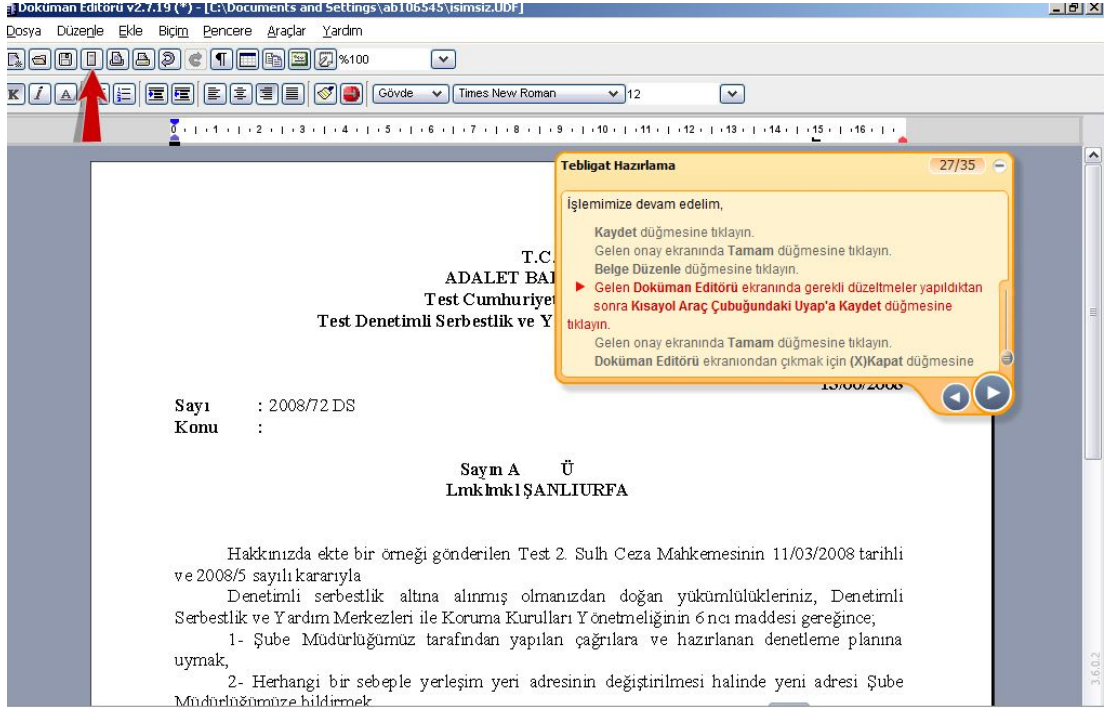
Bu işlemlerin UYAP ekranlarından yapabilmek için, Adalet Bakanlığı çalışanı olmanız, personel kullanıcı adı ve şifrenizin bulunması gereklidir.

Denetimli serbestlik bürolarından çalışan denetimli serbestlik uzmanları, denetimli serbestlik memurları yetkili oldukları alanlarda işlem yapabilmeleri için ayrıca amirler tarafından yetkilendirilmeleri gereklidir. Dolayısıyla çok sayıda görev tanımı, görevliler ve bu tanımlara uygun çok sayıda UYAP ekranı bulunmaktadır. Her bir birim kendi görev alanlarıyla sınırlı olmak üzere yetkilendirilmiş olup diğer birimlerin UYAP uygulamalarını kullanamazlar.

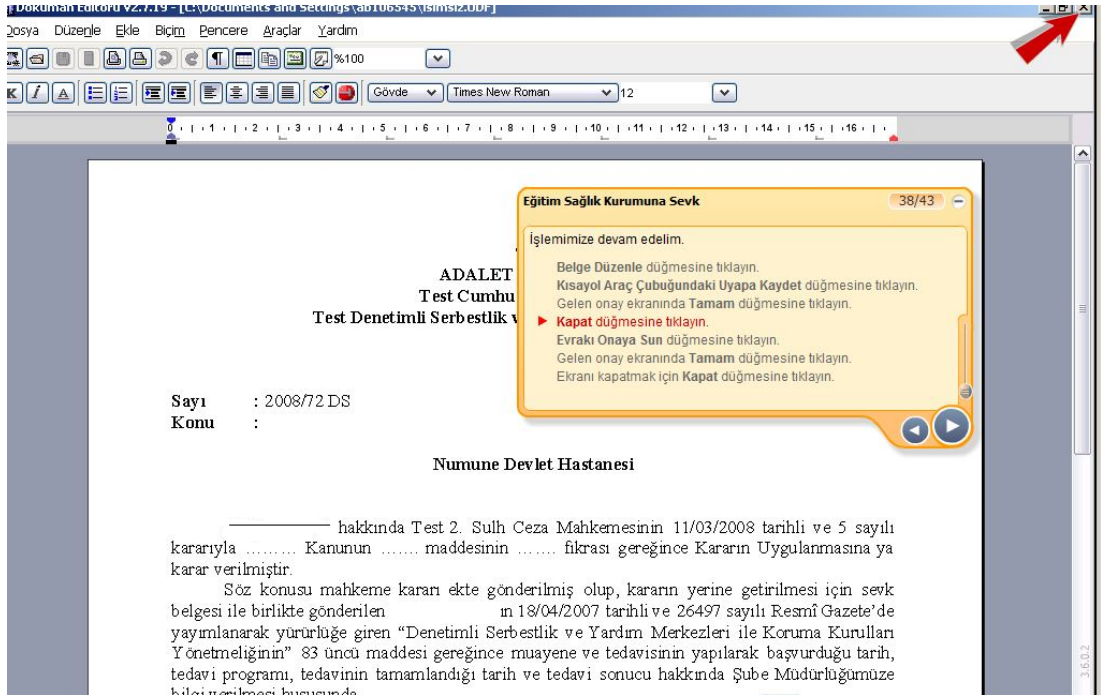
Bu aşamada UYAP üzerinde bulunan her bir denetimli serbestlik biriminin ana menüsünü kapsamındaki bilgilerinin ne olduklarını açıklamak, bu modülün çok yoğun ve kapsamlı olmasına neden olacaktır. Her bir ana sekmenin alt sekmelerinin olduğu dikkate alınırsa, menülerin en iyi öğrenme yolunun hizmet başında alınacak uygulamalı eğitimlerle olduğu açıktır.

Ayrıca, UYAP var olan ihtiyaçlara yönelik yeni uygulamalarla sürekli güncellenmektedir. Menüler ve alt menülerin kapsamlarında sürekli değişikliklerde söz konusudur.

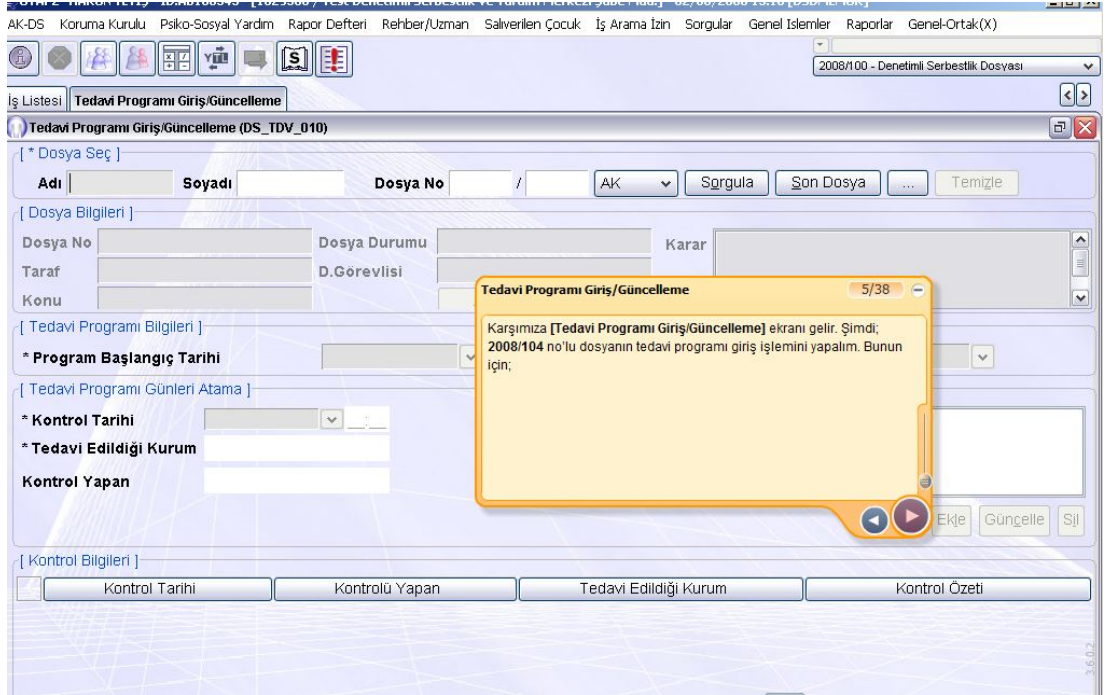
Çok genel bir ifadeyle UYAP tüm verilerin kaydedildiği, hızlı bir şekilde aktarıldığı ve yetkililerin bilgisine kolayca sunulduğu ve iletildiği bir bilgi bankasıdır. Bu veri bankasını etkili kullanmak teorik bilgilerden ziyade uygulamalı eğitimlerle mümkün gözükmemektedir. Kullanan denetimli serbestlik uzman ve memurlarının görüşüne göre, mesleki programın kullanımı ile herhangi bir sosyal ya da haberleşme ağını kullanmakla arasında büyük farklar gözükmemektedir.

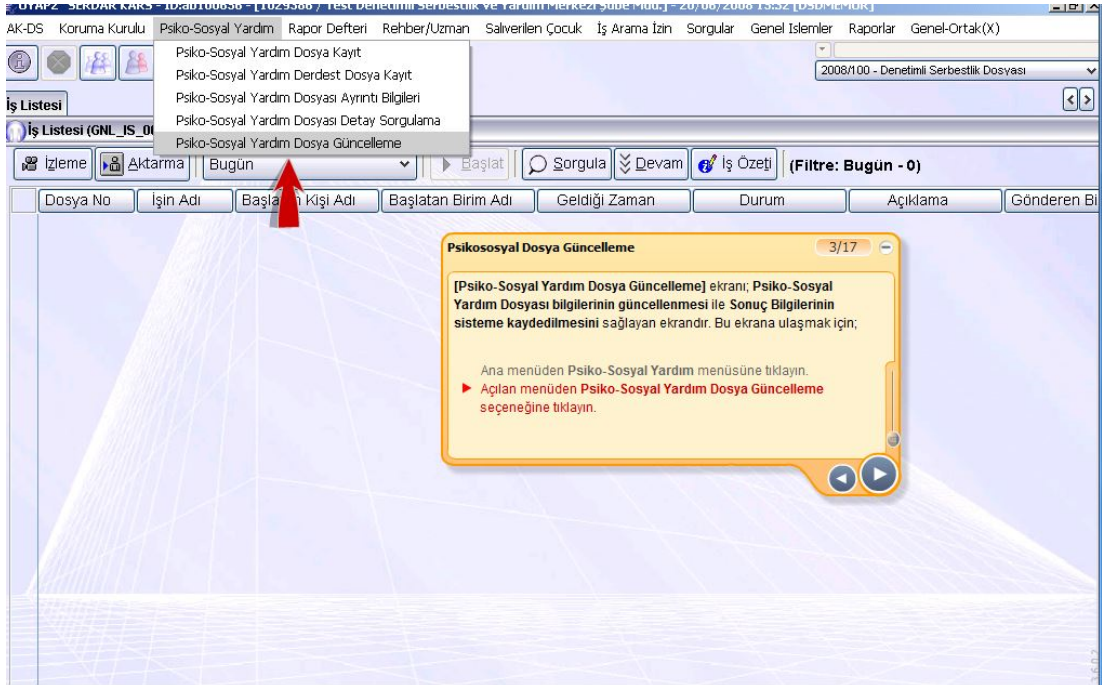
Fotoğraf 2.6: Tebliğat yazısını UYAP'a ekleme menüsü

Fotoğraf 2.7: Eğitim kurumuna tebliğat yazısını UYAP'a ekleme menüsü

Fotoğraf 2.8: Tedavi programına giriş güncelleme yazısını UYAP'a ekleme menüsü

Fotoğraf 2.9: Psiko-sosyal dosya güncelleme yazısını UYAP'a ekleme menüsü

AK-OS Personel İşlemleri Program/Seminer/Bireysel İşlemleri Sorgular Genel İşlemler Raporlar Cezalı İnfaz Kurumundan İhale ARDEF İşlemleri Genel-Ortak(Ö) Menü Arama

2016504 - Denetimli Serbestlik Cezaevi

İlgili Listesi DS Uzman Bireysel Görüşme İlgili Listesi Genel Müdürlüğe Program/Seminer Sorgulama

Program/Seminer Sorgulama (DPR_SRG_010)

[Program / Seminer - Program / Seminer Detay Sorgulama Seçimi]
 Program/Seminer Sorgulama Program/Seminer Detay Sorgulama

[Program-Seminer Sorgu Kriterleri]

Program - Seminer SEMİNER

Program Seç

Seminer Grubu Seç

Seminer Seç

Görevlisi

Salon Seç

Durum

Başlangıç Tarih Aralığı

Bitiş Tarih Aralığı

Başlangıç Saati Aralığı

Bitiş Saati Aralığı

Kabilmca Listesi Program Detayı

Temizle Sorgula Kapat

[Program Seminer Plan Listesi]

Plan Turu	Plan Adı	Prog Kodu	Kontenjan	Katılımcı Sayısı	Müdürük Adı	
1	SEMİNER BOŞ ZAMAN AKTİVTELERİ	SMNR_2016_1_...	5	1	Samsun Denetimli Serbestlik Müdürlüğü	SAMSUN DENETİMLİ SE
2	SEMİNER BOŞ ZAMAN AKTİVTELERİ	SMNR_2016_1_...	5	1	Samsun Denetimli Serbestlik Müdürlüğü	SAMSUN DENETİMLİ SE
3	SEMİNER BOŞ ZAMAN AKTİVTELERİ	SMNR_2016_1_12	2	2	Samsun Denetimli Serbestlik Müdürlüğü	SAMSUN DENETİMLİ SE
4	SEMİNER ÖFKEYİ KONTROL EDEBİLMEK	SMNR_2016_4	35	14	Samsun Denetimli Serbestlik Müdürlüğü	SAMSUN DENETİMLİ SE
5	SEMİNER BOŞ ZAMAN AKTİVTELERİ	SMNR_2016_1_...	5	1	Samsun Denetimli Serbestlik Müdürlüğü	SAMSUN DENETİMLİ SE
6	SEMİNER BOŞ ZAMAN AKTİVTELERİ	SMNR_2016_1_5	0	0	Samsun Denetimli Serbestlik Müdürlüğü	MUFTULUK KONFERAN
7	SEMİNER BOŞ ZAMAN AKTİVTELERİ	SMNR_2016_1_12	1	1	Samsun Denetimli Serbestlik Müdürlüğü	SAMSUN DENETİMLİ SE
8	SEMİNER ÇANAKKALE ŞEHİTLERİNİ ANMA	SMNR_2016_1_100	96	96	Samsun Denetimli Serbestlik Müdürlüğü	SAMSUN DENETİMLİ SE
9	SEMİNER BOŞ ZAMAN AKTİVTELERİ	SMNR_2016_1_5	3	3	Samsun Denetimli Serbestlik Müdürlüğü	SAMSUN DENETİMLİ SE
10	SEMİNER BOŞ ZAMAN AKTİVTELERİ	SMNR_2016_1_12	3	3	Samsun Denetimli Serbestlik Müdürlüğü	SAMSUN DENETİMLİ SE
11	SEMİNER KİŞİSEL GELİŞİM VE FARKINDALIK	SMNR_2016_20	100	13	Samsun Denetimli Serbestlik Müdürlüğü	SAMSUN DENETİMLİ SE
12	SEMİNER BOŞ ZAMAN AKTİVTELERİ	SMNR_2016_71	5	0	Samsun Denetimli Serbestlik Müdürlüğü	GİTAR
13	SEMİNER BOŞ ZAMAN AKTİVTELERİ	SMNR_2016_72	5	3	Samsun Denetimli Serbestlik Müdürlüğü	GİTAR
14	SEMİNER BOŞ ZAMAN AKTİVTELERİ	SMNR_2016_73	5	0	Samsun Denetimli Serbestlik Müdürlüğü	GİTAR
15	SEMİNER BOŞ ZAMAN AKTİVTELERİ	SMNR_2016_74	5	5	Samsun Denetimli Serbestlik Müdürlüğü	GİTAR
16	SEMİNER BOŞ ZAMAN AKTİVTELERİ	SMNR_2016_75	5	0	Samsun Denetimli Serbestlik Müdürlüğü	GİTAR
17	SEMİNER BOŞ ZAMAN AKTİVTELERİ	SMNR_2016_76	5	5	Samsun Denetimli Serbestlik Müdürlüğü	GİTAR

Fotoğraf 2.10: İyileştirme ekran faaliyetler listesi

AK-OS Personel İşlemleri Program/Seminer/Bireysel İşlemleri Sorgular Genel İşlemler Raporlar Cezalı İnfaz Kurumundan İhale ARDEF İşlemleri Genel-Ortak(Ö) Menü Arama

2016504 - Denetimli Serbestlik Cezaevi

İlgili Listesi DS Uzman Bireysel Görüşme İlgili Listesi Genel Müdürlüğe Bireysel Görüşme Ekleme/Güncelleme Ekranı

Bireysel Görüşme Ekleme/Güncelleme Ekranı (DPR_DGE_010)

[* Dosya Seç]

Adı Soyadı Dosya No / DS Srgula Son Dosya Temizle

[Dosya Bilgileri]

Dosya No Dosya Durumu Karar

Taraf Dosya Bürosu

Yapılan Görüşme Listesi

Görüşme S No	Görüşme Durumu	Görüşme Tarihi	Görüşme Saati	Bireysel Görüşmecisi	Güncelleme Durumu	Onay Durumu	Yükümlü Katılımı
--------------	----------------	----------------	---------------	----------------------	-------------------	-------------	------------------

Görüşme Ekle Görüşme Güncelle Görüşme Ayrıntı Göster

Kapat

Fotoğraf 2.11: Bireysel görüşme ekran görüntüsü

AK-OS Personel İşlemleri Program/Seminer/Bireysel İşlemleri Sorgular Genel İşlemler Raporlar Ceza İnfaz Kurumundan Nakil ARDEF İşlemleri Genel-Ortak(0) Menü Arama

2016/504 - Denetim Serbestlik Dosyası

İş Listesi DS Uzman Bireysel Görüşme İş Listesi Genel Müze Kısaca Bireysel Görüşme Değerlendirme Ekranı

Bireysel Görüşme Değerlendirme Ekranı (DPR_BGK_010)

Bireysel Görüşme Planı

Bireysel Görüşme İptal Edilmiştir.

*Yükümlü Görüşmeye Katıldı mı? Hayır Görüşmeye Katılmama Nedeni

Bireysel Görüşme Planı

*Yapılan Görüşmenin Amacı

Yükümlünün Genel Özellikleri/
Dikkat Edilmesi Gereken Unsurlar

*Görüşme Notları

Özel Durumlar

Eİ Çalışmaları Sonuç Raporuna Aktarılabilecek Bölüm

*Bu kareye yapılacak tıklar: Eğitim ve İşletme Çalışmaları Sonuç Raporu ile Salıverme Öncesi Değerlendirme Raporu ve Sözleşme Formuna atılacaktır

KANI ŞENELİ (2016/179 NKL)

Fotoğraf 2.12: Bireysel görüşme anketi (ARDEF) ekran görüntüsü

AK-OS Personel İşlemleri Program/Seminer/Bireysel İşlemleri Sorgular Genel İşlemler Raporlar Ceza İnfaz Kurumundan Nakil ARDEF İşlemleri Genel-Ortak(0) Menü Arama

2016/504 - Denetim Serbestlik Dosyası

İş Listesi DS Uzman Bireysel Görüşme İş Listesi Genel Müze Kısaca Program/Seminer Sorgulama

Program/Seminer Sorgulama (DPR_SRG_010)

[Program / Seminer - Program / Seminer Detay Sorgulama Seçimi]

[Program-Seminer Sorgu Kriterleri]

Program - Seminer

Program Seç

Seminer Grubu Seç

Seminer Seç

Görevlisi

Salon Seç

Durum

Başlangıç Tarih Aralığı

Bitiş Tarih Aralığı

Başlangıç Saati Aralığı

Bitiş Saati Aralığı

[Program-Seminer Plan Listesi]

Plan Türü	Plan Adı	Prog Kodu	Oturum Sırası	Kontenjan	Katılımcı Sayısı	Müdürlük Adı	Salon	Oturum Tm.	Baş Sa

Fotoğraf 2.13: Program seminer sorgulama-ekleme ekran görüntüsü

UYGULAMA FAALİYETİ

Aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek denetimli hakkında serbestlik kararı alınan bir hükümlü için eğitim ve iyileştirme planı hazırlayınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Ceza ve Güvenlik Tedbirleri İnfazı Hakkında Kanununun 109. maddesine göre mahkeme tarafından alınan örnek bir denetimli serbestlik kararı hazırlayınız.	➤ Örnek karar metninden faydalanabilirsiniz.
➤ Örnek kararı inceleyerek denetim planı hazırlayınız.	➤ Modülünüzden örnek denetim planından faydalanabilirsiniz.
➤ Mahkeme tarafından alınan denetimli serbestlik kararını inceleyerek, mahkûm için iyileştirme faaliyetlerini belirleyiniz.	➤ Denetimli Serbestlik Hizmetleri Yönetmeliği'nden açılacak eğitim faaliyetlerinden faydalanabilirsiniz.
➤ Belirlediğiniz iyileştirme eğitim faaliyeti ay, gün, saat ve imza çizelgesini Excel programında hazırlayınız.	➤ Bilgisayarda ofis programları dersindeki bilgilerinizden faydalanabilirsiniz.
➤ Hazırladığınız örnek iyileştirme planını onaya sununuz. Yükümlüye tebliğini usulüne göre yapınız.	➤ Yazılı metin haline getirip öğretmeninize iletiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

1. (...) Denetimli serbestlik kararları ile adli kontrol kararları arasında hukuki açıdan fark yoktur.
2. (...) Mahkemelerin aldığı kararların tamamı mahkûmun özgürlüğünü kısıtlayıcı bir içerik taşır.
3. () Adli kontrol kararları için denetlenme planı hazırlanmaz.
4. (...) Yükümlülükler yapılan bireysel görüşme süresi 30 dakikadan az 45 dakikadan fazla olamaz.
5. (...) Eğitim faaliyetlerine katılma kararı bir denetimli serbestlik kararı olarak değerlendirilemez.
6. (...) Değerlendirme ve planlama bürosu, denetimli serbestlik müdürlüklerinde yükümlü eğitimi ile ilgili sorumlu bürodur.
7. (...) Yükümlüler için hazırlanan araştırma ve değerlendirme formu, en geç altı ayda bir gözden geçirilir.
8. (...) İyileştirme programlarında denetimli serbestlik elamanlarının yanı sıra gönüllü çalışanlar da görev alabilirler. Bu gönüllü çalışanların devlet memuru olması zorunludur.
9. (...) İnfaz İşlemleri Değerlendirme Komisyonunun önüne gelen işleri on gün içerisinde karara bağlar.
10. (...) Denetimli serbestlik kararlarının infazında, yükümlülüğün bir ay içerisinde iki defa ihlal edilmesi yükümlülüğe uymamada ısrar etme sayılır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-3

ÖĞRENME KAZANIMI

Bu öğrenme faaliyeti ile kazanılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda, yükümlünün denetim işlemlerini ve elektronik izlemesini yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Türk Ceza Kanununda elektronik kelepçe kullanımı ile ilgili maddeleri araştırınız.
- Elektronik izleme hukuk sistemimize hangi gerekçelerle ve ne zaman girmiştir, araştırınız.
- Yükümlü denetimi kavramını ilgili mevzuatlardan araştırınız.

3. YÜKÜMLÜNÜN DENETİM İŞLEMLERİ VE İZLEMESİ

Denetimli serbestlik müdürlüklerinin temel görevinin yükümlü hakkında uygulanacak denetimli serbestlik kararının infazı olduğu bilinmektedir. Bu öğrenim faaliyetinde genel olarak denetimli serbestlik müdürlükleri denetim işlemleri, özelde ise elektronik izleme merkezi ile ilgili temel kavramlar aktarılacaktır.

3.1. Yükümlünün Denetim ve Takip İşlemleri

Denetimli serbestlik müdürlüklerinde yükümlülerin toplum içinde denetim ve takibi işlemleri, gerektiğinde kollukla iş birliği içerisinde denetim bürosunda görevli denetimli serbestlik memurları tarafından yerine getirilir.

Denetimli serbestlik müdürü, yükümlü sayısını ve yükümlülerin risk durumlarını göz önünde bulundurarak yeteri kadar denetimli serbestlik memurunu denetim bürosunda görevlendirir.

Denetim bürosunda görevli personel içerisinden, izleme merkezi ile birebir çalışmak ve iletişimi sağlamak üzere elektronik izleme müdahale ekibi oluşturulur.

Denetimli serbestlik personeli denetim ve kontrollerde, yükümlülerin özel hayatlarının gizliliğine dikkat ederler, yükümlülere onur kırıcı ve aşağılayıcı muamelede bulunamazlar.

Denetim bürosunda görevli denetimli serbestlik memurları, denetime ihtiyaç duyulan hallerde iş durumu gözetilerek müdürlüklerde mesai saatleri içinde veya mesai saatleri dışında vardiya usulü ile çalıştırılabilirler.

Denetim bürosunda görevli denetimli serbestlik memurları, işin niteliğine göre üniformalı olarak da çalıştırılabilirler.

3.1.1. Yükümlülerin Takip İşlemleri

Yükümlülerin toplum içinde izlenmesi, denetimi ve takibi, denetim bürosunda görevli denetimli serbestlik memurları tarafından yerine getirilir. Denetimli serbestlik memurları tarafından gerçekleştirilecek takip işlemlerinde dikkat edilecek hususlar aşağıda maddeler hâlinde belirtilmiştir.

- Tehlikeli veya mükerrer suçlular ile uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti, uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma, cinsel saldırıda bulunma, çocukların cinsel istismarı ve cinsel taciz gibi suçlardan hüküm giyenlerin denetim ve takibinde kollukla iş birliği yapılır.
- Denetlenecek yükümlülerin listesi ve denetim usulü vaka sorumlularınca belirlenerek müdürün onayına sunulur. Denetim görevlileri, kendilerine verilen listeye uygun olarak denetim görevini yerine getirirler. Yapılan denetimler tarih, saat ve yer belirtilmek suretiyle tutanak altına alınır.
- Şüpheli, sanık veya hükümlü hakkında belirlenen tedbirin türüne, denetimin yoğunluğuna, suçun özelliğine ve yükümlünün durumuna göre, geceleri ve hafta sonlarını da kapsayacak şekilde denetim yapılır.
- Yükümlülerin topluma veya mağdura zarar verme durumu ile tekrar suç işleme riski açısından yoğun denetim altında tutulması söz konusu ise yükümlünün denetim ve takibinde elektronik cihazlar kullanılabilir.
- Hükümlülerin müdürlüklere girişlerinde gerek duyulması hâlinde üstleri aranabilir, alkol kontrolü yapılabilir.

3.1.2. Denetim Bürosunda Görevli Denetimli Serbestlik Memurlarının Görevleri

Denetim bürolarında çalışan denetimli serbestlik memurlarının görevleri aşağıda belirtilmiştir.

- Yükümlülerin toplum içinde denetim ve takiplerini yapmak
- Denetim sonuçları hakkında vaka sorumlusuna bilgi vermek
- Yükümlülere elektronik kelepçe takmak ve elektronik izleme cihazlarını kurmak
- Elektronik izleme merkezinden yükümlülerin denetim ve kontrolüne ilişkin iletilen talepleri yerine getirmek
- Yükümlüyü çalışacağı kuruma yerleştirmek, eğitim kurumuna ya da programına kaydettirmek
- Hakkında hapis cezasının konutta çektirilmesine karar verilen hükümlünün, ikametgâh adresine gidilerek infaza ilişkin işlemleri başlatmak

- Denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezalarının infazına karar verilen hükümlülerden kendi işini kuran ve işletenler ile bir iş sözleşmesine dayalı olarak çalışanları, koşullu salıverilme tarihine kadar çalıştıkları yerlerde düzenli olarak denetlemek
- Görevlendirilmeleri hâlinde denetimli serbestlik müdürlüğünün ve denetimli serbestlik çalışanlarının güvenliğini sağlamak
- Müdürün denetime ilişkin vereceği diğer görevleri yapmak

Fotoğraf 3.1: Elektronik kelepçe

3.2. Elektronik Kelepçe Kullanımı

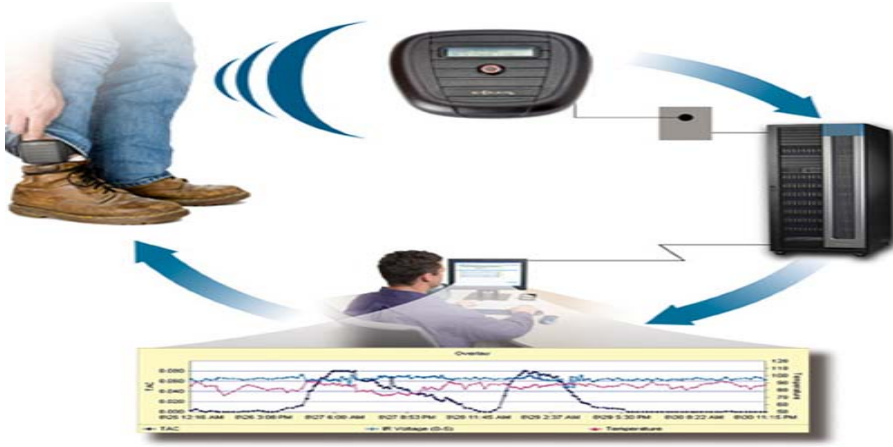
5 Nisan 2012 tarihinde Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanunu'na 15/A maddesi eklenmiştir. Bu madde “Şüpheli, sanık ve hükümlülerin toplum içinde izlenmesi, gözetimi ve denetimi elektronik cihazların kullanılması suretiyle de yerine getirilebilir.” hükmünü içerir.

Kanundan dayanak alınarak ülkemizde 19 Ekim 2012 tarihinde elektronik izleme merkezinin kurulmasına ilişkin çalışmalar başlatılmış, 20 Ocak 2013 tarihinde izleme merkezinin kurulumu tamamlanmıştır. Yükümlülerin toplum içinde denetim ve takibinde 1 Şubat 2013 tarihinden itibaren aktif olarak elektronik kelepçe kullanılmaya başlanmıştır. Elektronik kelepçe ile denetlemeler yapılması bu gerekçeyle ülkemizde çok yeni bir uygulamadır.

Bu kanun değişikliğiyle beraber Denetimli Serbestlik Daire Başkanlığı bünyesinde elektronik izleme merkezi oluşturulmuştur. Taşrada elektronik izleme büroları açılmaya başlamıştır.

Mevcut hukuk mevzuatımızda yer alan sadece dört karar türünün elektronik izleme yöntemleriyle denetlenmesi mümkündür. Bunlar;

- Konutun terk edilmesinin yasaklanmasına ilişkin kararlar, belirlenen yerlere gitmeme şeklinde verilen kararlar,
- Belirli bir yerleşim bölgesinin terk edilmesini yasaklanması kararları ve alkol kullanımının yasaklanmasına ilişkin mahkeme kararlarıdır.

Fotoğraf 3.2: Elektronik kelepçe takip sistemi

Ancak adli kontrol kararları, kamu yararına çalışma cezaları, ev hapsi cezaları, seçenek yaptırımlar, açık ceza infaz kurumlarındaki hükümlülerin takibi, şartlı salıverme kararları, mağdur koruma ve cinsel suçlar gibi toplum içerisinde infazı düşünülen diğer tüm kararlarında elektronik izleme sistemi ile yerine getirilebilmesi hukuken mümkün hâle gelmiştir.

3.2.1. Elektronik Kelepçe İzleme Yükümlüsü Olabilecek Kişiler

Teknik imkânların elvermesi durumunda aşağıdaki yükümlülükleri olan sanık veya mahkûmların elektronik kelepçe ile denetlenmeleri mümkündür.

- Adli kontrol kararları
- Kamu yararına çalışma cezaları
- Ev hapsi cezaları
- Seçenek yaptırımlar
- Açık ceza infaz kurumlarındaki hükümlülerin takibi
- Açık cezaevinde cezasının son 6 ayını kesintisiz olarak geçiren
- Şartlı salıverme kararları

- Çocuk eğitim evinde toplam cezasının 5'te birini tamamlayan
- Koşullu salıverilmesine 1 yıl ve daha az süre kalan iyi halli hükümlüler
- Mağdur koruma ve cinsel suçlar gibi toplum içerisinde infazı düşünülen diğer tüm kararlar elektronik izleme sistemi ile yerine getirilebilir.
- Cezalarının koşullu salıverilme tarihine kadar olan kısmını denetimli serbestlik tedbiri kapsamında cezaevi dışında geçirebilecek olanlar infaz hâkiminin kararı ile elektronik izleme yapılabilir.

Elektronik İzleme Yöntemi ile İnfazı Yapılabilecek Kararlar

KANUN MADDESİ	TEDBİRİN ADI
5271 sayılı CMK 109/3-j	Konutunu terk etmemek,
5271 sayılı CMK 109/3-k	Belirli bir yerleşim bölgesini terk etmemek,
5271 sayılı CMK 109/3-l	Belirlenen yer veya bölgelere gitmemek,
5275 sayılı CGTİHK 105/A/5-a	Bir konut veya bölgede denetim ve gözetim altında bulundurulması,
5275 sayılı CGTİHK 105/A/5-b	Belirlenen yer veya bölgelere gitmemesi
5275 sayılı CGTİHK 110/2	Konutta infaz

Tablo 3.1: Elektronik İzleme Yöntemi İle İnfazı Yapılabilecek Kararlar

3.2.2. Elektronik Kelepçe Kullanımı ve Avantajları

Yükümlüye uygun kelepçe takılır. Kurcalandığında ya da belirlenen sınırlar dışına çıkıldığında izleme merkezi alarm verir. İzleme merkezinde elektronik olarak yükümlünün, uyuyup uyumadığını, dışarı çıkıp çıkmadığını kontrol edilir. Bu uygulamada kişinin gitmesi gereken yer ve hangi saatler arasında bulunacağı sisteme girilir. Belirlenen saatten önce bulunması gereken yerden ayrılması durumunda örneğin, saat 18.00'da ayrılması gerekirken saat 16.00'da ayrıldığında cihaz sinyal verir ve ana merkeze bildirilir.

Hapis dışı ceza ve tedbirlerin infazında etkili bir yöntemdir. Mahkûm sayısını yönetmekte ve ihtiyaca göre düzenlemekte esneklik sağlar. Ceza İnfaz Kurumundaki yoğunluğun azalmasını sağlar. Daha fazla iyileştirme aktivitesi uygulama imkânı tanır. Tekrar suç işleme riskini azaltır. Kaynak kullanımı azaltır ve başka yatırımların yapılmasına imkân sağlar. Elektronik izleme, ceza infaz kurumu uygulamalarına göre yaklaşık 3 kat daha maliyet avantajı sağlar.

Sosyal hayata kolay bütünleşme ve güçlü aile desteği imkânı sağlar. Mahkûmun ekonomik durumunun daha da kötüye gitmesini engeller ve genel refah düzeyini artırır.

3.2.3. Elektronik İzlemenin Uygulanması

Elektronik izleme sistemi Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde uygulanmaktadır. Her ülke bu anlamda kendi sistemini ve uygulama modelini oluşturmuş durumdadır. Fakat tek tip bir uygulamadan bahsetmek ve bu sistemle şu amaçlanmaktadır, demek doğru değildir. Bu anlamda her ülkenin uygulaması birbirinden çok farklılık göstermektedir. Bazı ülkeler elektronik izlemeyi, cezaların daha etkin infaz edilmesi için kullanırken bazı ülkeler bu sistemi hapse alternatif bir sistem olarak düşünmüşlerdir.

Elektronik izleme uygulamalarının, el ya da ayak bilekleri için bilezik, alan izleme, alkol testi, ses doğrulama gibi çeşitli yöntemleri vardır. Bunlardan bazıları şu şekildedir:

- **Alkol ölçümü:** Hükümlülerin evlerine yerleştirilen ve takip merkezinin video üzerinden izlediği nefesten alkol ölçer üniteler aracılığıyla alkol izlenimidir. Elektronik izleme sisteminden yararlanmak için hükümlünün "0" (sıfır) promil alkollü olması gerekmektedir. Alkol ölçüm cihazı eve kurulur, üfleme anında cihaz hükümlünün fotoğrafını çeker. Sistemin başında bulunan kişi, fotoğrafı çekilen kişinin doğru kişi olup olmadığını veri tabanındaki fotoğrafla cihazın çektiği fotoğrafı karşılaştırarak tespit etmektedir.

Fotoğraf 3.3: Alkol ölçüm cihazı (alkolmetre)

- **Konutta infaz:** Hükümlünün evinde dolaşabileceği tüm alanlar belirlenmekte ve daha sonra hükümlünün ayağına kelepçe takılmaktadır. Hükümlü hakkında hazırlanan günlük plan hükümlüye aktarılmakta ve tüm bilgiler sisteme yüklenmektedir. Kişiyile ilgili tüm bilgiler veri tabanında bulunmaktadır. Bürolar veri girişi yaparak tüm bilgileri ana bilgisayara yüklemektedir. Ayrıca hükümlünün evine yerleştirilen alıcıya da gerekli bilgiler yüklenir. Kişinin evine giriş çıkış saatleri ve diğer planlar program olarak sisteme yüklenir. Kelepçe açılırsa sistem alarm vermektedir. Kelepçenin açılması ihlal sayılmaktadır ve kelepçeyi açan hükümlü kalan cezasını ceza infaz kurumunda çekmek zorundadır.

Haklarında elektronik kelepçe takılmasına karar verilen yükümlüler görevli denetimli serbestlik personeli tarafından bilgilendirilir. Elektronik cihazın özelliğine göre yükümlü müdürlüğe davet edilerek veya yükümlünün evine gidilerek elektronik izleme ünitesi kurulur ve devreye sokulur. Kelepçe takılacak veya ev ünitesi kurulacak yükümlünün kimlik bilgileri görevli personel tarafından kontrol edilir.

- Yükümlü elektronik kelepçe ve diğer cihazların kullanımı ve uyması gereken kurallar konusunda bilgilendirilir. Uyulması gereken kurallar ve uymamanın sonuçları yükümlüye yazılı olarak bildirilir.
- Yükümlü, kararın infazı için gerekli olan kısıtlamalara ve bu konuda belirlenen kurallara uygun hareket etmek zorundadır. Yükümlünün kurallara aykırı hareket etmesinin belirlenmesi hâlinde, izleme merkezi yükümlünün kural ihlalini elektronik izleme müdahale ekibine derhal iletmek zorundadır. Elektronik izleme şube müdürlüğü denetimli serbestlik müdürlüğüne yükümlünün ihlal durumunu sonradan yazılı olarak iletir. İhlal durumu, infaz işlemleri değerlendirme kurulunca değerlendirilerek yükümlünün uyarılıp uyarılmayacağına karar verilir.

3.2.4. Elektronik Kelepçe İzleme Yükümlülüğünün Reddedilmesi

- Yükümlü elektronik kelepçe takılmasını reddederse durum bir tutanakla tespit edilir. Yükümlünün kelepçeyi reddetme gerekçeleri tutanağa yazılarak görevliler ve yükümlü tarafından birlikte imza altına alınır. Yükümlünün imzadan imtina etmesi hâlinde bu durum tutanakta belirtilir.

Fotoğraf 3.4: Elektronik kelepçe kullanımı

- Cumhuriyet başsavcılığına veya ilgili mahkemeye durum bir yazı ile bildirilerek, verilen kararın elektronik kelepçe takılmadan infazının mümkün olmayacağı, bu nedenle denetimli serbestlik kararın değiştirilmesi, kaldırılması veya yükümlü hakkında tutuklama veya hapis cezası verilmesi konusunda ilgili mahkemeden talepte bulunulur.

3.2.5. Elektronik Cihaz İle Takip Edilecek Yükümlülerin Belirlenmesi

Haklarında belirli yerlere gitmekten yasaklama veya belirlenen konut, yer veya bölgeden çıkmama ya da belirlenen kişilere yaklaşmamaya dair verilen denetimli serbestlik kararları, elektronik cihaz kullanılmak suretiyle yerine getirilebilir.

Mevcut risk durumu, tedbir, yükümlülük ve denetimin gereklilikleri, mağdurun veya toplumun korunma ihtiyacı dikkate alınarak, vaka sorumlusunun talebi üzerine komisyon, yükümlünün elektronik cihaz ile takibini elektronik izleme şube müdürlüğüne önerir.

Elektronik cihaz takılması önerilen yükümlünün bilgileri Elektronik İzleme Şube Müdürlüğüne iletilir. Şube müdürlüğünce, izleme merkezinin kapasitesi, yükümlünün durumu, mahkeme kararının niteliği ve infaz kabiliyeti teknik yönden değerlendirilerek yükümlünün elektronik cihaz ile izlenip izlenmemesine karar verilir.

3.2.6. Elektronik Cihazların Kurulması ve Kelepçe Takılması

Elektronik cihazlar kullanılmak suretiyle izlenmesine karar verilen yükümlüler, görevli denetimli serbestlik personeli tarafından bilgilendirilir. Elektronik cihazın özelliğine göre yükümlü müdürlüğe davet edilerek veya yükümlünün evine gidilerek elektronik izleme ünitesi kurulur ve devreye sokulur. Elektronik cihazlarla takip edilecek yükümlünün kimlik bilgileri görevli personel tarafından kontrol edilir.

Yükümlü, elektronik kelepçe, diğer cihazlar ve ilgili ünitenin kullanımı ile uyulması gereken kurallar ve uymamanın sonuçları konusunda yazılı olarak bilgilendirilir.

Fotoğraf 3.5: Elektronik kelepçenin takılması

Elektronik cihazlar kullanılmak suretiyle takibine karar verilen yükümlü, elektronik kelepçe takılmasına ve ilgili ünitenin kurulmasına rıza göstermek, cihazları kullanılabilir durumda bulundurmak, kararın infazı için gerekli olan kısıtlamalara ve cihazların kullanımına ilişkin belirlenen kurallara uygun hareket etmek zorundadır. Bu kurallara aykırı davranış yükümlülüğünün ihlali sayılır.

İzleme merkezi tarafından yükümlünün kurallara aykırı davrandığının belirlenmesi hâlinde, müdahale ekibi durumdan derhal haberdar edilir. Elektronik izleme şube müdürlüğü, yükümlünün kurala aykırı davranışını denetimli serbestlik müdürlüğüne yazılı olarak da bildirir. Kurala aykırı davranışın vaka sorumlusu tarafından yükümlülüğün ihlali olarak değerlendirilmesi hâlinde durum komisyona iletilir.

3.2.7. Elektronik Cihazların ve Kelepçenin Sökülmesi

Yükümlülüğün sona ermesi veya ihlal edilmesi, yükümlünün ceza infaz kurumuna alınması ya da yükümlünün elektronik cihazların kullanılması suretiyle takibinden vazgeçilmesi durumunda, elektronik cihazlar ve kelepçe görevli denetimli serbestlik

personelince sökülür. Cihaz, gerekli kontroller yapılarak yükümlüden tutanak karşılığında teslim alınır.

Elektronik cihaz ve kelepçe izleme merkezi bilgilendirilmeden sökülmez. Elektronik cihaz ve kelepçe sökülmesine ilişkin talep üzerine izleme merkezi tarafından sistemden elektronik takip sonlandırılır ve elektronik takibe ilişkin gerekli bilgiler ilgili müdürlüğe iletilir.

3.3. Elektronik İzleme

Elektronik izleme; şüpheli, sanık veya hükümlülerin elektronik yöntem ve araçlar ile toplum içinde izlenmesini, gözetim ve denetim altında tutulmasını sağlayan, mağdurun ve toplumun korunmasını destekleyen kararların infaz edilmesinde kullanılan bir yöntemdir.

Bu yöntem “**konuttan dışarı çıkmamak, belirli yerlere gitmemek gibi**” yükümlülük veya tedbirlerin etkin denetimini sağlamak için kullanılan oldukça etkili bir yöntemdir. Yurt dışında uzun süredir uygulanan ve tutuklama ve hapis cezasına göre oldukça ucuz olan elektronik takip uygulaması ile şüpheli, sanık ya da hükümlülerin takibi belli merkezlerden rahatlıkla yapılabilmektedir.

Adli kontrol kararları, kamu yararına çalışma cezaları, ev hapsi cezaları, seçenek yaptırımlar, açık ceza infaz kurumlarındaki hükümlülerin takibi, şartlı salıverme kararları, mağdur koruma ve cinsel suçlar gibi toplum içerisinde infazı düşünülen diğer tüm kararlar elektronik izleme sistemi ile yerine getirilebilir.

Elektronik İzleme Sistemi, Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde uygulanmaktadır. Her ülke bu anlamda kendi sistemini ve uygulama modelini oluşturmuş durumdadır. Fakat tek tip bir uygulamadan bahsetmek ve “Bu sistemle şu amaçlanmaktadır!” demek doğru değildir. Bu anlamda her ülkenin uygulaması birbirinden farklılık göstermektedir. Bazı ülkeler elektronik izlemeyi cezaların daha etkin infaz edilmesi için kullanırken bazı ülkeler bu sistemi hapse alternatif bir sistem olarak da düşünmüşlerdir. Elektronik izleme uygulamalarının, el ya da ayak bilekleri için bilezik, alan izleme, alkol testi, ses doğrulama gibi çeşitli yöntemleri vardır.

- **Ses doğrulama:** Sabit ya da kablosuz hatlar üzerinden RF izleme aracılığıyla gerçekleştirilir. Kişinin ses kaydı sisteme tanıtılır. Kişi kontrol amacıyla aradığında sistemdeki ses ile eşleştirme yapılır.
- **RF:** Frekans ölçer ile izlemede kişinin adresi sisteme girilir. Adresten alınan sinyal kesilince sistem uyarı verir.
- **Belli yerlerde bulunma:** Belirli yerlere devam etme kararlarında da bu sistem kullanılabilir. Bu uygulamada kişinin gitmesi gereken yer ve hangi saatler arasında orada bulunacağı sisteme girilir. Belirlenen saatten önce bulunması gereken yerden ayrılması durumunda örneğin, saat 15:00'te ayrılması gerekirken saat 13:30'da ayrıldığında cihaz sinyal verir ve merkeze bildirilir. Elektronik İzleme sisteminde GSM, GPS ve Wireless teknolojileri kullanılmaktadır.

- Elektronik İzleme Sistemi, Amerika, İngiltere, Kuzey İrlanda, İsrail, Yeni Zelanda, Avusturya, Avustralya, Hollanda, Güney Afrika gibi birçok ülkede kullanılan bir sistemdir. Elektronik İzleme Sistemi'nde kullanılan cihazlar farklılık göstermektedir. Kullanılan yazılımlar ve cihazların hassasiyeti farklı farklıdır. Ülkelerin tercih ettiği sisteme göre cihazlar temin edilmekte, yazılımlar da ona göre oluşturulmaktadır. Ülkeye göre cihazların temini de farklılık gösterir. Kimi uygulayıcılar satın alırlarken, kimileri kiralama yoluyla kullanmaktadır. Elektronik izleme yapan kimi firmalar ise bu ekipmanları ücretsiz vermektedir.

Fotoğraf 3.6: Elektronik izleme ekipmanları

“Denetimli Serbestlik Hizmetleri Yönetmeliği”ne göre, oluşturulacak ‘Elektronik İzleme Merkezlerinde ‘Elektronik İzleme Müdahale Ekibi’ adı altında 24 saat görev yapacak personel bulunacaktır. Yönetmeliğe göre “belirli yerlere gitmekten yasaklanan” kişilere elektronik kelepçe takılacak ve uygulanacak elektronik cihazın özelliğine göre yükümlü müdürlüğe davet edilerek kelepçe takılabileceği gibi, söz konusu kişinin evine gidilerek izleme ünitesi kurulması mümkün olabilecektir. Elektronik kelepçe takılmasına karar verilen kişi söz konusu cihazın takılmasına ve ilgili ünitenin kurulmasına rıza göstermek, cihazları kullanılır durumda bulundurmamak zorundadır. Yükümlünün söz konusu kurallara uymadığının belirlenmesi hâlinde, müdahale ekibi durumdan derhal haber edilecektir. Müdahale ekibi de bu durumu önce elektronik İzleme Şube Müdürlüğüne ardından komisyona bildirecektir.

3.3.1. Elektronik İzleme Merkezi

Türkiye’de elektronik izleme tek merkezden izleme yapılmaktadır. Elektronik izleme merkezinde yedi gün, yirmi dört saat aktif izleme yapılmaktadır. 131 Denetimli Serbestlik Müdürlüğünde izleme ve denetim ekipleri oluşturulmuştur. Oluşturulan bu ekipler, Elektronik İzleme Merkezinin yönlendirmesi doğrultusunda ihlal durumlarının tespiti, gerekli uyarıların yapılması, elektronik kelepçenin, takılması, sökülmesi ve ünitenin kurulmasından sorumludurlar.

Denetimli Serbestlik Daire Başkanlığı bünyesinde elektronik izleme merkezi şube müdürlüğüne bağlı elektronik izleme merkezi kurulmuştur. Elektronik izleme merkezi, 5000 kişinin takibinin yapılabileceği kapasitededir elektronik izleme merkezi 01.02.2013 tarihinde

faaliyete geçmiştir. Yükümlünün toplum içinde izlenmesi gözetimi ve denetimi elektronik cihazların kullanılması suretiyle yerine getirilmektedir.

Fotoğraf 3.7: Elektronik izleme merkezi

Şüpheli, sanık veya hükümlülerin elektronik yöntem ve araçlarla toplum içinde izlenmesi, gözetimi ve denetimi için elektronik izleme merkezi oluşturulur.

İzleme merkezinde bu konuda eğitim almış yeteri kadar denetimli serbestlik memuru yirmi dört saat esasına ve vardiya usulüne göre çalışır. Elektronik izleme şube müdürlüğünce her vardiya için izleme merkezinin çalışmalarından sorumlu bir personel belirlenir.

İzleme merkezinde görevli bir personelin kaç yükümlünün takibinden sorumlu olacağı elektronik izleme şube müdürlüğünce belirlenir.

Genel Müdürlüğün izni olmadan görevli ve yetkililer hariç, üçüncü kişiler izleme merkezine giremez. İzleme merkezi çalışanlarının, izleme merkezine cep telefonu, bilgisayar, fotoğraf makinesi gibi araçlarla girmeleri yasaktır.

İzleme merkezi çalışanları, yükümlülerle yaptıkları iletişimin ve yükümlülerin ihlal durumunun sisteme kaydedilmesini kontrol ederler ve ihlal durumlarını elektronik izleme şube müdürlüğüne aynı gün iletirler.

Şüpheli, sanık veya hükümlüler ile mağdur koruma ünitesinden yararlanan mağdurların elektronik yöntem ve araçlar ile toplum içinde izlenmesi, gözetim ve denetim altında tutulmasını sağlama, taşra müdürlüklerinde elektronik kelepçe ile ilgili plan yapma, takip edilenlerin ihlal durumlarını ilgili taşra müdürlüğüne bildirme ve alanıyla ilgili iş birliği yapma ve projeler oluşturma bu müdürlük tarafından yürütülmektedir.

3.3.2. Elektronik İzleme Müdahale Ekibi

Müdürlüklerde ihtiyaç olması hâlinde denetim bürosunda elektronik izleme konusunda eğitim almış yeteri kadar denetimli serbestlik memuru görevlendirilir. Elektronik izleme müdahale ekibi yirmi dört saat esasına ve vardiya usulüne göre çalıştırılabilir.

Fotoğraf 3.8: Denetimli serbestlik müdahale ekibi

Müdahale ekibi;

- Elektronik cihazların takılmasından ve sökülmesinden,
- İzleme merkezi ile gerekli koordinasyonun sağlanmasından,
- İzleme merkezince iletilen taleplerin yerine getirilmesinden,
- Elektronik cihazlarla takip edilen yükümlülerin takip ve denetiminden,
- Elektronik cihazlarda meydana gelen arızalara ilişkin gerekli işlemlerin yapılmasından,
- İzleme merkezinden gelen ihlal durumunun tespit edilmesinden sorumludur.

3.4. Mesleki Programda Elektronik İzleme Ekranları

Elektronik kelepçe kullanımı ve denetimi ile ilgili olarak mesleki programda (UYAP) ekranlarında herhangi bir işlem menüsü bulunmamaktadır. Sadece elektronik izleme ihlalleri olması durumunda UYAP mesleki programı kullanılmaktadır.

Elektronik kelepçe kullanma yükümlüsü olan hükümlüler veya adli kontrol denetiminde bulunan tutuklular için işlem, Türkiye’de bu iş ve işlemleri yapan özel bir şirketin paket programı aracılığı ile gerçekleştirilmektedir. Şöyle ki, elektronik izleme yükümlülüğü olan şahısların kelepçeleri taşrada denetimli serbestlik bürolarında takılmakla birlikte tüm işlemleri Ankara merkezden izlenmektedir.

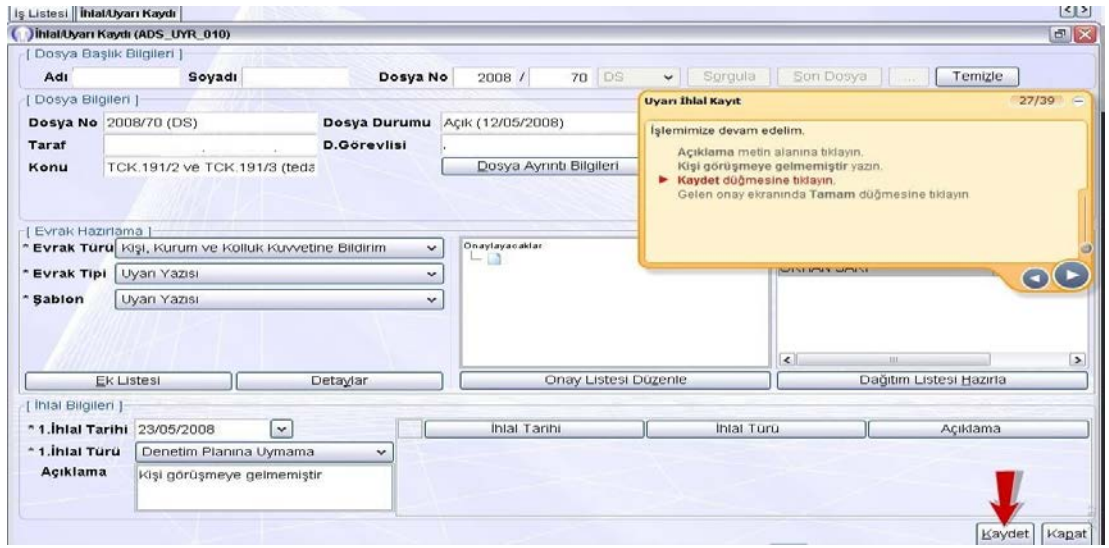
Kelepçe ve yükümlünün ayrılması gereken yerin koordinatlar bilgisi, özel şirketin bilgisayar ağı aracılığı ile sisteme girilmektedir. Yükümlünün hangi saatler arasında evde bulunması gerektiği, hangi yerleşim yerini terk etmemesi vb. gibi hususlar bu sistemde bulunmaktadır.

Evde bulunması gereken saatlerde bulunmaması veya yerleşim yerini terk etmesi durumunda merkez durumu yerel izleme merkezine bildirmektedir. Yerel izleme merkezi bu durumda yükümlüyü arayarak herhangi bir teknik sorun olup olmadığını kontrol etmekle

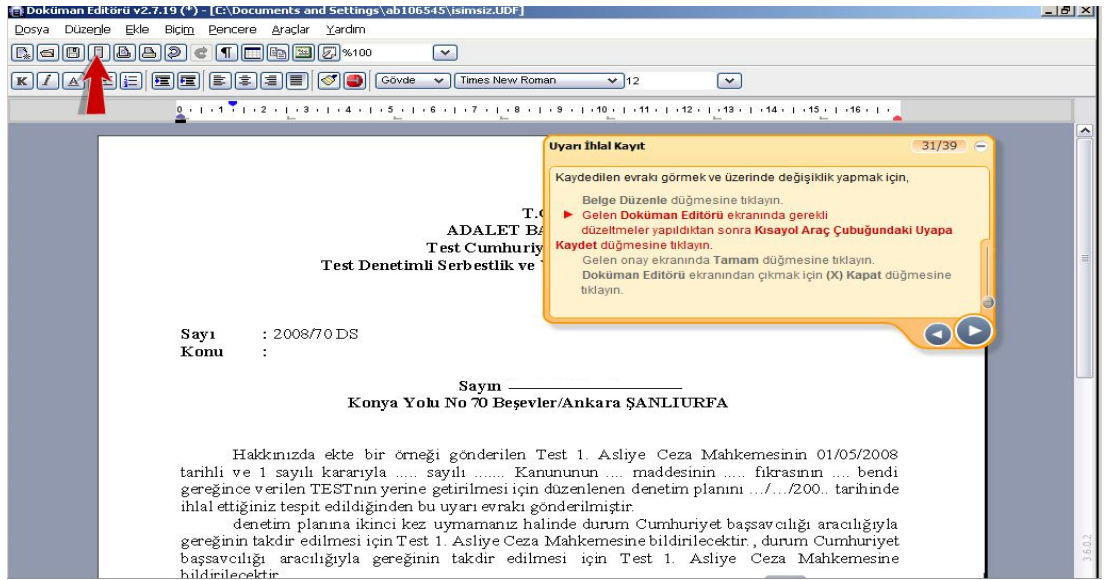
sorumludur. Teknik bir sorun dışında her hangi bir ihlal durumunda ise yükümlü uyarılmaktadır.

Yerel izleme merkezlerinin (denetimli serbestlik müdürlükleri bünyesinde bulunan elektronik izleme büroları) bu konudaki sorumlulukları elektronik izleme araçlarının takılması, bu araçların bilgilerinin sisteme girilmesiyle sınırlıdır. Özel bir şirket alt yapısı ile bu işlemler gerçekleştirildiği için bu bölümle ilgili ekran görüntüleri alınamamıştır.

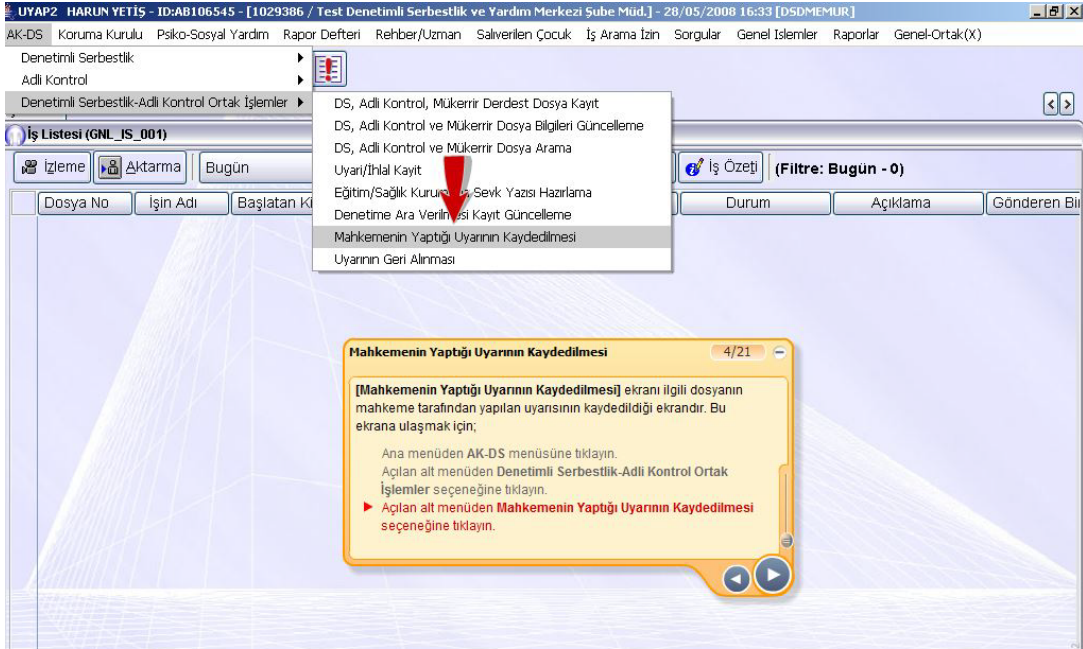
Aşağıda sunulan ekran görüntüleri, ihlalin olması durumunda kullanılacak UYAP görüntüleridir.

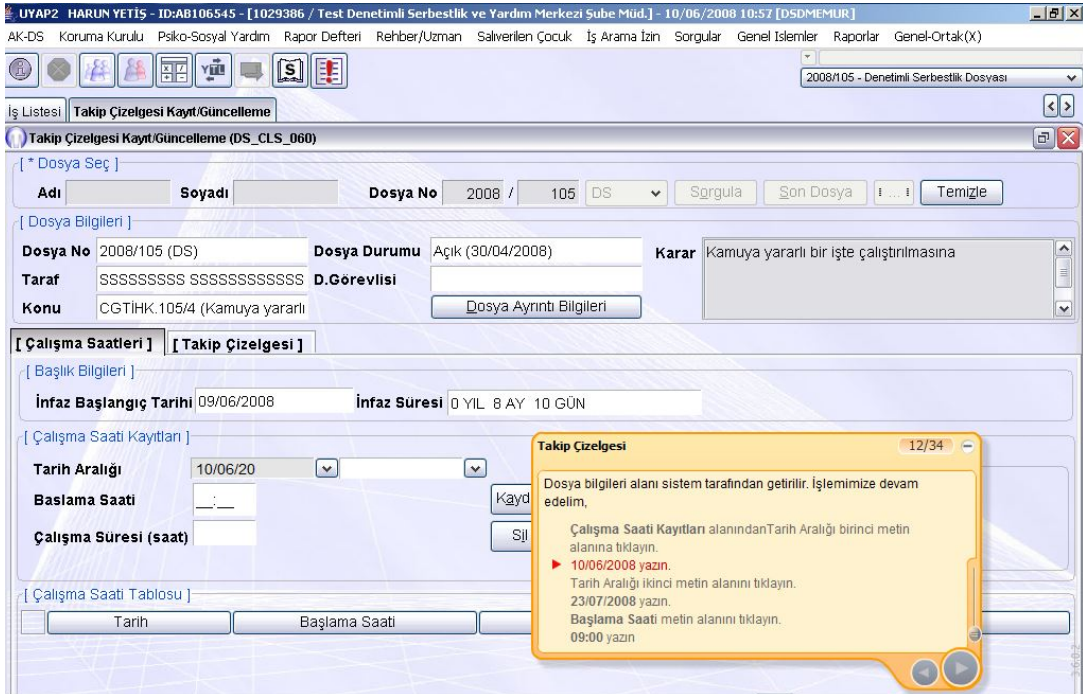
Fotoğraf 3.9: Uyarı ihlal kayıt yazısını UYAP'a ekleme menüsü

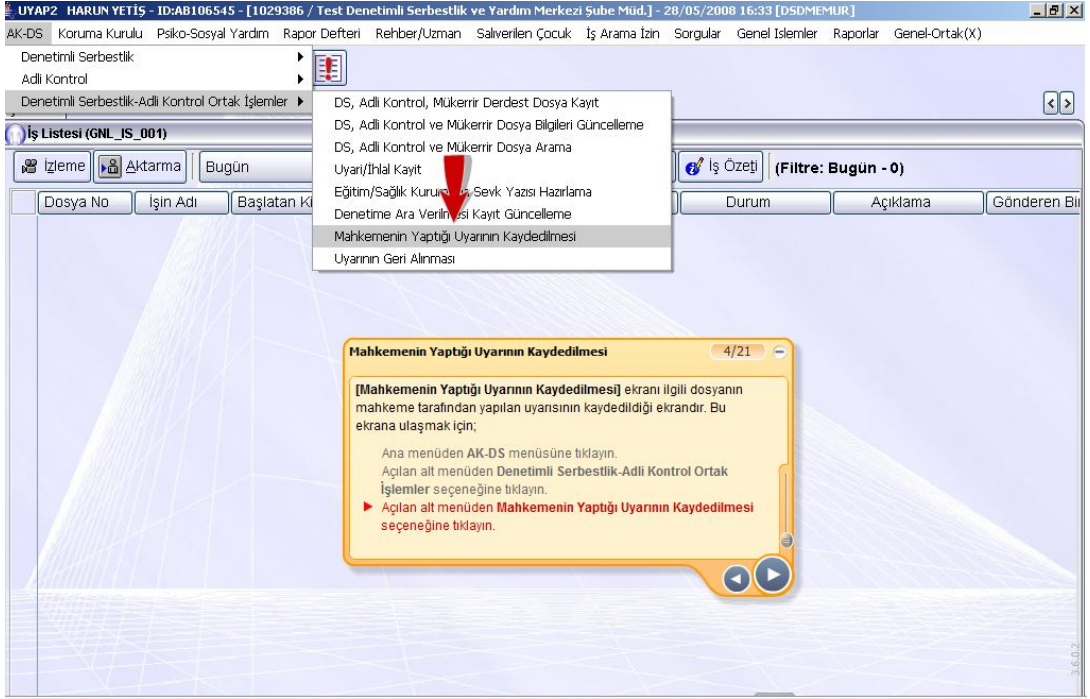
Fotoğraf 3.10: Uyarı ihlal kayıt üst yazısını UYAP'a ekleme ekran menüsü

Fotoğraf 3.11: Mahkemenin yaptığı uyarın üst yazısının UYAP'a ekleme ekran menüsü

Fotoğraf 3.12: Takip çizelgesinin UYAP'a ekleme ekran menüsü

Fotoğraf 3.13: Mahkemenin yaptığı uyarın üst yazısının UYAP'a ekleme ekran menüsü

UYAP üzerinden örnek bir denetim planı hazırlama için yapılacak işlemler aşağıda sıralanmıştır.

Elektronik izleme kararının UYAP sistemine aktarılması için; Değerlendirme ve Planlama Bürosu DS Uzmanı / DS Memur Ekranı'ndan;

- “Tevzi / İnfaz Bürosunu dosya gönderme”
- “Genel İşlemler / Denetim Planı Hazırlama”
- Açılan penceren hükümlünün “**Plan İçerik Durumu Seçimi**” bölümünden “risk durumu” girilir,
- “Plan Tedbir / Yükümlülük Kısmı” seçilir.
- **Elektronik izleme yükümlülüğü belirleme**
- Açılan pencereden yükümlülük “başlama” ve” bitiş” tarihleri girilir.
- Süre alanı girilir.
- Yükümlülük saat aralığı girilir.
- Varsa bir açıklama “**Açıklama**” alanına girilir.
- Yükümlünün ikamet ettiği adres girilir.
- “Ekle” ve ardından “**Kaydet**” işlemleri yapılır,
- “**Bireysel Görüşme Belirleme**” sekmesi seçilir.
- Açılan pencereden “personel seç” sekmesinden görüşmeyi gerçekleştirecek denetimli serbestlik uzmanı belirlenir.
- “**Görüşme Takvimi**” alanından ilk görüşme tarihi ve bireysel görüşme saati seçilir, “**Ekle**” işlemi yapılır.

- Bu şekilde 3 bireysel görüşme planlanır.
- “Görüşme Takvimi”nin altında hesaplama butonundan görüşme aralıklarının otomatik olarak gelmesi sağlanabilir, “**Kaydet**” işlemi yapılır.
- Açık olan pencere kapatılır.
- “**Program Seminer Belirle**” sekmesi seçilir.
- Açılan pencereden “**Program / Seminer Seç**” sekmesinden planlanacak iyileştirme çalışması seçilir ve “**Sorgula**” işlemi yapılır.
- “PROGRAM” seçilmişse hükümlünün infaz süresi için gerçekleştirilecek olan bütün programlar ekrana gelecektir.
- İstenilen program işaretlenir (programın üzerine tıklanarak).
- “**Ekle**” işlemi yapılır.
- Başka bir iyileştirme çalışması planlanmayacak ise “**Kaydet**” işlemi yapılır.
- “Program/Seminer Seç” sekmesinden “SEMİNER” seçilmiş ise, hükümlünün infaz süresi için gerçekleştirilecek olan bütün seminerler ekrana gelecektir.
- İstenilen seminerler işaretlenir (seminerin üzerine tıklanarak).
- “**Ekle**” ve ardından “**Kaydet**” işlemleri yapılır.
- Açık olan pencere kapatılır.
- **Diğer (Ek iyileştirme Yönlendirme) sekmesi seçilir.**
- Yükümlülük / Başlangıç Tarihi / Bitiş Tarihi / Süre / Açıklama / Adres alanları girilir.
- “**Ekle**” ve ardından “**Kaydet**” işlemleri yapılır.
- Açık olan pencere kapatılır.
- “**Plan İçerik Durumu Seçimi**” bölümünden “**yönlendirme**” alanı işaretlenir (Sosyo-ekonomik ihtiyaç, Boş zaman değerlendirmesi, Ruhsal destek, Eğitim ihtiyacı ...).
- ARDEF’te çıkan ihtiyaçlar doğrultusunda istenilen yönlendirmeler bu alandan girilebilir.
- Açılmış olan pencere kapatılır.
- “**Plan hazırla**” butonu seçilir.
- Yeni açılacak “**Belge Göster / Düzenle**” butonundan verilen yükümlülüklerin evraka aktarılmış hali görülecektir, kontrol yapılarak, hükümlünün ikamet adresi planına işlenerek e-imza ile imzalanır.
- “**Evrakı Onayla**” işlemi yapılır.
- İşlem sonlandırılır.

UYGULAMA FAALİYETİ

Aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek yükümlülere elektronik kelepçe takabileceksiniz.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Denetimli Serbestlik Kanunu ve Denetimli Serbestlik Yönetmeliği'nin Elektronik İzleme ile ilgili mevzuatı araştırınız.	➤ İlgili mevzuata UYAP mevzuat bankasından ulaşabilirsiniz.
➤ Yükümlünün elektronik izleme imkânından faydalanması için gerekli koşulları araştırınız.	➤ Hukuk metinlerinden bilgilere ulaşabilirsiniz.
➤ Elektronik kelepçe kullanma kılavuzunu özel şirketin İnternet sayfalarından araştırınız.	➤ Denetimli serbestlik bürolarından kılavuzu ödünç alabilirsiniz.
➤ Sisteme hangi saatler arasında yükümlülüğünü getireceğini giriniz.	➤ UYAP uzaktan eğitim modülünden bilgi girişinin nasıl yapılacağını bulabilirsiniz.
➤ Yükümlüye elektronik kelepçe kullanımını anlatan uyarı yazısını yazınız.	➤ Resmi tebligat yazılarını usul ve esaslarına uygun yazıyı yazabilirsiniz.
➤ Uyarılar uyulmadığı takdirde hukuki yaptırımları araştırınız.	➤ Resmi tebligat yazılarını usul ve esaslarına uygun yazıyı yazabilirsiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

1. () Yükümlülerin toplum içinde denetim ve takibinde 1 Şubat 2016 tarihinden itibaren aktif olarak elektronik kelepçe kullanılmaya başlanmıştır.
2. () Elektronik izleme müdahale ekibi yirmi dört saat esasına ve vardiya usulüne göre çalıştırılabilir.
3. () Türkiye’de elektronik izleme tek merkezden yapılmaktadır elektronik izleme merkezinde yedi gün yirmi dört saat aktif izleme yapılmaktadır.
4. () Türkiye’de elektronik izleme avantajlarından birisi olarak mahkûm sayısının yönetmek ve kaynak kullanımını azaltmak olarak gösterilebilir.
5. () Denetimli serbestlik bürolarında elektronik izleme sorumlu birimi, denetim bürosudur.
6. () UYAP kullanıcı şifresi bulunan denetimli serbestlik çalışanı UYAP üzerindeki bütün iş ve işlemleri gerçekleştirebilir.
7. () Hukuk mevzuatımızda sadece konutun terk edilmesinin yasaklanması denetimli serbestlik kararı, elektronik izleme ile denetlenmektedir.
8. () Elektronik izleme kararı denetimli serbestlik müdürlüklerince resen alınabilmektedir.
9. () Elektronik izleme uygulaması Denetimli Serbestlik Kanunu’na 5 Nisan 2012 tarihinde eklenmiştir.
10. () Alkol kullanma yasağı bulunanların denetimi, elektronik izleme yöntemi teknik olarak mümkündür.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-4

ÖĞRENME KAZANIMI

Bu öğrenme faaliyeti ile kazanılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda, mağdurların taleplerini öğrenip alacakları destek hizmetlerini yürütebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Viktimoloji terimini sözlüklerden araştırınız.
- Yargılama sürecinde ve sonrasında mağdurların yapması gerekenleri araştırınız.
- Ülkemiz hukuk sisteminde mağdurlara yardım ve rehberlik eden kamu kuruluşunun olup olmadığını araştırınız.
- Mağdurlar olay sonrasında hangi psikolojik durumda olurlar? Araştırınız.

4. MAĞDUR TALEPLERİ VE MAĞDUR DESTEK HİZMETLERİ

Her suçun aktif ve pasif süjesi olmak üzere iki tarafı bulunmaktadır. Aktif süje fail, pasif süje ise mağdurdur. Suçun pasif süjesi, yani mağduru, suçu meydana getiren fiilden doğrudan doğruya zarar gören kişi ya da kişilerdir. Suçun failinden farklı olarak burada mağdur bir insan olabileceği gibi, insan toplulukları ya da devlet de olabilir. Aksi yönde görüşler bulunmakla birlikte devlet, dolaylı da olsa bütün suçların genel mağdurdur; kişiler ise işlenen suçla doğrudan saldırıya uğrayan özel mağdurlardır.

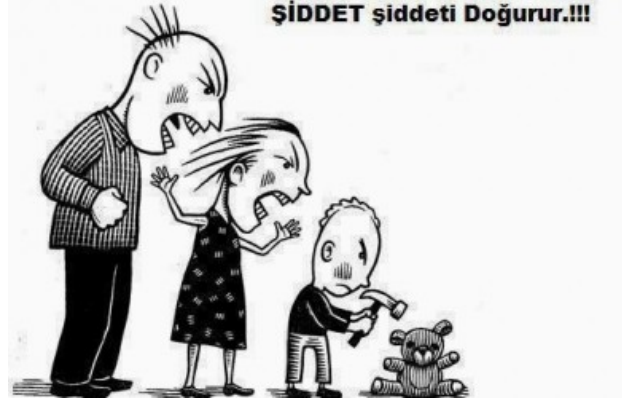
4.1. Viktimoloji

Viktimoloji esasen “mağduriyet” kavramının çalışılmasıdır. Viktimoloji; suç mağdurları, failer ve ceza adalet sistemi arasındaki ilişki ile mağdurlar ve diğer sosyal gruplar, medya, sosyal hareketler ve iş hayatı arasındaki ilişkileri ele alır ve sadece suç mağduriyetini değil diğer insan hakları ihlalleri neticesinde ortaya çıkan mağduriyetleri de çalışır.

Viktimolojinin amacı, mağduru psikolojik, sosyal ve hukuksal açıdan yine bu disiplinler arasındaki ilişkiler kapsamında incelemek ve mağdurluğun önlenmesi için gerekli şartları belirlemektir.

Mağdurların öneminin kavranması yenidir. Kriminoloji, suçun nedenlerini araştırırken, suçlular üzerinde durmuş, onların kişilik yapısı araştırmış ve suçlular gruplandırılmıştır.

Viktimolojinin amacı ise daha kapsamlıdır. Viktimoloji de mağdurun makul sayılabilecek ölçüde sosyal kontrol sürecinde, yani ceza adalet mekanizmasında yer alması ve bu şekilde ikinci defa mağduriyetinin önlenmesi de önem taşımaktadır. Bu bakımdan yargılama sürecinin de makul bir sürede sonuçlandırılması mağdur hakları açısından bir gerekliliktir.

Fotoğraf 4.1: Şiddet silsilesi

➤ Viktimoloji biliminin çalışma alanı

Viktimoloji kavramı, Latince “victimia” (mağdur) kelimesinden çıkartılır. Şüphesiz mağdur kavramı doktrinde farklı tanımlanır: Eğer saldırının konusu bir insansa, fail-mağdur ilişkisi özellikle göze çarpar. Mağdur, aktif veya pasif daima bir role sahiptir.

Mağdur, mutlaka bir insan olmak zorunda değildir; insan grupları (azınlıklar, milletler, tüm olarak halk) mağdur olabilir.

Viktimolojinin çalışma alanı çok çeşitli olup öncelikle, suçun meydana gelmesinde, fail ve mağdur arasındaki ilişkiyi araştırır. Viktimoloji, suçun önlenmesinde, suç teknikleri üzerine potansiyel mağdurun bilgilendirilmesi, mağdur eğiliminin ortadan kaldırılması veya azaltılması, mağdur yapılarının azaltılması, mağdur zamanları ve yerlerinin analizi ve mağdur yoğunluğunun ortaya konulması ile de ilgilidir.

Viktimolojik araştırmalar mağdur çerçevesinde şu şekilde yürütülmelidir:

- Çeşitli mağdur hakları düzenlemeleri,
- Suçun meydana gelmesinde mağdurun rolü,
- Mağdurun ihbar davranışı,
- Mağdur korkusu ve mağdur olma arasındaki ilişkiler,
- Cezanın hesaplanmasında mağdur davranışının dikkate alınması,
- Mağdur olma riskinin azaltılması imkânları,
- Mağdurlaşmanın sonuç ve etkileri: Suçluluk korkusu ve kendiliğinden adaleti gerçekleştirme ihtiyaçlarının ifadesi olarak ceza ihtiyaçları,
- Mağdura tedavi ve hukuki yardım hizmetleri.

T.C. Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü Mağdur Hakları Daire Başkanlığı

Fotoğraf 4.2: Mağdur Hakları Daire Başkanlığı logosu

4.2. Mağdurun Yargılama Sürecinde Yapması Gerekenler

Mağdurların yargılama sürecinde yardım alacakları temel idari birim denetimli serbestlik müdürlükleridir. Denetimli Serbestlik Yönetmeliği mağdurların yapması gereken konularda ayrıntılı düzenlemeler vardır.

5402 sayılı Kanun'un, Denetimli Serbestlik Müdürlükleri bünyesinde “Koruma Kurullarının Görevleri” 17'nci maddesinde; koruma kurullarının, suçtan zarar gören kişilerin karşılaştıkları sosyal ve ekonomik sorunların çözümünde yardımcı olma görevlerinin olduğu belirtilmiştir.

- **Denetimli Serbestlik Hizmetleri Yönetmeliğinin “Mağdura yönelik psiko-sosyal destek hizmetleri” başlıklı 97'nci maddesinde ise;**
 - Mağdurların yapılan destek hizmetlerini tanımaları, yürütülen programlardan haberdar edilmeleri, broşür, afiş ve diğer iletişim kanallarının kullanılması suretiyle sağlanır. Mağdurların müdürlüğe kolayca müracaat etmelerini sağlayacak tedbirler alınır. Mağdurlara yönelik yapılan hizmetleri tanıtan broşür, afiş ya da el kitapları özellikle kolluk birimlerine ve adliyelere bırakılır.
 - Müdürlükçe mağdurlara yönelik hizmetleri yürütmek üzere, mağdurların kendilerini güvende hissetmelerini sağlayacak uygun fiziki mekânlar oluşturulur. Uygun fiziki mekânın bulunmaması durumunda mağdur ile şüpheli, sanık veya hükümlülerin karşılaşmaması için gerekli tedbirler alınır.
 - Mağdurun müdürlüğe müracaat etmesi durumunda, kayıt işlemleri tamamlandıktan sonra mağdur destek hizmetleri bürosuna yönlendirilir. Mağdurun talebi alınarak ihtiyaçları belirlenir. Mağdur, destek alacağı ilgili kurum, kuruluş veya sivil toplum kuruluşlarına yönlendirilir. Mağdurun istemesi hâlinde dava ve yargılama süreci ile ilgili bilgi verilir.
 - Mağdurun talep etmesi hâlinde, mağdurlara yönelik müdahale programlarından ihtiyaç duyulan program uygulanır. Müdürlükte mağdura psiko-sosyal destek verebilecek uzmanın bulunmaması veya vakanın ileri düzeyde bir müdahaleyi gerektirmesi ya da mağdurun on sekiz yaşından küçük olması durumunda, mağdur bu desteği alabileceği ilgili kurumlara veya sivil toplum kuruluşlarına yönlendirilir.

- Mağdura destek olunmasının gerektirmesi hâlinde, bazı özel bilgilerinin ilgili kurumlarla paylaşılabilceği konusunda mağdur bilgilendirilir ve rızası alınır. Denetimli serbestlik personeli, mağdur hakkında elde ettiği bilgileri mağdurun rızası olmadan üçüncü kişi, kurum ya da kuruluşlarla paylaşamaz. Elektronik ve fiziksel ortamda tutulan bilgilerin saklanması için gerekli tedbirler alınır. Ancak herhangi bir suç vakasının varlığı tespit edilmişse, mağdura bilgi verilerek, Cumhuriyet Başsavcılığına durum bildirilir.” hükümleri bulunmaktadır.

➤ **Denetimli Serbestlik Hizmetleri Yönetmeliği’nin “Mağdura Yönelik Sosyal ve Ekonomik Destek Verilmesi” başlıklı 98’inci maddesinde:**

“Sosyal ve ekonomik destek talebiyle müdürlüğe müracaat eden mağdurun kendisine veya birinci dereceden aile üyelerinden birine karşı işlenen suçun, ekonomik kayba yol açması, sonraki yaşantısını olumsuz etkilemesi ve bu zararın başka türlü telafisinin mümkün olmaması hâlinde, talep kaydedildikten sonra mağdur koruma kurulları bürosuna yönlendirilir.” hükmü bulunmaktadır.

➤ **Denetimli Serbestlik Hizmetleri Yönetmeliği’nin “Koruma Kurulunun Görevleri” başlıklı 115’inci maddesinde:**

“Mağdurların suç nedeniyle karşılaştıkları sosyal ve ekonomik sorunlarının çözümünde bu kişileri ilgili kurum ve kuruluşlara yönlendirme görevleri, denetimli serbestlik müdürlükleri ile koruma kurullarının mağdurlar hakkında mevzuatta belirtilen görevleridir.” hükmü bulunmaktadır.

- Kısaca Denetimli Serbestlik Müdürlüklerinde mağdura destek hizmetleri:
 - Suçtan zarar gören mağdurlara soruşturma ve kovuşturma evrelerinde, psiko-sosyal ve ekonomik sorunlarının çözümünde danışmanlık yaparak yardımcı olmak müdürlüklerin görevi arasında yer almaktadır.
 - Müdürlükler ve koruma kurullarınca, suçtan zarar gören mağdurlara yönelik psiko-sosyal ve ekonomik destek sağlanarak suçun etki ve sonuçlarını en aza indirici ve koruyucu çalışmalar yapılmaktadır.
 - Koruma kurulları tarafından suç mağdurlarına, ayni veya nakdi, eğitim, sağlık gibi yardımlar yapılmaktadır.

4.2.1 Soruşturma ve Kovuşturma Aşamasında Mağdur Hakları

Suç mağdurunun gerçek kişi haricindeki kişi veya topluluklar olup olmayacağı konusunda farklı görüşler mevcuttur. Bir görüşe göre suç mağduru gerçek veya tüzel kişiler olabilir. Hatta bir topluluk oluşturan kişiler dahi suç mağduru olarak kabul edilebilir. Diğer bir görüşe göre ise suçun dar anlamda mağduru ancak gerçek kişiler olabilir. Tüzel kişiler ise ancak suçtan zarar gören konumunda bulunabilir. Bu nedenle mağduru belirli bir kimse olmayan ve mağdursuz suç (victimless crime) olarak nitelenen suçlarda, aslında toplumu oluşturan herkes mağdur kabul edilmektedir.

Diğer taraftan bir kişinin hem fail, hem mağdur olup olamayacağı sorunu konusunda öğretide hâkim görüş, bunun mümkün bulunmadığı yönündedir. Bundan dolayı, intihar, kendi kendini sakatlama veya kendi malına zarar verme gibi eylemler suç olarak nitelendirilemezler. Ancak fail tarafından hem kendine hem de başkasına zarar verilmesi durumunda eylem suç teşkil edebilir. Örneğin sigorta bedelini almak amacıyla kendi malını tahrip etme (TCK madde158/1) veya kendini askerliğe elverişsiz hâle getirme (As. CK madde 79) eylemleri suç teşkil eder.

Mağdur soruşturma esnasında;

- El koyma işlemi, suçtan zarar gören mağdura gecikmeksizin bildirilmektedir.
- Suçtan zarar görenin vekili, soruşturma evresinde dosya içeriğini inceleyebilmekte ve istediği belgelerin bir örneğini harçsız olarak alabilmektedir. İddianamenin mahkeme tarafından kabul edildiği tarihten itibaren dosya içeriğini ve muhafaza altına alınmış delilleri inceleyebilmekte; bütün tutanak ve belgelerin örneklerini harçsız olarak alabilmektedir.
- Adli kontrol tedbiri olarak, Cumhuriyet Savcısının istemi üzerine hâkim tarafından miktarı ve ödeme süreleri belirlenecek paranın suç mağdurunun haklarının güvence altına alınması amacıyla ayrı veya kişisel güvenceye bağlanabilmektedir.
- Cumhuriyet Savcısı, soruşturma evresi sonunda, kamu davasının açılması için yeterli şüphe oluşturacak delil elde edilememesi veya kovuşturma olanağının bulunmaması hâllerinde “kovuşturmaya yer olmadığına” karar verilmesi hâlinde bu karar suçtan zarar görene bildirilmektedir.

Mağdur, kovuşturma evresinde;

- Mahkemece tanık veya bilirkişilerin dinlenmesi için belirlenen gün, suçtan zarar görene ve vekiline bildirilmektedir.
- Mağdur, suçtan zarar gören gerçek ve tüzel kişiler ilk derece mahkemesindeki kovuşturma evresinin her aşamasında hüküm verilinceye kadar şikâyetçi olduklarını bildirerek kamu davasına katılabilmektedir.
- Duruşma sırasında şikâyeti belirten ifade üzerine, suçtan zarar görenden davaya katılmak isteyip istemediği sorulmaktadır.
- Mağdur veya suçtan zarar gören, davaya katıldığında mahkemeden istemesi hâlinde baro tarafından bir avukat görevlendirilmektedir. Mağdur veya suçtan

- zarar görenin çocuk, sağır ve dilsiz veya kendisini savunamayacak derecede akıl hastası olması hâlinde avukat görevlendirilmesi için istem aranmamaktadır.
- 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 271. maddesinde belirtilen suçlarda, mağdur veya suçtan zarar gören uzlaşma yoluna gidebilmektedir.
 - Kovuşturma yapılabilmesi şikâyete bağlı suçlarda, kanunda aksi yazılı olmadıkça suçtan zarar görenin vazgeçmesi davayı düşürmektedir.
 - Hapis cezasının ertelenmesi, mağdurun veya kamunun uğradığı zararın aynen iade, suçtan önceki hâle getirme veya tazmin suretiyle tamamen giderilmesi koşuluna bağlı tutulabilmektedir.
 - Keşif yapılması sırasında, mağdur ve vekili hazır bulunabilmektedir. Yürütülen soruşturma sonucunda kovuşturma evresine geçildikten sonra suçun şikâyete bağlı olduğunun anlaşılması hâlinde; mağdur açıkça şikâyetten vazgeçmediği takdirde yargılamaya devam olunmaktadır.
 - Kamu davasının açılmasının ertelenmesine karar verilebilmesi için suçun işlenmesiyle mağdurun veya kamunun uğradığı zararın, aynen iade, suçtan önceki hâle getirme veya tazmin suretiyle tamamen giderilmesi gerekmektedir.
 - Mağdurun, meramını anlatabilecek ölçüde Türkçe bilmemesi hâlinde mahkeme tarafından atanan tercüman aracılığıyla duruşmadaki iddia ve savunmaya ilişkin esaslı noktalar tercüme edilmektedir.
 - Hükümün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilebilmesi için suçun işlenmesiyle mağdurun veya kamunun uğradığı zararın, aynen iade, suçtan önceki hale getirme veya tazmin suretiyle tamamen giderilmesi gerekmektedir.
 - Maddi gerçeğin ortaya çıkarılması durumu hariç olmak üzere, işlenen suçun etkisiyle psikolojisi bozulmuş çocuk veya mağdur, bu suça ilişkin soruşturma veya kovuşturmada tanık olarak bir defa dinlenebilmektedir.

4.2.2. Ceza Muhakemesinde Mağdur Hakları

Geleneksel ceza adaletinde ve ceza muhakemesinde devlet, toplum adına korumayı sağladığını ileri sürmekte, mağduru tümünden unutup yalnızca suçlu ile ilgilenmektedir. Bu ilgilenme de uzun süren yargılamalarla, sonuçsuz kalan polis araştırmaları ile çeşitli nedenlerle doğru dürüst yapılamayan ceza infazı ile boşa çıkınca mağdur suçun cezalandırılacağından ümit kesmekte, boşu boşuna vakit kaybettiğini düşünmektedir. Bunun temelinde mağdurun ve devletin suça farklı açılardan bakması yatmaktadır. Devlete göre suç ceza kanununun ihlali olduğu hâlde mağdura göre suç ise kişisel bir sorun olup, onarılması gereken duygusal ve maddi zararlara yol açmıştır.

Günümüzde toplum düzenini bozan fiillere suç adı verilmektedir ve bozulan toplum düzeninin yeniden kurulması devletin önemli görevlerinden biridir. Devlet, görevlileri aracılığıyla suç faillerini belirler, yakalar, suçları soruşturur, kovuşturur, suçlu olarak belirlenip mahkûm olan kişilerin cezalarını infaz eder. Bütün bu süreç içinde mağdurun fazlaca bir rolü ve etkisi bulunmamaktadır. Hâlbuki bir suçun işlenmesiyle hakları birinci derecede zarar gören, en fazla acı çeken mağdurdur. İşte bu mağdura ceza muhakemesi içinde, birtakım usulü taleplerde bulunmadan başka, kamu davasına katılma gibi küçük birtakım roller verilmiştir. Yine aynı mağdur soruşturmanın ve kovuşturmanın çeşitli aşamalarında sahneye çıkmak zorunda kalmakta ve bu arada oldukça hırpalanmaktadır.

Soruşturma esnasında, başka bir anlatımla suç şüphesinin yetkili makamlarca öğrenilmesinden, savcı tarafından hazırlanan iddianamenin mahkeme tarafından kabulüne kadar geçen devrede (CMK madde 234/1-a) mağdur ;

- Delillerin toplanmasını isteme,
- Soruşturmanın gizlilik ve amacını bozmamak koşuluyla Cumhuriyet Savcısından belge örneği isteme,
- Vekilinin olmaması hâlinde, kendisine vekil tayin edilmesini isteme,
- Vekili aracılığıyla soruşturma belgelerini ve el konulan ve muhafazaya alınan eşyayı inceletme,
- Cumhuriyet Savcısının kovuşturmaya yer olmadığı kararına karşı itiraz etme haklarına sahiptir.

Kovuşturma evresinde yani iddianamenin kabulü ile başlayan ve hükmün kesinleşmesine kadar geçen evrede ise (CMK madde 234/1-b) mağdur;

- Duruşmadan haberdar edilme,
- Kamu davasına katılma,
- Tutanak ve belgelerden vekili aracılığıyla örnek isteme,
- Tanıkların davetini isteme,
- Vekili olmaması hâlinde, kendisine vekil tayin edilmesini isteme,
- Davaya katılmış olma koşulu ile davayı sonuçlandıran kararlara karşı kanun yollarına başvurma haklarına sahiptir.

4.2.3. Çağdaş Ceza Adaleti İçinde Mağdur

Günümüzde suçun toplumsal olduğu kadar bireysel yönleri de bulunmaktadır ve bunlar arasında bir dengenin sağlanması gerekmektedir. Çağdaş ceza adaleti içinde mağdurlar artık daha fazla rol oynamak istemektedirler. Bu taleplerini ise çeşitli şekillerde dile getirmektedirler:

Mağdurların daha çok söz hakkı olmalıdır. Failler ve mağdurların arasında cereyan etmesi gereken ceza uyumsuzluğunun çözümünde ceza muhakemesinde mağdurlara adeta fazla söz düşmez gibi gözükmektedir. Ancak araştırmalarda mağdurlara daha çok söz hakkı verildiği zaman adaletten memnuniyetin arttığı görülmüştür.

Mağdurlar muhakemeye katılarak muhakemenin gidişatı ve sonuçları hakkında daha fazla bilgi edinmek istemektedirler. Ayrıca kendilerine saygı gösterilmesini ve adil davranılmasını istemektedirler.

Mağdurlar, kaybettiklerinin hem maddi hem de manevi olarak geri verilmesini, ayrıca kendilerinden özür dilenmesini beklemektedirler. Gerçekten de, suçlu işlediği suçtan dolayı pişman ve üzgün olduğunu ifade ederse bu mağdurda olumlu bazı duygulara yol açar.

Nitekim son zamanlarda kriminoloji ve viktimoloji alanında yapılmış yayınlar kişilerin yaptıklarından utanç duymaları ve bu suretle toplumla yeniden bütünleşmelerinin sağlanması bağlamında bazı fikirler ileri sürmektedirler.

Toplumumuzda son yıllarda gelişen suçluyu mazur görme, övme, hatta kendisi ile gurur duyulduğunu ifade ederek yüceltme gibi eğilimlerin suçun adeta iyi bir şey olduğu kanaatinin toplumda yerleşmesine neden olacağından, tekerrürü ve suçluluğu artırıcı etki yapacağı konusunda kuşku duymamak gerekir. İşte failin mağdura, pişmanlığını ifade etmesi bu etkiyi azaltmaya da yardımcı olacaktır.

Hukukumuzda da çağdaşlaşma çabaları bağlamında Yeni Ceza Kanunu çeşitli hükümlerle suç kurbanının mağduriyetinin giderilmesine olanak sağlamıştır. Örneğin kısa süreli hapis cezasının seçenek yaptırımı olarak ertelemede ve etkin pişmanlık hallerinde mağdurun zararını giderilmesi kurumunu düzenlemektedir.

CMK madde 234 ve devamında yer alan bazı düzenlemeler ile örneğin delillerin toplanmasını isteme, belge ve eşyaların vekili aracılığıyla inceletilebilmesi, haberdar edilme, kamu davasına katılma, uzlaşma ve kovuşturma kararlarına itiraz gibi imkânlar mağdur için tanınmıştır ve bu düzenlemeler mağdur hakları açısından son derece önemlidir.

4.3. Mağdurun Yardım Alacağı Kişi ve Kuruluşlar ile Kurumlardan Beklentiler

Mağdurların destek alacağı kuruluşlar başta Adalet Bakanlığı olmak üzere diğer bakanlıkların merkez ve taşra teşkilatları-yerel yönetimlerin ve sivil toplum kuruluşları olarak tanımlanır. Baroların mağdur hakları birimleri de mağdurlara yönelik hizmetleri bulunmaktadır.

Mağdurlar denetimli serbestlik hizmetlerinden aldıkları hizmetleri ilgili şikâyetlerini müdürlüğe, Cumhuriyet savcılarına veya Adalet Bakanlığına bildirirler. Ayrıca Denetimli Serbestlik Kanunu'nun 18. maddesine göre infaz hâkimliklerine de başvurabilirler.

Ayrıca, suç nedeniyle; yaralanan, sakatlanan veya yaşamak için gerekli hareketleri yapmaktan aciz ve hayatını başkasının yardım ve desteği ile sürdürebilecek şekilde malû olanların bakım, tedavi ve protez giderlerinin, maruz kalınan suç nedeniyle çalışmamasından doğan kazanç kaybının; mağdurun ölümü hâlinde ise, ölüm gerçekleşene kadar yapılan tedavi giderleri, kazanç kaybı, cenaze giderlerinin ve ölenin bakmakla yükümlü olduğu kişilere yapılacak yardımın, devlet tarafından karşılanması hükmü, mağdur haklarına yönelik kanun tasarısında bulunmaktadır.

İlgili kuruma başvuran mağdurun temel gereksinimleri şunlardır;

- Güven içinde olmak,
- Anlaşılma,
- Dinlenilmek,
- Mahremiyetine saygı duyulma,
- Yargılanmama,

- Suçlanmamak,
- Önemsenmek,
- Aşağılanmamak,
- Kendini ifade edebilmek,
- Tüm süreç hakkında bilgi sahibi olmak,
- Uygun tanı, tedavi ve rehabilitasyona ulaşabilmek,
- Desteklenmektir (aile, yakınlar, sağlık personeli vb.).

4.3.1. Mağdur Destek Hizmetleri Bürosu

Denetimli serbestlik müdürlüklerinde, mağdurlara yönelik hizmetleri koordine etmek ve yürütmek üzere mağdur destek hizmetleri bürosu oluşturulur. Mümkün olması durumunda büro, müdürlüğün diğer birimlerinden ve yükümlülere yönelik çalışmaların yürütüldüğü kısımlardan ayrı bir yerde kurulur. Uygun yer tahsis edilmesi hâlinde mağdur destek hizmetleri bürosu adliye içerisinde görev yapabilir. **Çünkü Denetimli Serbestlik Bürolarında mağdurlarla hükümlülerin bir araya gelmemelerine çalışılır.**

Mağdurlar hakkında mevzuatla verilen görevleri yerine getirmek, mağdurlara yönelik hizmetleri koordine etmek ve yürütmek üzere, denetimli serbestlik müdürlüğünde mağdur destek hizmetleri bürosu oluşturulmuştur.

Mağdurlara yönelik hizmetleri yürütmek üzere, mağdur destek hizmetleri bürosunda mağdur hizmetleri konusunda özel eğitim almış yeteri kadar denetimli serbestlik uzmanı ve memuru görevlendirilir. Müdürlüğün iş durumu uygun ise büroda görevli uzman ve memurlara mağdurlara yönelik hizmetler dışında başka görevler verilmez.

- Mağdur destek hizmetleri bürosunun görevleri şunlardır:
 - Mağdurların taleplerini kabul etmek ve incelemek,
 - Yardım alabileceği kişi ve kuruluşlar hakkında bilgi vermek,
 - Mağdurun talep etmesi hâlinde;
 - Yargılama süreci hakkında bilgilendirmek,
 - Psiko-sosyal destek programlarını uygulamak,
 - Mağdur destek hizmetleri bürosu, müdürlüğün yetki sınırları içerisinde mağdurlara yönelik çalışma yürüten tüm kurum kuruluş ve kişilerle tam bir koordinasyon içinde çalışır. Mağdurların bilgilendirilmelerine yönelik tanıtıcı çalışmalar yürütür.

Denetimli serbestlik müdürlüklerinin görevlerinin sayıldığı 5402 sayılı Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanunu'nda, suçtan zarar gören kişilerin karşılaştıkları psiko-sosyal ve ekonomik sorunların çözümünde danışmanlık yapmak ve bu kişilere yardımcı olmak da bulunmaktadır.

Mağdurun suç eylemi nedeniyle uğramış olduğu zararının devlet tarafından karşılanması, devletin vatandaşlarını koruma görevinin doğal bir sonucudur. İnsan haklarına saygılı bir devletin suçtan kaynaklanan zararlara karşı kişileri güvence altına alması ve bu zararları gidermesi gerekir.

Türk denetimli serbestlik sistemi, sadece suç işleyen kişilere ilişkin değil, aynı zamanda suç eylemi nedeniyle mağdur olan kişilere ilişkin görevler de üstlenmiştir.

5402 sayılı Kanun'da "suçtan zarar gören" kavramı kullanılmıştır. 5402 sayılı Kanun'un 12 ve 13'üncü maddelerinde, denetimli serbestlik müdürlüklerinin suçtan zarar gören kişilerin karşılaştıkları psiko-sosyal ve ekonomik sorunların çözümünde danışmanlık yapmak ve bu kişilere yardımcı olmak görevlerinin bulunduğu; 17'nci maddesinde ise, koruma kurullarının müdürlüklerden iletilen suçtan zarar gören kişilerin karşılaştıkları sosyal ve ekonomik sorunların çözümü ile görevli oldukları ifade edilmiştir.

5402 sayılı Kanunda suçtan zarar gören kavramının bir tanımı yapılmamıştır. 05 Mart 2013 tarihinde yürürlüğe giren Denetimli Serbestlik Hizmetleri Yönetmeliği'nde ise "mağdur" kavramı kullanılmış ve Yönetmeliğin 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (p) bendinde mağdurun tanımı yapılmıştır. Bu tanıma göre mağdur; "Kendisine veya birinci dereceden aile üyelerinden birine karşı işlenen suçun fiziksel, duygusal veya maddi sonuçları sebebiyle desteğe ihtiyaç duyan kişiyi" ifade etmektedir.

Ayrıca suçtan zarar gören gerçek veya tüzel kişi olabilir. Suçtan zarar gören kavramı, suç mağduru kavramını da içine almaktadır. Kural olarak mağdur, aynı zamanda suçtan zarar gören kişidir.

Ancak denetimli serbestlik müdürlüklerinin suçtan zarar görenin yakınlarına yardımda bulunma görevi bulunmamakta, sadece suçtan doğrudan zarar görene yardım görevi bulunmaktadır. 5402 sayılı Kanun kapsamında suçtan zarar gören, kanunun suç saydığı haksız bir fiil nedeniyle doğrudan zarara uğrayan kişidir.

Denetimli serbestlik müdürlüğüne mağdurun müdürlüğe müracaat etmesi durumunda, öncelikle mağdurun ihtiyaçları belirlenmektedir. Mağdurun talep etmesi hâlinde, mağdurlara yönelik müdahale programlarından mağdurun ihtiyacına uygun olan programın uygulanmasına başlanılmaktadır. Mağdur, destek alabileceği kurum, kuruluş veya sivil toplum kuruluşlarına yönlendirilmekte, soruşturma veya kovuşturma süreci ile ilgili bilgilendirilmektedir. Mağdurun kendisine veya birinci dereceden aile üyelerinden birine karşı işlenen suçun, ekonomik kayba yol açması, sonraki yaşantısını olumsuz etkilemesi ve bu zararın başka türlü telafisinin mümkün olmaması hâlinde, koruma kurulları bürosu bu kişileri ilgili kurum ve kuruluşlara yönlendirmektedir.

➤ **Denetimli serbestlik müdürlüklerinde mağdurlar için müdahale programları**

- Suç mağdurları temel müdahale programı
- Psiko-sosyal destek müdahale programı
- Aile içi şiddet mağdurları müdahale programı
- Cinsel şiddet mağdurları müdahale programı

➤ **Koruma kurulunun görevleri**

- Mağdurların suç nedeniyle karşılaştıkları sosyal ve ekonomik sorunlarının çözümünde bu kişileri ilgili kurum ve kuruluşlara yönlendirmek
- Mağdurlar ile ceza infaz kurumundan salıverilenlerin öğrenimlerine devam etmelerini sağlamaya yönelik her türlü tedbiri almak ve bu konuda müdürlük tarafından hazırlanan projeleri görüşme ve karara bağlamak

➤ **Kurula başvuru**

Mağdurun Koruma Kuruluna başvurabilmesi için, mağdurlar bakımından kesinleşmiş mahkeme kararı ya da soruşturma veya kovuşturma evresinde ilgili merciin yazısı istenir.

4.3.2. Adalet Bakanlığı

➤ **Koruma kurulları**

Mağdur çalışmalarıyla ilgili stratejik kararlar alır ve uygulanmasını takip eder

➤ **Cumhuriyet başsavcılıkları ve mahkemeler**

Tanıttıcı broşürlerin mağdurların ulaşabilecekleri bir yerde sergilenmesini sağlar.

➤ **Adli tıp**

Mağdurlara kısa bilgilendirme yapma görevi vardır.

4.3.3. İçişleri Bakanlığı

➤ **Kolluk Birimleri (Emniyet ve Jandarma Teşkilatı)**

- Her bir suç mağduruna haklarını ve denetimli serbestlik hizmetlerinin kendilerine sunduğu hizmetleri açıklayan bir broşür verilmesini sağlamak
- Mağdurların ifadesi failden ayrı bir odada almak
- Suç ile ilgili delilleri toplayarak, adli mercilere bildirmek
- Mağdur acil tıbbi yardıma ihtiyaç duyuyorsa uygun acil servise sevk etmek

4.3.4. Yerel Yönetimler (Valilik, Kaymakamlık, Belediye, İl Özel İdaresi, Muhtarlık)

Yerel yönetimlerin ilgili birimleri,

- Kendi görev alanlarına giren konularda yönlendirilen mağdurlara hizmet vermek
- Şube müdürlüklerine yönlendirme yapmak, ilgili broşürleri mağdura vermek

Belediyeler;

- Tanıtıcı broşürleri mağdurların ulaşabilecekleri bir yerde sergilenmesini sağlamak
- Kadın sığınma evleri açmak ve hali hazırda açık bulunan sığınma evlerinden mağdurlara hizmet vermek

4.3.5. Sosyal Hizmetler İl Müdürlükleri

Özellikle aile içi şiddet, cinsel şiddet mağdurlarına, aile danışma merkezleri, kadın sığınma evleri veya alo 183 hattı ile hizmet veren sosyal hizmetler tarafından mağdur kadınlara;

- Psiko sosyal destek verilmesi
- Durumları ile ilgili olarak alternatiflerin neler olduğu hakkında bilgi verilmesi
- Yasal haklarının neler olduğu konusunda bilgilendirme yapılması
- Sosyal yardıma ihtiyaç duyduğu noktalarda ilgili kurumlara yönlendirme yapılması ve bu yönlendirme yapılan kurumlardan birinin koordinatör görevi bulunan denetimli serbestlik müdürlükleri olması beklenmektedir.

4.3.6. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları

- Mağdurlara ayni ve nakdi yardım yapılmasını sağlar.

4.3.7. Sağlık Bakanlığı

- Denetimli serbestlik müdürlüklerine yönlendirme yapılması
- Fiziksel yaralanmaya maruz kalan ve / veya psikolojik / psikiyatrik desteğe ihtiyaç duyan mağdurlara hizmet verilmesi

4.3.8. Milli Eğitim Bakanlığı

- Mağdura ihtiyaç duyduğu rehberlik, mesleki eğitim ve öğrenimlerine devam gibi konularda gerekli yardım ve desteğin sağlanması
- Mağdurlarla çalışmada gizlilik konusunda hassasiyet gösterilmesi (Örneğin: mağdurların isteği dışında onlara ulaşım konusunda kullanılacak olan çocukların ve kendilerinin okul kayıt vb bilgilerinin gizli tutulması)

4.3.9. Barolar Birliği / Baro Başkanlıkları

- Mağdur çalışmalarıyla ilgili bir birim kurularak avukatlara eğitim verilmesini sağlar.
- Mağdurlara ücretsiz avukat ve hukuki bilgilendirme desteğini sağlar.

4.3.10. Sivil Toplum Kuruluşları

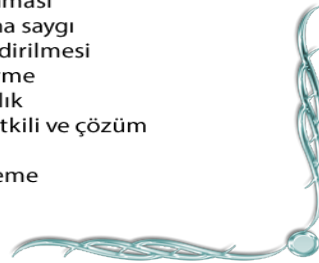
- Mevcut yardımların mağdurlara yönelik uygulanması
- Mağdurların denetimli serbestlik müdürlüklerine yönlendirilmesi

Şekil 4.1: Denetimli serbestlik müdürlüğünün kurumlar arası çalışma tablosu

- Adalet, eşitlik ve dürüstlük
- Hukukun üstünlüğü ve onarıcı adalet
 - Sosyal hukuk devleti
 - Mağdurun haklarına saygı
 - Mağdurun onuruna saygı
- Mağdurun beklentilerine duyarlılık
 - Mağduriyetin anlaşılması
- Mağdurun mahremiyetinin korunması
- Mağdurun süreci anlamlandırmasına saygı
- Mağdurların bireysel olarak değerlendirilmesi
 - Adli sürece dair etkin bilgilendirme
 - Mesleki etik ve değerlere bağlılık
- Uzmanlık ve gönüllüğe dayalı, erişilebilir, etkili ve çözüm odaklı hizmet
 - Kurumlararası işbirliğini önemseme

Fotoğraf 4.4: Mağdur Hakları Dairesi Başkanlığı mesleki ilkeler tablosu

4.4. Mağdurun Olay Sonrasında Yaşamış Olduğu Psikolojik Durumlar

Adli süreçte mağdura hizmet sunan çalışanlar mağdurlarla iletişim hâlinindedir. İletişimde mağdurların yaş, psiko-sosyal durumları, mağduriyet biçimleri, ihtiyaçları dikkate alınmalıdır. Söylenen / söylenmeyen, yapılan / yapılmayan her şeyin bir anlamı vardır.

Mağdur;

- Korku
- Kınanma ve suçlanma kaygısı
- Utanç
- Üzüntü
- Endişe
- Suçluluk duygusu
- Öfke
- Yalnızlık
- Çaresizlik duyguları içerisindedir.

Bu duygular içindeki mağdur;

- Ailesini koruma isteğine sahip olabilir.
- Bu sorunu kendisinin çözeceğine inanıyor olabilir.
- Durumu olduğundan önemsiz görüyor olabilir.
- Anlaşlamamaktan çekiniyor olabilir.
- Maruz kaldığı mağduriyetin sebebinin kendisi olduğunu düşünebilir.
- Kendisine yardım edilemeyeceğini düşünüyor olabilir.
- İntihar düşünceleri içerisinde olabilir.
- İntikam isteği içerisinde olabilir.
- Karşılaştığı şiddetin devam edebileceği korkusunu taşıyor olabilir.

4.4.1 Türkiye’de Mağdur Haklarının Gelişimi

Anayasanın 2. maddesinde, Cumhuriyet’in nitelikleri arasında “sosyal devlet ilkesi” sayılmış, 17. maddesinde; herkesin yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahip olduğu belirtilmiş, 40. maddesinde, Anayasayla tanınan hak ve hürriyetleri ihlal edilen herkesin yetkili makama geciktirilmeden başvurma imkânının sağlanmasını isteme hakkı tanınmış ve 60. maddesinde ise herkesin sosyal güvenlik hakkına sahip olduğu, Devletin bu güvenliği sağlayacak gerekli tedbirleri alacağı ve teşkilâtı kuracağı belirtilmiştir.

Türk ceza adalet sistemimize mağdur haklarının korunmasına yönelik temel düzenlemeler 2004 yılında hazırlanan ve 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile girmiştir.

Yine bu kanunlardan sonra yürürlüğe giren 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu, 5402 sayılı Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanunu, 5726 sayılı Tanık Koruma Kanunu, 5233 sayılı Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılanması Hakkındaki Kanun, 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun ve Denetimli Serbestlik Hizmetleri Yönetmeliği ile mağdur hakları konusunda uluslararası standartlarda düzenlemeler yapılmıştır.

2005 yılında yürürlüğe giren 5402 sayılı Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanunu ile denetimli serbestlik müdürlüklerine mağdur destek hizmetleri görev olarak verilmiştir.

Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu tarafından ‘merkezi ve yerel kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşlarının kadın ve çocuklara yönelik şiddetle mücadele kapasite ve imkânlarının değerlendirilmesi’ konulu, 30.05.2013 tarihli araştırma ve inceleme raporu ve Adalet Bakanlığı İç Denetim Birimi Başkanlığı tarafından hazırlanan ceza adalet sisteminde mağdur haklarıyla ilgili uygulama ve aksaklıkların tespiti ve yaşanan sorunların giderilmesi amacıyla mağdurların ceza yargılaması sırasında karşılaştıkları problemlerin irdelenmesine yönelik 28.06.2013 tarihli raporda; ülkemizde mağdurlara yönelik yapılacak hizmetleri düzenleyen ve bu hizmetleri yerine getirecek teşkilatlanmayı belirleyen temel bir kanun bulunmayışı temel eksiklik olarak belirtilmiştir.

İstanbul Sözleşmesi olarak anılan “Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi” 11.05.2011 tarihinde İstanbul’da kabul edilmiştir. Bu kapsamda; sözleşmenin etkin yerine getirilmesi için Adalet Bakanlığı merkezinde sosyal politikalar geliştirmek ve adliyelerde uygulama yaparak mağdur haklarının koordinasyonunu sağlayacak birime ihtiyaç duyulmuştur.

Anılan raporlar çerçevesinde; mağdurlara suç sonrası yaşadıkları olumsuz dönemde destek olmak, rehberlik hizmeti sunmak, suç sonrası mağduriyetler yaşamasının önüne geçmek ve benzer sair hizmetleri yerine getirmek üzere mağdur hakları alanında uzmanlaşmış, hizmet kitlesi sadece mağdurlar olan bir birimin Adalet Bakanlığı bünyesinde kurulması zorunluluğu ortaya çıkmıştır. 18 Kasım 2013 tarihinde Ceza İşleri Genel Müdürlüğü bünyesinde Mağdur Hakları Daire Başkanlığı kurulmuştur.

4.4.2. Mağdur Destek Hizmetleri

“Mağdur” kelimesi; Arapça “gadr-ğadr” kelimesinden türetilmiş olup “kadre uğramış kişi, “haksızlığa uğramış kişi” anlamına gelmektedir. Güncel Türkçe sözlükte mağdur; haksızlığa uğramış kimse, kıygın olarak tanımlanmıştır.

Bilindiği gibi, bir devletin yetki istismarını suç olarak yasaklayan ceza kanunlarının eylem veya ihmal yoluyla ihlal edilmesi nedeniyle, bireysel veya toplu olarak, fiziksel veya ruhsal biçimde yaralanma da dâhil olmak üzere manevi acılar çeken, ekonomik kayba uğrayan veya temel hakları esaslı bir biçimde zayıflayan ve bu suretle zarar gören kimseye ve birinci dereceden yakınlarına “mağdur” denilmektedir.

Mağdur kavramı içerisinde yer alan bazı mağduriyet türleri ve mağdur grupları bulunmaktadır:

- **Kırılgan grup:** Cinsel suç mağdurlarını, yaşı nedeniyle desteğe ihtiyacı olan mağdurlar ile çocuk mağdurları, şiddete maruz kalmış kadın mağdurlar ile aile içi şiddet mağdurlarını, engelli mağdurları ve terör suçu mağdurlarını ifade eder.
- **Tekrarlanan mağduriyet:** Aynı kişiye karşı belirli bir süre içinde birden fazla kez suç işlenmesi sonucu oluşan mağduriyettir.
- **İkincil mağduriyet:** Suçtan doğan mağduriyetten sonra, kurumların ve bireylerin mağdura karşı davranışlarından dolayı oluşan mağduriyeti ifade eder.

İnsan haklarında son yıllarda olumlu yönde önemli gelişmeler gerçekleştirilmiştir. Bu gelişmeler sanık veya hükümlünün soruşturma ve kovuşturma evresinde önemli haklar kazanmasına neden olmuştur. Yargılama sürecinin bir konusu da mağdurdur. Mağdurun korunması, haklarının güvence altına alınması ihtiyacı bu anlayış nedeniyle hukuk mevzuatımıza girmiştir.

Mevzuatımızda mağdur kavramı ilk kez ikincil bir düzenleme niteliğinde olan 5 Mart 2013 tarihli ve 28578 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “Denetimli Serbestlik Hizmetleri Yönetmeliğinde yapılmıştır.

Denetimli Serbestlik Yönetmeliği’nin tanımlar başlıklı 4’üncü maddesinin birinci fıkrasının (p) bendinde mağdur “**Kendisine veya birinci dereceden aile üyelerinden birine karşı işlenen suçun fiziksel, duygusal veya maddi sonuçları sebebiyle desteğe ihtiyaç duyan kişi**” olarak tanımlanmıştır.

Öteden beri klasik anlamda ceza hukukunda güçlü olan devlet karşısında güçsüz olan sanığın korunması anlayışı egemen olmuştur. Bu nedenle suçun mağduru olan kişiler göz ardı edilerek adeta ceza hukukunun “unutulan ögesi” olmuşlardır. Belirli bir suç nedeniyle mağdur olan kişiler, sanığı ön planda tutan bu anlayış nedeniyle bir kez daha mağdur edilmişlerdir.

Ancak günümüzde modern anlamda ceza hukukunda bu anlayıştan giderek uzaklaşmış ve devletler toplumsal barışın sağlanmasında failin olduğu kadar mağduru da göz önünde bulundurmaya başlamıştır.

Mağdur hakları dünyada 1980’li yıllardan sonra önem kazanmış ve bu tarihten sonra pozitif metinlerde mağdur haklarına ayrıntılı olarak yer vermeye başlanmıştır. Ülkemiz de 2000’li yıllarda yaptığı yasal düzenlemelerle bu anlayışa ayak uydurmuş ve suç mağdurlarına gereken önemi vermeye başlamıştır. Dünyada ve ülkemizde yaşanan bu gelişmeler karşısında, sanık hakları konusunda nitelikli çalışmalar yürüten İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu, mağdur hakları konusunu da önemli ve gelişmekte olan bir insan hakkı olarak niteleyerek ele alma gereği duymuştur.

Ayrıca başta çocuklar olmak üzere tüm kırılgan grupların adalete erişimlerinin güçlendirilmesi, maddi hakikatin ortaya çıkarılabilmesi ve ikincil örselenmelerinin engellenebilmesi için ifade ve beyan verme süreçlerinin bu kişilerin mevcut fiziksel, zihinsel ve psikolojik durumlarına uygun özel ortamlarda yürütülmesi gerekmektedir. Özel

ortamlarda ifade ve beyanlarının alınması gerektiği veya fail ile yüz yüze gelmesinde sakınca bulunduğu değerlendirilen hallerde “çocuğun üstün yararı” ilkesi gözetilmek suretiyle öncelikli olarak mağdur, tanık ve suça sürüklenen çocuklar, cinsel suç ve aile içi şiddet suçu mağdurları ile diğer kırılgan gruba dahil mağdurlarla uygun ortam ve yöntemle görüşme yapılmasını, ikincil örselenmenin önlenmesini, korunma ihtiyaçlarının tespitini ve ilgili hizmetlere yönlendirilmesini sağlamak suretiyle adalete erişimlerinin güçlendirilmesine katkı sağlamak amacıyla, adliyeler bünyesinde özel bir alan olarak adli görüşme odalarının kurulması, işlerlik kazanması, ilgili personelin görev, yetki ve sorumlulukları ile bu odaların işleyişine ilişkin usul ve esasları düzenlenmiştir.

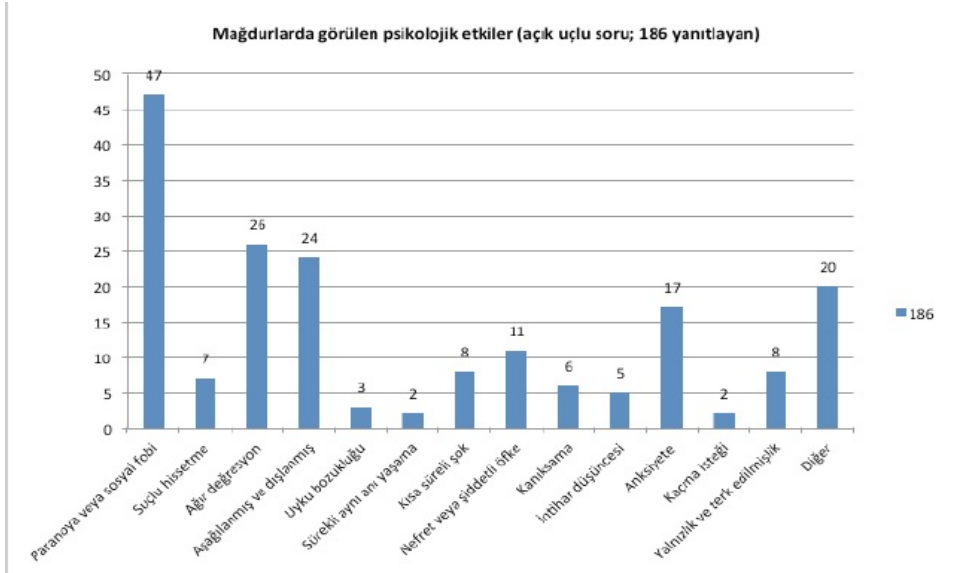
Görüşme odası, görüşme yapılan kişi ile uzmanın sesli ve görüntü kaydı alınarak birebir görüşme yapabileceği adli görüşme odası bölümüdür. Görüşme odasında genel asgari standartlara ek olarak mümkün olduğu ölçüde odanın adli görüşme amacına uygun olarak mümkün olduğunca sade bir şekilde tasarlanması ve mobilyalar seçilirken farklı yaş gruplarından görüşme yapılan kişilerin ihtiyaçlarının dikkate alınması, yüksek kaliteli görüntü kaydı ve aktarımı yapabilecek en az iki kamera bulundurulması, kameraların görüşme yapılan kişi tarafından fark edilmeyecek şekilde odanın iki köşesine, bir tanesi odanın tümünü görebilecek, diğeri ise gerektiğinde görüşme yapılan kişinin beden diline, yüz ve mimiklerine yakın çekim yapabilecek şekilde konumlandırılması standartlarına sahip olması gerekmektedir. Yüksek kaliteli ses kaydı ve aktarımı yapabilecek mikrofon ve kulaklık sisteminin bulundurulması ve görüşme yapılan kişinin dikkatini çekmeyecek şekilde konumlandırılması, oda içindeki cihaz ve donanımın SEGBİS ve UYAP ile tam uyumlu olması, oda içindeki cihaz ve donanımın kullanımının görüşme sürecini kolaylaştıracak basitlikte olması, gözlem odası ile görüşme odası arasında ses ve görüntünün kamera ile aktarılması, gerektiğinde görüşme yapılan kişinin yaşına uygun bir şekilde kendisini ifade etmesini kolaylaştıracak oyuncak, boyama kalemleri, kağıt-kalem gibi materyallerin temin edilmesi, odanın kapısına içeride görüşme yapıldığını belirten bir uyarının asılması gerekmektedir.

4.4.3. Mağdur Psikolojisi

Herhangi bir suçtan mağdur olanların yaşadıkları psikolojik durumlardan bazıları şu şekilde açıklanabilir.

- Zanlı ile karşılaşma korkusu
- Dava süresinin uzaması korkusu
- Tekrarlanan sorgulamalar ifade alınmalar
- Sorgulamanın beklenmesi
- Hukuksal belirsizlikler
- Davaya mesafe

Mağdurun korunması ve yaşadığı psikolojik sorunların azaltılması için çeşitli tedbirler alınabilir. Önleyici tedbirlerin sağlanması mağduriyetin önüne geçilebilir. Yerleşim yerleri, aydınlatma, sık kontrol ve devriye görevi, mobese, başarılı kayıt tutma gibi gelişen teknolojik olanaklar da koruma imkânlarını güçlendirmektedir. Suçu önlemek, suç işlendikten sonra cezalandırılmasından daha çok istenen bir şey olmalıdır.

Şekil 4. 2: Mağdurların yaşadıkları psikolojik sorunlar anketi

4.4.4. Mağdurun Suç Sonrası Sıkıntıları

Çağdaş toplumlarda suçun yarattığı etkiler ve suçun topluma maliyeti çok tartışılmakla beraber, suçun suç mağdurları üzerindeki etkileri çok da fazla bilinmemektedir. Mağdurlar üzerinde yapılmış çalışmalar etik bazı nedenlerle gerçek durumu yansıtamamaktadır.

Bir suçun mağduru olan kişinin fiziksel ve psikolojik pek çok sıkıntısı olabilmektedir. Mağduriyet sürecini genelde aşagılama ve kayıp duygulan izler.

Kayıp maddi olabileceği gibi, bazı manevi değerlere bağlı olarak da ortaya çıkabilir. Malı çalınan ya da dolandırılan bir mağdurun kaybı maddidir. Cinsel saldırıya uğrayan bir genç kızın ise kaybı daha çok manevidir. Hiç kimse, onca kişi arasından seçilip de mağdur olmuş olmayı kendine yediremez. Bu, kişilerde psikolojik sıkıntılara neden olur. Ayrıca suçun yol açtığı hastalıklarda söz konusu olabilir. Örneğin yaralama suçunun mağdurunda bazı bedensel hastalıklar, sakatlıklar kalabilir ya da cinsel saldırı nedeniyle mağdura AİDS, sarılık ya da başka bir sâri hastalık bulaşabilir.

Çocuklar fiziksel özellikleri ve bilişsel düzeyleri nedeniyle kendilerini koruyamayacak durumda olmaları ve büyüklerin bakımına muhtaç olmalarından dolayı suça karşı korumasızdırlar. Çocuklar daha çok ihmal ve istismar nedeniyle suç mağduru olmaktadır. Bunlardan en yaygını ve en hassasiyet gerektireni cinsel istismar ve aile içi şiddettir.

Suç mağduru kadınlar;

- Utanma
- Başarısızlık hissi
- Suçluluk, yetersizlik hissi, değersizlik hissi ve düşük benlik saygısı
- Yeme bozuklukları
- Konsantrasyon güçlüğü

- Düşük özgüven
- Fiziksel şiddete bağlı olan rahatsızlıklar (sağırılık, yaralar, dişlerini kaybetme, kemik kırıklıkları, çürükler) yaşayabilmektedirler.

Yaşlı bireyler daha duygusal olmaları, hızlı hareket edememeleri ve reflekslerinin gençlere oranla zayıflaması nedeniyle kapkaç, yankesicilik ve dolandırıcılık suretiyle hırsızlık gibi suçlara maruz kalmaktadırlar. Yaşlılara yönelik suçlar genellikle yaşlı vatandaşlarımızı tanımayan yabancılar tarafından işlenen suçlardır. Aile içi veya tanıdıklar tarafından işlenen suçlar genellikle fiziksel şiddet, tehdit, zorla eşya ve paraların alınması, mülkiyet devri ve nadiren görülse de cinayet ve cinsel istismardır.

Yaşlı kişilerin, suç mağduru olması hâlinde uğradıkları fiziksel, duygusal ya da ekonomik zararların diğer mağdur gruplarına göre telafisi daha zordur. 65 yaşın üzerindeki kişinin fiziksel olarak zarar görmesi hâlinde tıbbi tedavi süreci daha uzun sürmektedir. Bununla beraber, fiziksel ya da psikolojik travmanın asla tedavi edilmeme durumu da mümkündür. Yaşlı insanlar genellikle emekli statüsünde olup sabit bir gelirleri olduğu için bir ekonomik zararın söz konusu olması hâlinde mağduriyet daha da artmaktadır. Ayrıca yaşlı mağdurlar, birlikte yaşadıkları veya kendilerine bakım veren kişiler tarafından reddedilme, ihmal edilme, terk edilme, tekrar şiddete maruz kalma gibi kaygıları / korkuları sebebiyle çoğunlukla yaşadıkları travmalar ve olaylar hakkında konuşmaktan kaçınırlar. Yaşlı mağdurlar, içinde buldukları yaş dönemi, bu yaş döneminin özellikleri ve yaşadıkları suç olayının getirdiği olumsuzluklar eklendiğinde hassas bir yaklaşıma ihtiyaç duymaktadırlar.

Engellilik, insan bedeninde psikolojik, anatomik veya fiziksel bir yoksunluğu içerdiği için engellilerin suç karşısındaki durumu engelli olmayan bireylere göre farklılık arz etmektedir. Engelli bireyler engelleri nedeniyle suç için daha kolay hedef hâline gelmektedirler.

Özellikle zihinsel engelli bireyler; iyi / kötü ayrımını tam olarak gerçekleştirememeleri, zaman ve mekân algılarındaki eksiklikler, kendilerine karşı sergilenen herhangi bir davranışın mahiyetini tam olarak anlayamamaları sebebiyle mağdur edilmeye açıktırlar. Engelli olma, suçlunun yakalanması için gerekli bilgileri yetkili mercilere iletmeyi engelleyebildiği gibi engelli bireyi suç için bir araç hâline de getirebilmektedir.

4.4.5. Mağdurda Suç Sonrası Oluşabilecek Hastalıklar ve Sendromlar (Belirtiler)

Suç anında veya suçun öğrenilmesinden sonra mağdurlarda pek çok fiziksel reaksiyon ortaya çıkabilir. Örneğin adrenalin yükselir, kalp atışlarında hızlanma, hiperventilasyon (aşırı hızlı soluk alıp verme), titreme, ağlama, duygu kaybı ya da duygularda artma, donma, ya da olayları ağırlatılmış şekilde (slowmotion) yaşama, ağızda kuruma olur. Bunların hepsi derhal değil, tehlike geçtikten çok sonra ya da suça ilişkin anılar hatırlandıkça ortaya çıkabilir.

Mağdurda suçtan kaynaklanan bedensel zararlar hemen görülebilir. Özellikle yüzde olanlar; kırık burun, elmacık kemiği, çene kemiği, gözlerde morarma, çürükler, ezikler, tırmık, kesik ve çizikler hatta kemik kırıkları ilk dikkati çeken noktalardır. Ancak bu tüm suçlar için söz konusu değildir. Bazı tip suçlarda bu tür bedensel belirtiler ilk bakışta görülmeyebilir. Örneğin, bazı cinsel saldırı suçlarında yukarıda sayılan belirtiler bulunmamakla beraber, suçun yine bedensel sonuçları arasında sayılabilecek zührevi hastalık bulaşması ya da istenmeyen bir gebelik söz konusu olabilir.

4.4.6. Mağdurun Suç Sonrası Kişisel Sorunları

Mağdurun kendisini değerlendirmesi suçtan önce ve sonra farklı olmaktadır. Suç mağduru olmamış deneklerin benlik sorunları yüzde 10 iken, bu oran suçtan sonra yüzde 40–50, hatta daha fazla olabilmektedir. Örneğin; mağdurlar kendilerini değersiz bulmaktadırlar.

Kronik mağdurlarda ise huzursuzluk ve hiperkinetik tutum çokça görülmektedir. Ayrıca yoğunlaşma bozukluğu ve dürtüleri kontrol altında tutma yeteneğinde azalma belirgin özellikleridir. Böyle olduğu hâlde mağdur çevresi tarafından reddedilmekte, desteğe en fazla gereksinimi olan bu dönemde, dışlanmaktadır.

Kronik mağdurların ilk mağduriyetlerinden önce dahi bireysel ve toplumsal ilişki kurmaktan kaçındıkları ve yalnızlığı tercih ettikleri görülmektedir.

Suç mağduru olan kişinin topluma ve diğer insanlara karşı tutumunda bir farklılaşma olmaktadır. Bu ilk mağduriyetten sonra ortaya çıkar, bilinçli olabileceği gibi bilinçdışı da olabilir.

Kronik mağdurlarda daha çok şizoid ve depresif bir kişilik görülmektedir. İlk kez mağdur olanlarda ise obsesif-kompulsif bir yapı söz konusudur. Depresif yapıdaki kronik mağdurlarda suçluluk duygusu ve bilinçsiz olarak kendini cezalandırma saptanmıştır.

Suç mağdurlarında genelde birden fazla savunma mekanizması gelişmektedir. Savunma mekanizmaları, bilinçsiz olarak gelişir ve dürtüler, anksiyeteler (endişe) ve çatışmalara karşı kendini korumaya yönelik olarak oluşur.

4.4.7. Mağdurun Terapisi

Mağduriyet farklı kişileri değişik biçimlerde etkiler. Mağdurlarda bazı ortak özellikler olmakla beraber, homojen bir grup olduklarını söylemek zordur. Kişilik özellikleri, sosyal beceriler ve diğer özellikleri nedeniyle, tüm krizlerde olduğu gibi mağdur olmanın yarattığı sorunlarla başa çıkmak kişiden kişiye farklılıklar gösterir. Ancak öncelik yıkılmış bazı inanışlarla başa çıkmaktadır. Kişi suç mağduru olana kadar yaşadığı ortamı güvenli görme eğilimindedir. "Bana bir şey olmaz." diye düşünür. Öyle olmadığını görmüş olmak önemli bir travmadır. Mağdurun buna alışması oldukça uzun bir zaman alacaktır. Bunun süresi mağdurun bireysel özelliklerinin yanında, işlenmiş olan suça göre de farklılık gösterir. Örneğin bedensel zarara ve yaşamsal tehlikeye yol açmış olan suçlarda mağdurlardaki

sıkıntılarının uzun süreli olduğu gör÷lmektedir. Suç mağdurlarının yaşadıkları sorunlar, onların psiko-analitik tedavi görmelerini gerektirmektedir.

Bir suçun mağduru olma, o kişinin yaşamının bir bölümüdür. Mağdurun yaşadığı olay, taşıdığı kişilik özellikleri de dikkate alınarak değerlendirilmelidir. Sıkıntılarına teşhis koymak ancak bu şekilde mümkündür. Mağdurlar hakkında, aynen hastalar gibi, klinik teşhis verileri ayrıntılı bir şekilde toplanmalıdır. Yalnızca cinsel saldırı suçları mağdurları açısından sistemli olarak toplanmış veriler bulunmaktadır.

Özellikle suçun mağdur üzerinde yarattığı sosyal, hukuki ve psikolojik etkiler tüm suç türleri için ayrıntılı olarak belirlenmelidir; terapi ancak bu şekilde başarılı olabilir. Psiko-analitik bir terapi için psikonörotik ve psiko-somatik semptomlar belirlenmeli, bundan sonra hastalığa teşhis konulmalıdır. Semptomların devam süresi, hastanın yaşı, zekâ durumu, acıların yoğunluğu ve tedavi için gerekli diğer bilgiler mutlaka yararlı olacaktır.

- Mağdurlar, muhakemeye katılmak ve gidişatı ve sonuçları hakkında daha fazla bilgi istemektedirler. Almanya'da yapılmış olan bir araştırma hem mağdur olanların hem de mağdur olmamış kişilerin ceza muhakemesindeki rollerinin yalnızca tanıklık etmenin ötesine geçmesi gerektiğini ortaya koymuştur.
- Mağdurlar, kendilerine saygı gösterilmesini ve adil davranılmasını istemektedirler.
- Mağdurlar, kaybettiklerinin hem maddi hem de manevi olarak geri verilmesini, ayrıca kendilerinden özür dilenmesini beklemektedirler. Gerçekten de suçlu işlediği suçtan dolayı pişman ve üzgün olduğunu ifade ederse bu mağdurda olumlu bazı duygulara yol açar ve kanımızca failin suç işlemekle kötü bir şey yapmış olduğu bilincine sahip olması, utanç duyması, onun bir daha suç işlememesini de sağlayabilir.

4.4.8. Mağdurun Psikolojik Sorunlarının Giderilmesi

Son zamanlarda kriminoloji ve viktimoloji alanında yapılmış yayınlar, kişilerin yaptıklarından utanç duymaları ve bu suretle toplumla yeniden bütünleşmelerinin sağlanması bağlamında bazı fikirler ileri sürmektedir.

İşte failin mağdura, pişmanlığını ifade etmesi bu etkiyi azaltmaya da yardımcı olacaktır. Hukukumuzda da çağdaşlaşma çabaları bağlamında Yeni Ceza Kanunu çeşitli hükümlerle suç kurbanının mağduriyetinin giderilmesine olanak sağlamıştır.

Örneğin kısa süreli hapis cezasının seçenek yaptırımı olarak ertelemede ve etkin pişmanlık hallerinde mağdurun zararını giderilmesi kurumunu düzenlemektedir. Yeni Ceza Muhakemesi Kanunu (2005)da her aşamada mağdura tanıdığı haklarla oldukça önemli adımlar atmıştır. Özellikle CMK madde 234 ve devamı maddeler, suç işlendiğine ilişkin kuşkunun belirmesi ile hem soruşturma hem de kovuşturma aşamalarında mağdura bazı haklar tanımaktadır.

Bir suçun mağduru olan kişinin, fiziksel ve psikolojik pek çok sıkıntısı olabilmektedir. Hiç beklemediği bir anda bir suç nedeniyle mağduriyete uğrama, kişilerde psikolojik sıkıntılara neden olmaktadır. Ayrıca suçun yol açtığı hastalıklar da söz konusu olabilmektedir. Mağdurun yürütülmekte olan soruşturma veya kovuşturma sürecine ilişkin bilgilendirilmesi, haklarını kullanması, kendisini güvende ve desteklenmiş hissetmesi sağlanmalıdır.

Mağdurlar, genellikle suçun olumsuz sonuçlarına katlanmak zorunda kalmaktadırlar. Bunun önüne geçmek için denetimli serbestlik müdürlüklerinde görevli uzman personel tarafından, mağdurlara psiko-sosyal destek sağlanabilmektedir. Denetimli serbestlik müdürlükleri tarafından verilen psiko-sosyal yardım ve danışmanlık hizmeti ile mağdurun suç işlenmeden önceki psikolojik durumuna ve sosyal düzenine tekrar kavuşması sağlanarak suç yarattığı etkilerden kurtulmasına yardımcı olunmaktadır. Mağdurların suç nedeniyle maddi kayıplarının telafisi ve ekonomik sorunlarının çözümü noktasında ise koruma kurulları aracılığı ile yardımcı olunmaktadır.

2005 yılında yürürlüğe giren 5402 sayılı Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanunu ile denetimli serbestlik müdürlüklerine görev olarak verilen mağdur destek hizmetleri alanında, on bir yıllık bir uygulama tecrübesi bulunmaktadır. Mağdurların bilgilendirilmesi, müracaatlarının sağlanması, mağdurlarla çalışma, mağdurlara yönelik müdahale programlarının uygulanması, mağdur destek hizmetlerinde çalışan personelin eğitimi gibi konularda yöntemler geliştirilmekte, uygulanmakta ve hayata geçirilmektedir.

Suçun insan psikoloji üzerindeki etkisi doğal veya insan eliyle gerçekleşen felaketlerden büyük olabilir çünkü suçu işleyen kişiler bu eylemi zarar vermek niyetiyle gerçekleştirirler. Suçun psikolojik sonuçları olaydan uzun bir süre sonrada devam edebilir.

4.4.9. Suçtan Sonra Mağdurun Olası Psikolojik Duyguları

Mağdurların bir suçta maruz kalmasından sonra aşağıdaki duyguları ve durumları kuvvetle hissetmeleri son derece normaldir.

- Kaygı ve korku
- Öfke
- Şok ve inanmama
- Üzüntü, yas ve çaresizlik hissi

Mağdurlar, korkudan titreyebilir ve kolayca korkutulabilir. Suçu işleyen kişiye, yardım edenlere polise, arkadaşlarına, ailelerine veya kendilerine karşı kızgınlık hissedebilirler. Hissizleşmiş ve suçun etkisinden sıyrılmış gibi görünebilirler. Ağlayıp hıçkırabilirler. Bu duyguların yoğunluğu ve üzerinde hiçbir kontrolün bulunmaması mağdurlar ve onlara yardımcı olan kişiler için ezici gelebilir.

Pek çok mağdur, olan bitenden dolayı kendisini suçlar. İşlenen suçta kendilerinin sebep olduğuna inanırlar. Örneğin: Evlerinin güvenli olmadığını veya şiddeti kendilerinin kıskırttığını düşünürler.

Suçluluk duygusu olumsuz bir durum olarak algılsa da mağdur için olayı anlama ve yeniden yapılandırma çabasını da temsil eder; böylece aynı durum tekrar yaşanmayacaktır. Eğer mağdur kendi davranışının suçta sebep olduğuna inanırsa bu durum mağdura kontrolün tekrar onun eline geçtiği hissini verir çünkü suçun tekrarını önlemek için kendi davranışlarını değiştirmesi yeterli olacaktır.

Bir kere mağdur olmak kişilerin tekrar mağdur olma korkularını artırır. Aslında bu çok mantıklı bir sonuçtur çünkü tekrarlayan mağduriyetler sık görülür. Mağdurlar aynı kişinin veya bir başkasının suçu tekrar işleyeceğinden ve bu defa olayın etkilerinin çok daha ağır olacağından korkabilirler.

Bir ağır gasp mağduru şöyle demiştir: “Olaydan sonra daha çok tetikteyim, öncekine kıyasla çok daha fazla... Bu olay hâlâ kafamı meşgul ediyor, biri evime girip bana tekrar saldırabilir... Bunun yüzünden aynı olayın tekrar benim veya bir başkasının başına gelebileceğini düşünüyorum...”

“Dünyanın tahmin edilebilir, adil bir yer olduğu ve diğer insanların güvenilebilir oldukları varsayımı” suçun sonucunda paramparça olabilir.

Suçtan dolayı zarar uğrayan kişiler, belirli grup veya kişileri suçlayabilirler (Örneğin; hükümlü, olaya tanık olanlar, polis, genel anlamda toplum, gençler veya diğer insanlar). Bu durum kişinin ileride bu gruplar ya da kişilerle yaşayacağı ilişkileri olumsuz etkileyebilir.

Geçmişe dönüşler (Flashback) yaşanan deneyimin hatıralarıdır. Sadece bir hatıra olmanın ötesinde nabzın hızlanması gibi bazı fiziksel reaksiyonlarda doğurabilirler.

Tetikleyen olaylar ve geriye dönüşler kişinin, olayın, duygusal etkilerini aynen ilk seferinde olduğu gibi kuvvetli bir biçimde hissetmesine neden olabilir. Geriye dönüşler bir suçun ardından sıklıkla görülürler ancak pek çok kişide saldırıdan haftalar sonrada fark edilir bir biçimde azalır.

Mağdurların suçtan duygusal etkilenmeleri, fiziksel etkilerini sonradan ortaya çıkarabilir. Örneğin korku ve kaygı; huzursuzluk, titreme, nefes darlığı, hızlı nabız, bulantı, odaklanma güçlüğü, uykuya dalma veya uyanık kalma sorunu şeklinde etkiler oluşturabilir.

Suçun, mağdurun davranışlarını da etkileme olasılığı da vardır. Bu durum suçun işlenmesinden hemen sonra ortaya çıkabileceği gibi bir süre sonrada kendini gösterebilir. Suçun mağdurun davranışları üzerindeki etkisi aşağıdakileri içerebilir;

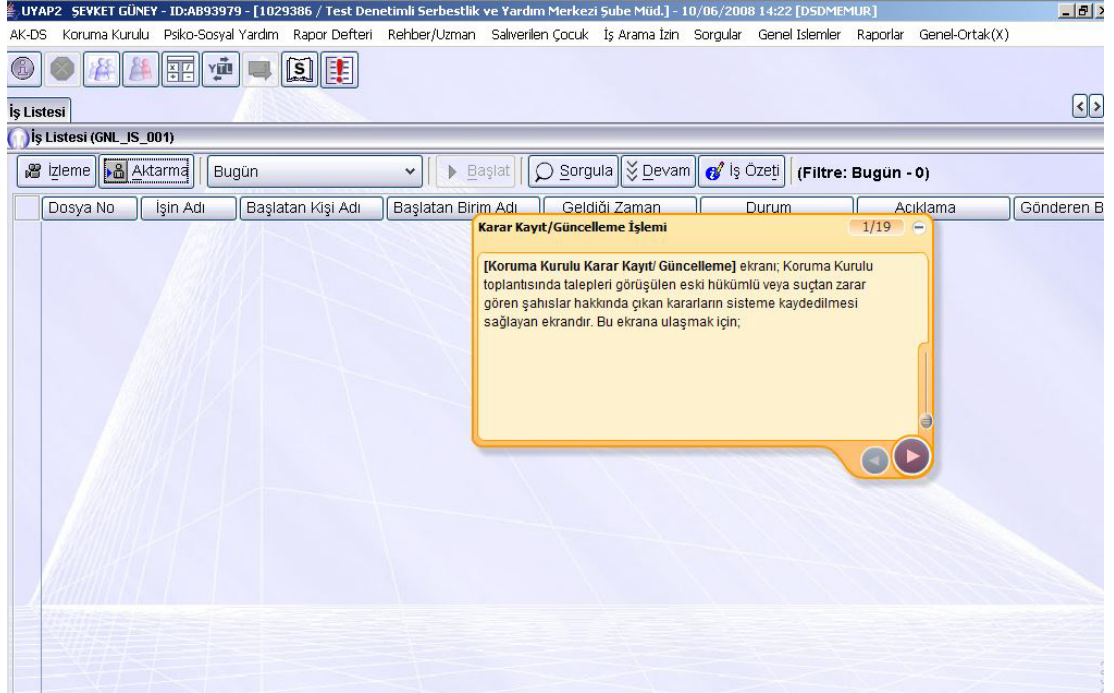
- Mağdurlar genelde suçla ilgili kişi ve mekânlardan kaçınırlar, kendi evleri dâhil (suç evin içinde ve yakınında gerçekleşiyse).
- Kendisine suçu hatırlatan bölge, durum ve kişilerden kaçınma
- Sosyal temastan kaçınma
- Davranış veya dış görünüşlerini değiştirmeye çalışma
- Mağdurlar bazen başa çıkma mekanizması olarak ve duygusal acılarını hafifletmek için alkol veya uyuşturucu madde kullanırlar.

Mağdurlar kendilerini suçlayabilirler veya suçtan dolayı diğer kişilere daha az güvenip daha az arkadaşlık ilişkisi kurabilirler.

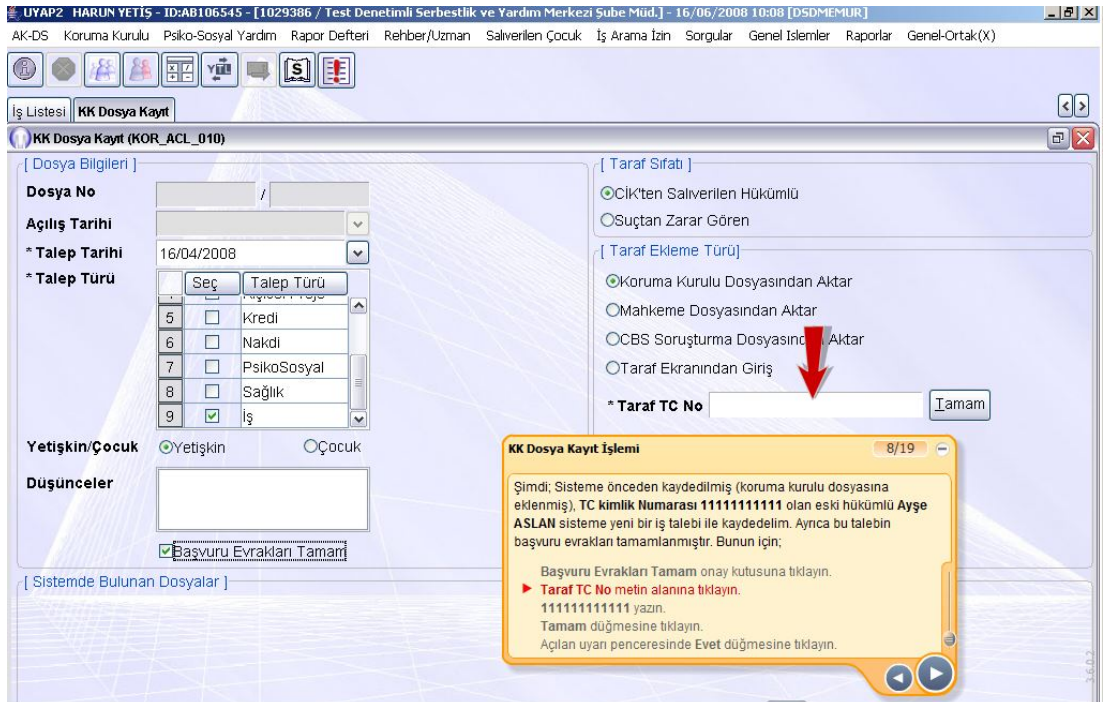
4.5. Mesleki Programda Mağdur Destek Hizmetleri

Mesleki Program (UYAP) uygulamalarında mağdurlarla ilgili menüler, mağdur taleplerinin alınması, değerlendirilmesi ve ilgili birimlere iletilmesiyle sınırlıdır. Denetimli serbestlik bürolarında bu alanla ilgili birim koruma kurulu olarak belirlenmiştir. Mağdur talepleriyle ilgili temel büro koruma kurulu iken kimi kamu kuruluşları ve sivil toplum kuruluşları da bu konuyla ilgili çalışmalar yürütmektedirler.

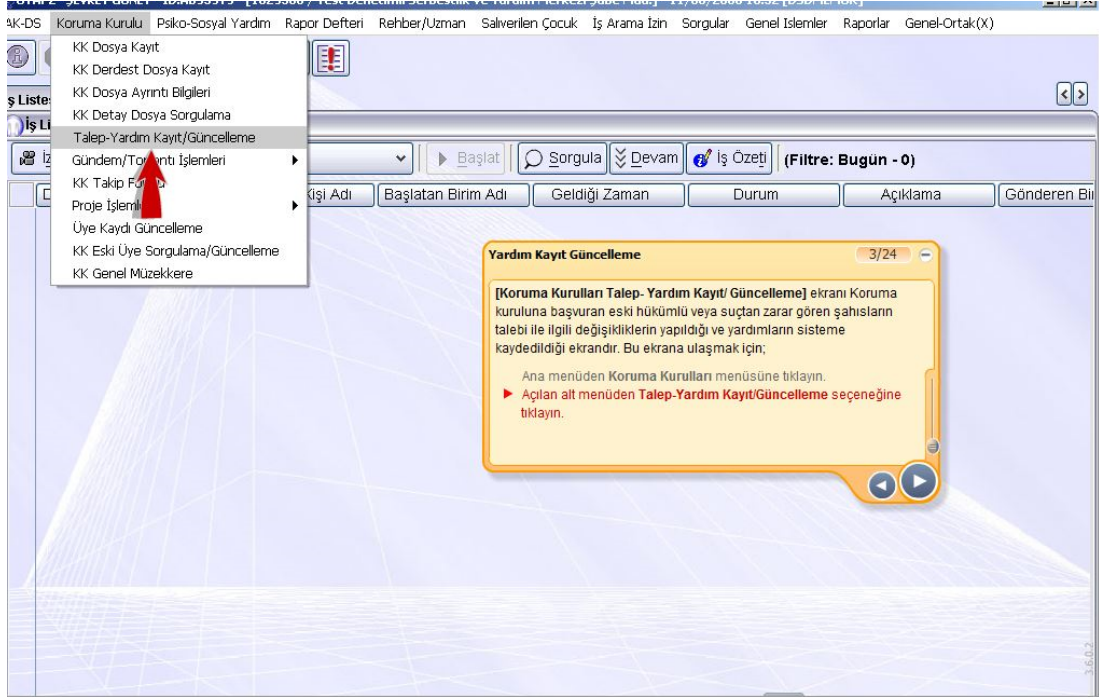
Aşağıda verilen UYAP ekran görüntüleri, mağdur kayıtlarının güncellenmesi, taleplerin alınması ve taleplerin yerine getirilmesi ile ilgili mesleki program görüntüleridir.

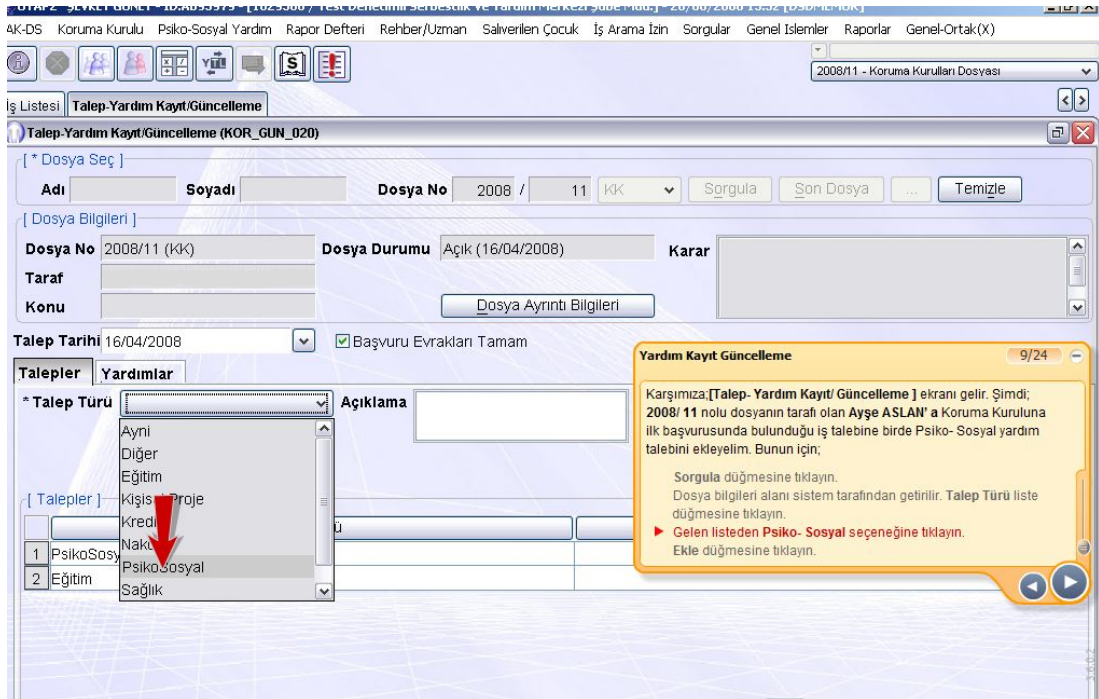
Fotoğraf 4.5: Koruma Kurulu mağdur kayıt güncelleme ekran görüntüsü

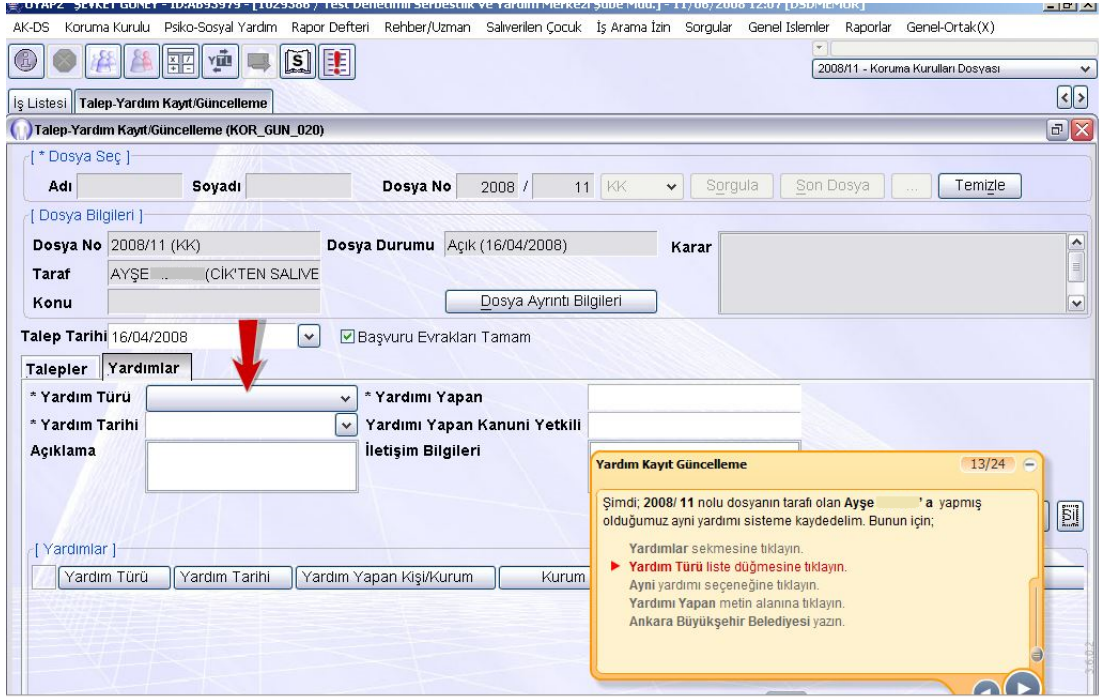
Fotoğraf 4.6: Koruma Kurulu mağdur T.C. numaralı kayıt güncelleme ekran görüntüsü

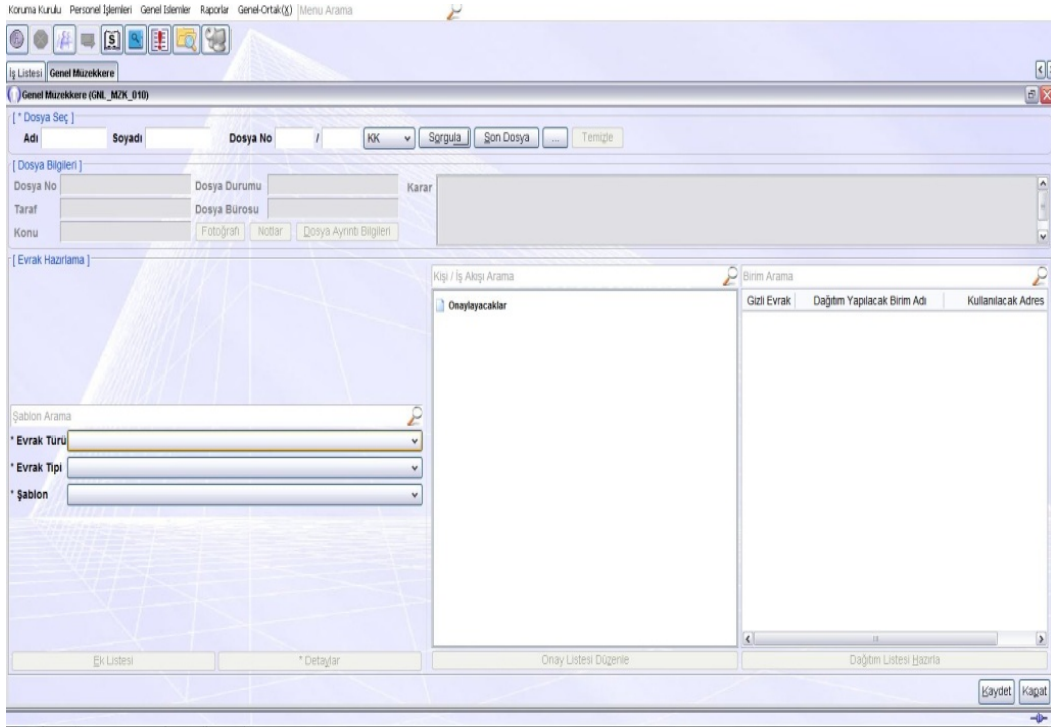
Fotoğraf 4.7: Koruma Kurulu mağdur talep kayıt güncelleme ekran görüntüsü

Fotoğraf 4.8: Koruma Kurulu psiko-sosyal yardım talep kayıt güncelleme ekran görüntüsü

Fotoğraf 4.9: Koruma Kurulu aynı yardım talep kayıt güncelleme ekran görüntüsü

Fotoğraf 4.10: Koruma Kurulu genel müzekkere kayıt güncelleme ekran görüntüsü

Koruma Kurulu | Personal İşlemleri | Genel İşlemler | Raporlar | Genel-Ortak(1) | Menu Arama

İş Listesi | KK Dosya Kayıt

KK Dosya Kayıt (KOR_ACL_010)

[Dosya Bilgileri]

Dosya No

Açılış Tarihi

* Talep Tarihi

* Talep Türü

Seç	Talep Türü
☐	Aynı
☐	Eğitim
☐	İş
☐	Kişisel Proje
☐	Kredi
☐	Nakdi

Yetişkin/Çocuk

Yetişkin Çocuk

Düşünceler

Başvuru Evrakları Tamam

[Taraf Sıfırı]

Çıkıktan Salıverilen Hükümlü

Suçtan Zarar Gören

Denetimli Serbestlik Hükümlüsü

[Taraf Ekleme Türü]

Koruma Kurulu Dosyasından Aktar

Mahkeme Dosyasından Aktar

CBS Soruşturma Dosyasından Aktar

Taraf Ekranından Giriş

* Taraf TC No

[Sistemde Bulunan Dosyalar]

Evrak Aktarma İşlemleri | Dosya Ayrıntı Bilgileri | İzaydet | Kağat

Fotoğraf 4.11: Koruma Kurulu suçtan zarar gören kişi talep ekranı

Âhide Olması Gereken Meziyet: Sözünde ve özünde adaletli olma

Osmanlıların ilk Şeyhülislamı Molla Fenari (1350 - 1431) Şeyhülislam olmadan önce Bursa kadısı idi. Onun kadılığı sırasında bir adam pazardan at satın alır. Fakat alışverişin hemen arkasından atın hasta olduğunu fark eder. Atı geri vermek ister ama satın aldığı adam zorluk çıkarır, atın hastalığını kabul etmez diye önce kadıya gidip resmî kanaldan işi sağlama bağlamak ister. Mahkemeye gittiğinde Kadı Molla Fenari'yi yerinde bulamaz. İşini ertesi güne bırakır. Fakat at, o gece ölür. Adam ertesi gün olanları kadıya anlatır, mağdur olduğunu, ne yapması gerektiğini sorar.

Molla Fenari: "Senin zararını ben ödeyeceğim." der.

Adam hayretle kadıya bakar: "Niçin siz ödeyeceksiniz? Konuyla hiçbir ilginiz ve suçunuz yok ki..."

Molla Fenari: "Evet, öyle görünüyor ama aslında benim de suçum büyük. Eğer sen dün makamıma geldiğinde ben yerimde olsaydım, olaya müdahale eder, atı geri veririr, paranı iade ettirirdim. At da sahibinin elinde ölmüş olurdu. Bu imkân şimdi yok oldu. Senin zararına benim makamımda bulunmayışım sebep olduğu için zararını ben ödeyeceğim." der ve zararı öder.

- Okuduğunuz bu hikayeye uygun bir başlık yazınız.
- Siz bu hastalıklı atı satın alan adamın yerinde olsaydınız davranışlarınız aynı olur muydu? Neden?

UYGULAMA FAALİYETİ

Aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek ülkemizde suç mağdurları insanların sosyal-ruhsal-hukuki ve ekonomik yardım alabilecekleri kamu kuruluşları hakkında bir rapor hazırlayınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Mağdurların haklarının neler olduğunu kanun-tüzük-yönetmelik kaynaklarından araştırınız.	➤ UYAP mevzuat bankasından faydalanabilirsiniz.
➤ Mağdur haklarının kullanmasının toplumsal barışa katkısını denetimli serbestlik bürolarından araştırınız.	➤ Denetimli serbestlik bürolarını ziyaret ederek yardım alabilirsiniz.
➤ Denetimli serbestlik müdürlüklerinden iş birliği kurulan devlet ve sivil toplum kuruluşlarının isimlerini araştırınız.	➤ Mağdur Hakları Daire Başkanlığı İnternet sitesinden faydalanabilirsiniz.
➤ Sivil toplum kuruluşlarından yaptıkları destekleri ve kapasitesini araştırınız.	➤ Sivil toplum kuruluşlarının internet sitelerinden faydalanabilirsiniz.
➤ Terör mağdurları için alınan mağdur koruma kararlarını araştırınız.	➤ Terörle Mücadele Kanunu'nun maddelerinden yararlanabilirsiniz.
➤ Kamu sivil kuruluşlarının mağdurlara yönelik yaptıkları-yapmaları gereken çalışmaları raporlaştırınız.	➤ Hazırladığınız raporu arkadaşlarınıza sununuz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

1. () Mağdur destek hizmetleri bürosunun görevlerinden birisi, mağduru yargılama süreci hakkında bilgilendirmektir.
2. () Mağdurların olası psikolojik tepkilerinden birisi de, suçla ilgili kişi ve mekânlardan kaçınmalarıdır.
3. () 5402 sayılı Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanunu'nun hükümlerinde; koruma kurullarının, suçtan zarar gören kişilerin karşılaştıkları sosyal ve ekonomik sorunların çözümünde yardımcı olma görevleri bulunmamaktır.
4. () Suçtan sonra mağdur kaygı ve korku, öfke, şok ve inanmama gibi duygular içerisinde olabilir.
5. () Denetimli serbestlik hizmetlerinin yönetmeliğinde mağdur “kendisine veya ikinci dereceden aile üyelerinden birine karşı işlenen suçun fiziksel, duygusal veya maddi sonuçları sebebiyle desteğe ihtiyaç duyan kişi” olarak tanımlanmıştır.
6. () Aile içi şiddet mağdurlarının pek çoğu bunu kişisel bir sorun olarak nitelendirir, kimsenin bilmesini istemez, polise gitmez.
7. () Mağdurun hassas olduğu davalarda tekrar tekrar dinlenmesi sağlanmalıdır.
8. () Viktimizasyon oranlarının, kırsal bölgelerde oturanlar açısından düşük, kentlerde oturanlar açısından ise yüksek olduğunu belirlenmiştir.
9. () Suçluların yakalanması, yargılanması, hüküm giymesi ceza adalet sisteminin temel varlık nedenidir.
10. () Sosyoloji bilimi; insan davranışını ve bilişsel süreçlerini bilimsel olarak inceleyen bilim dalıdır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise “Modül Değerlendirme” ye geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyunuz ve doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Denetimli serbestlik hizmetleri yönetmeliğine göre gelen evrak bürosu denetimli serbestlik kararlarına ilişkin ilanları, mahkeme kararları ya da Cumhuriyet Başsavcılığından gelen yazıları aynı gün nereye ya da kime göndermelidir?
A) Değerlendirme ve Planlama Bürosu
B) Görevli Müdür Yardımcısına
C) Kayıt Kabul Bürosuna
D) Müdüre
E) Eğitim birimine
2. Denetimli serbestlik hizmetleri yönetmeliğine göre aşağıdakilerden hangisi mağdur destek hizmetleri bürosunun görevleri arasında **değildir**?
A) Yardım alabileceği kişi ve kuruluşlar hakkında bilgi vermek
B) Mağdurun talep etmesi hâlinde yargılama süreci hakkında bilgilendirmek
C) Mağdurun talep etmesi hâlinde psiko-sosyal destek programlarını uygulamak
D) Elektronik izleme merkezinden yükümlülerin denetim ve kontrolüne ilişkin talep yerine getirmek
E) Mağdurun talep etmesi eğitim konularında bilgi vermek
3. Denetimli serbestlik hizmetleri yönetmeliğine göre toplumun ve mağdurun korunması için yükümlünün belirlenen bir konuttan çıkmaması suretiyle denetimi esas alan yükümlülüğe ne ad verilir?
A) Belirlenen programlara katılma
B) Bir bölgede denetim ve gözetim altında bulunma
C) Bir konutta denetim ve gözetim altında bulundurulma
D) Hâkimin belirttiği mercii veya kişilerin çağrılarına ve gerektiğinde mesleği uğraşlarına ilişkin veya eğitime devam konularındaki kontrol tedbirlerine uymak
E) Eğitim programlarına katılma
4. “Yükümlülerin topluma veya mağdura zarar verme durumu ile tekrar suç işleme riski açısından yoğun denetim altında tutulması söz konusu ise yükümlünün denetim ve takibindekullanılabilir.” Denetimli serbestlik hizmetleri yönetmeliğine göre yukarıda boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?
A) Telefon sim kartı
B) Gönüllüler
C) Elektronik cihazlar
D) Sadece bilgisayarlar
E) Plastik kelepçe

5. Denetimli Serbestlik Hizmetleri Yönetmeliği'ne göre sanık ve hükümlüler için hazırlanan denetim planında aşağıdaki hususlardan hangisi yer almaz?
- A) Denetim ve kontrole ilişkin hususlar
 - B) Denetim ve yükümlülüklerin süresi
 - C) Uyulması gereken kurallar
 - D) Uyulması gereken yükümlülükler
 - E) Sanık ve hükümlünün biyolojik ve fizyolojik ihtiyaçları
6. Denetimli Serbestlik Hizmetleri Yönetmeliği'ne göre elektronik cihaz takılması önerilen yükümlünün bilgileri merkez teşkilatında hangi birime iletilir?
- A) İnfaz Bürosu
 - B) Koruma Kurulu Bürosu
 - C) Gelen Evrak Bürosu
 - D) Elektronik İzleme Şube Müdürlüğü
 - E) İş Yurtları Müdürlüğüne
7. Denetimli Serbestlik Hizmetleri Yönetmeliği'ne göre kendisine veya birinci dereceden aile üyelerinden birine karşı işlenen suçun fiziksel, duygusal veya maddi sonuçları sebebiyle desteğe ihtiyaç duyan kişiye ne ad verilir?
- A) Mağdur
 - B) Yükümlü
 - C) Vaka Sorumlusu
 - D) Zarar gören
 - E) İdari personel
8. Denetimli Serbestlik Hizmetleri Yönetmeliği'ne göre yükümlülerin toplum içinde izlenmesi, denetimi ve takibi kim tarafından yerine getirilir?
- A) Vaka sorumlusu
 - B) Denetimli serbestlik müdürü
 - C) Denetimli serbestlik uzman
 - D) Denetimli serbestlik memurları
 - E) Eğitim uzmanı
9. Denetimli Serbestlik Hizmetleri Yönetmeliği'ne göre aşağıdakilerden hangisi mağdurlara yapılan destek hizmetlerini tanımalarını sağlayacak usullerden değildir?
- A) Afiş
 - B) Broşür
 - C) Diğer İletişim kanalları
 - D) Hükümlünün yakınları aracılığıyla
 - E) Kitle iletişim araçlarıyla

10. Denetimli serbestlik hizmetleri yönetmeliğine göre hakkında denetimli serbestlik kararı verilen hükümlü aşağıdakilerden hangisine uymak ve katlanmak zorunda değildir?
- A) Yapılan çağrılara ve hazırlanan denetim planına
 - B) Kararın infazı ve denetim için belirlenen kurallara
 - C) İyileştirme çalışmaları kapsamında belirlenen yükümlülüklere
 - D) Hukuki düzenlemelere
 - E) Komisyonun belirlediği kuruma yapacağı ayni veya nakdi yardıma

UYGULAMALI TEST

Denetimli serbestlik bürosu planlama işlemlerinin aşamalarını içeren bir akış şeması hazırlayınız.

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri Evet, kazanamadığınız becerileri Hayır kutucuğuna (X) işareti koyarak kendinizi değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Denetimli serbestlik bürosu müracaatlarını alarak denetim planlaması yaptınız mı?		
2. Yükümlüye uygulanacak infazı planlayarak mevzuata uygun zaman aralığında bir değerlendirme yaptınız mı?		
3. Yükümlünün denetim işlemlerini ve izlemesini yaptınız mı?		
4. Mağdurların taleplerini öğrenir ve alacakları destek hizmetlerini yürüttünüz mü?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “Hayır” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınızı “Evet” ise bir sonraki modüle geçmek için öğretmeninize başvurunuz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1'İN CEVAP ANAHTARI

1	Doğru
2	Doğru
3	Yanlış
4	Yanlış
5	Yanlış
6	Yanlış
7	Doğru
8	Yanlış
9	Doğru
10	Doğru

ÖĞRENME FAALİYETİ-2'NİN CEVAP ANAHTARI

1	Yanlış
2	Yanlış
3	Doğru
4	Doğru
5	Yanlış
6	Yanlış
7	Doğru
8	Yanlış
9	Yanlış
10	Yanlış

ÖĞRENME FAALİYETİ-3'ÜN CEVAP ANAHTARI

1	Yanlış
2	Doğru
3	Doğru
4	Doğru
5	Doğru
6	Yanlış
7	Yanlış
8	Yanlış
9	Doğru
10	Doğru

ÖĞRENME FAALİYETİ-4'ÜN CEVAP ANAHTARI

1	Doğru
2	Doğru
3	Yanlış
4	Doğru
5	Yanlış
6	Doğru
7	Yanlış
8	Doğru
9	Doğru
10	Yanlış

MODÜL DEĞERLENDİRME'NİN CEVAP ANAHTARI

1	C
2	D
3	C
4	C
5	E
6	D
7	A
8	A
9	D
10	E

KAYNAKÇA

- 05.03.2013 Tarihli Denetimli Serbestlik Hizmetleri Yönetmeliği.
- 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu.
- 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun.
- 6291 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun İle Denetimli Serbestlik ve Yardım Merkezleri İle Koruma Kurulları Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun.
- 6411 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu İle Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun.
- 9257 sayılı Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanunu.
- Adalet Bakanlığı Görevde Yükselme Sınav Değerlendirmeleri, Ankara, 2015.
- Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi İle Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzük.
- Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukukunda Mağdur Hakları, TBB Dergisi, Sayı 77, 2008.
- <http://havelsan.com.tr/a/Main/urun/771/denetimli-serbestlik-takip-sistemleri-elektronik-izleme-tutuklu-ve-hukumlu-takip--gps-yazilimleri-e-kelepce-sistemleri>, (24.05.2016 17:07).
- <http://www.adalet.gov.tr>
- http://www.ankarace.adalet.gov.tr/u_mucadele.html
- <http://www.cte.adalet.gov.tr/>
- Mağdura Yaklaşım Kılavuzu, Ankara, Mart 2016.
- Mağdurlarla Çalışmada Politikalar, Standartlar ve Kurumlar Arası Çalışma Stratejileri Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü Denetimli Serbestlik ve Yardım Hizmetlerinden Sorumlu Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2010.
- Megep Adalet Psikolojisi Modülü, Ankara, 2015.
- Suç Mağdurları Temel Müdahale Programı, Ceza ve Tevkif evleri Genel Müdürlüğü Denetimli Serbestlik ve Yardım Hizmetlerinden Sorumlu Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2010.
- Suç Mağdurları Temel Müdahale Programı, Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü Denetimli Serbestlik ve Yardım Hizmetlerinden Sorumlu Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2010.